

Methoden van onderzoek

Geesteswetenschappelijke methoden

Samenvatting teksten

→ Hoofdstuk 1 Starting out in research

1 Korte inhoud

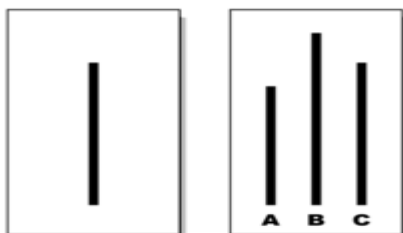
- Waarom goed kwalitatief onderzoek in psychologie?
- Onderzoek binnen de sociale wetenschap en de filosofie die dit onderbouwt.
- Verschil tussen kwalitatieve en kwantitatieve onderzoeksmethoden.
- Introductie in het onderzoeksproces + literatuurstudie

1.1 WAAROM ONDERZOEK?

- Onderzoek = de systematische studie van bepaalde onderwerpen/thema's om antwoorden op vragen te vinden
- In de psychologie: in de meeste gevallen vragen over mensen
- Belangrijk: bewijs kunnen voorleggen voor de beweringen die we maken a.d.h.v. goed kwalitatief onderzoek ↔ gezond verstand, intuïtie
- Vb van goed kwalitatief onderzoek: Solomon Asch "Studies of independence and conformity (Overeenstemmingsexperiment)

De overeenstemmingsexperimenten van Asch zijn een serie van experimenten in het kader van normatieve sociale beïnvloeding, binnen de [sociale psychologie](#) waarin werd aangetoond in hoeverre de mening van mensen bepaald wordt door de meerderheid in een groep ([conformiteit](#)). Asch liet proefpersonen lijnstukken van verschillende lengte beoordelen. Iedereen kan de verschillen tussen de lijnstukken zien (zie figuur) In het experiment liet Asch bijvoorbeeld 6 rolspelers bij een van de opdrachten beweren dat lijnstuk 1 even groot was als lijnstuk A.

De proefpersonen geloofden dat de rolspelers serieus hun antwoord gaven. Bij een derde van de opdrachten stemden de proefpersonen in met de mening van de meerderheid, terwijl driekwart van de proefpersonen bij één opdracht met de mening van de meerderheid meeging. Degene die zich conformeerden deden dit ofwel omdat ze niet de indruk wilden wekken anders te denken. Maar ook velen van degenen die bij hun eigen juiste mening bleven, vermeldten na afloop van het experiment dat zij onder druk stonden.

- ⇒ Zonder begrip van onderzoeksmethoden zouden zulke studies niet mogelijk zijn en zou de psychologie veel beperkter zijn om uitspraken te kunnen doen over menselijk gedrag

1.2 EEN ZEER KORTE GESCHIEDENIS VAN DE WETENSCHAP

1.2.1 *Het begin van wetenschap*

- Voor de 16de eeuw: wetenschappers gebruikten hun status om hun argumenten te verantwoorden → zelden gebaseerd op systematisch onderzoek
- Bacon (16de-17de eeuw) en Newton (17de en 18de eeuw): toonden de waarde aan van empirisch onderzoek (gebaseerd op ervaring) → observatie en experimenteren ipv speculeren
- Freud (19de-20ste eeuw):
 - gebruikte klinische gevalstudies, gebaseerd op interviews met zijn patiënten, om data te genereren en theorieën te ontwikkelen
 - grondlegger van de psychoanalytische theorie
 - kritiek: 1. te groot vertrouwen in klinische gevalstudie → vooroordelen
2. gebrek aan concrete testbare uitspraken over de theorie → testen is niet mogelijk, dus geen theorie
- later: wetenschappers spitsten zich meer toe op wetenschappelijke methoden (↔ psychoanalytische methode)
vb: behaviourisme (direct observeerbaar gedrag) ipv theorie over werking van het verstand (nu: cognitieve psycho)
→ psychologie kan enkel een echte wetenschappelijke discipline zijn door studie over direct observeerbare gebeurtenissen
- Verzet van de cognitieve psychologen: studie rond het verstand is evenzeer wetenschappelijk
- 1980: Cognitieve psychologie werd de dominante benadering

1.2.2 *Wat is wetenschap dan?*

- Voortdurend debat rond wat nu precies de criteria zijn van wetenschappelijke kennis
- Onderscheid tussen wetenschappelijke kennis en gezond verstand
Chalmers: onderzoek naar de kijk op kennis door middel van gezond verstand:
Wanneer men ervan uitgaat dat wetenschap gebaseerd is op feiten, wordt verondersteld dat de feiten beweringen zijn over de wereld die meteen kunnen worden vastgesteld door juist gebruik van de zintuigen. Wanneer deze observatie gebeurt op een voorzichtige, onbevooroordeelde manier dragen de verkregen feiten bij tot een zekere, objectieve basis voor wetenschap.
→ fout, maar wordt soms nog gebruikt

De twee kenmerken die wetenschap en gezond verstand in deze formulering onderscheiden:

1. informatie over de wereld wordt door ervaring (observatie, ...) verkregen
 - vele psychologen gaan hiermee akkoord; observatie is nodig
 - dit geldt echter niet voor andere wetenschappen, zoals fysica
2. zulke verkregen informatie is objectief
 - vele psychologen gaan ervan uit dat de empirische data objectief is, zodat ze beweringen kunnen maken over human nature
 - psychologen willen dat

1.2.3 Inductie

- Definitie: Inductie is het proces waarbij wetenschappers op basis van meerdere observaties of experimenten beslissen of een theorie waar is of niet. Op basis van een algemene conclusie (inductie) wordt de uitkomst van toekomstige gelijkaardige experimenten of observaties voorspeld.

Vb: medicatie

- Probleem: Hoe weten we zeker dat de uitkomst steeds dezelfde zal zijn (Vb: zwarte zwaan)?
 1. nooit zeker dat alle mogelijke condities in acht zijn genomen
 2. niet zeker dat de gang van de natuur niet zal veranderen

1.2.4 Popper (20ste eeuw) en de behoefte aan falsificatie

- Geloofde oplossing te hebben voor het probleem van inductie voor wetenschappelijk onderzoek
- Wetenschappers: Wetenschap is in de eerste plaats niet gebaseerd op inductie, maar begint bij theorieën (Popper noemt deze 'vermoedens') die moeten worden getest
 - Test niet geslaagd → theorie wordt weerlegd en er moet naar alternatief worden gezocht
 - Test geslaagd → theorie ≠ verklaring of waarheid, wel: ongeslagen theorie

↔ Popper: Deze wetenschap (zie net hierboven) is niet gebaseerd op inductie

- De falsificatie van vermoedens leidt tot besluitvorming ↔ herhaalde positieve testen
- Belangrijk: testbare theorieën ('vermoedens') opstellen en deze proberen te weerleggen
- Wetenschap ≠ niet-wetenschap of 'Het probleem van afbakening'
 - Wetenschappelijke 'vermoedens' moeten tenminste weerlegd *kunnen* worden → geformuleerd als duidelijke en expliciete beweringen die testbaar zijn
 - Niet-wetenschappelijke disciplines (bv astrologie): geen duidelijke en expliciete beweringen + kunnen niet worden weerlegd wegens te onnauwkeurig
 - Popper verklaarde op basis van deze theorie psychoanalyse pseudowetenschappelijk

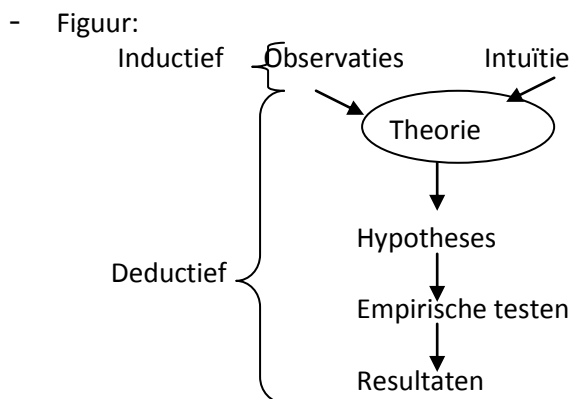
1.2.5 De gebreken van falsificatie en het Bayesianisme

- = kritiek op Popper: hij maakte eigenlijk geen komaf met het probleem van inductie
→ verklaarde negatieve wetenschappelijke kennis ipv de positieve
- Nood aan criteria om te kunnen oordelen over de kwaliteit van een theorie
- Oplossing werd voorgesteld door de Bayesianen (genoemd naar Thomas Bayes, 18de eeuw)
 - Overtuigingen (ook wetenschappelijke) worden in graden uitgedrukt
Vb: 50% kans op sneeuw = 0.5 graden waarschijnlijkheid
op basis van kennis, opgedaan in het verleden
 - Essentie: niet belangrijk hoe je een overtuiging precies gradeert, wel dat je de waarschijnlijkheidsvoorspelling aanpast aan gevonden bewijs voor of tegen je vermoeden

- Deze kijk biedt mogelijkheid om ‘vermoedens’ te herzien op basis van empirisch bewijs en vertrouwen te hebben in de graden van sterkte van de vermoedens op basis van bewijs, opgedaan in het verleden
- Kritiek: subjectieve kijk op beoordelingen over waarschijnlijkheid van ‘vermoedens’ en de daarmee samenhangende moeilijkheid om te beslissen of een theorie juist of fout is

1.2.6 De hypothetisch-deductieve methode

- = meest bekende wetenschappelijke methode binnen sociale wetenschappen
- Houdt verband met de inductieve methode (≠ tegenovergestelde!)
- Methode:
 1. *hypothese* (predictie) die getest kan worden
 2. empirische testen
 - Hypothese wordt bevestigd → deze wordt ondersteund en dus ook de theorie
 - Hypothese wordt ontkracht → wordt verworpen en theorie moet worden aangepast
 3. deductie
- Vaak komen hypothesen voort uit *theorieën* (over het studieobject)
= systemen van ideeën of beweringen die fenomenen uitleggen, afgeleid uit vorig inductief onderzoek of vanuit intuïtie and redenering

→ groeiende kennis over het studieobject + theorieën ontwikkeld en aangepast

→ = bijna alle onderzoeken in psychologie

- Kritiek: psychologie heeft zich te snel een model gemaakt, dat beperkt is, waardoor er geen sterke basis van kennis, voortgevloeid uit inductief onderzoek, aanwezig is, die nodig is om algemeen geaccepteerde systemen van ideeën (paradigma's) die getest kunnen worden te produceren (Kuhn, 20ste eeuw)
- psychologie heeft zowel nood aan inductieve als deductieve onderzoeksaanpak

1.3 KWANTITATIEF VS. KWALITATIEF

1.3.1 Kwantitatief onderzoek

- Nog steeds de dominante methode in Europa, USA, UK en Australië

- Gaat over de kwantiteit of meting van een fenomeen en maakt gebruik van nauwkeurige, empirische aanpak rond kennis
- Idee: als de dingen nauwkeurig en precies worden gemeten kunnen we uitspraken doen over het studieobject, met een bepaalde zekerheidsgraad
+ maakt ook gebruik van de hypothetisch-deductieve methode
- Vb: Reconstructie van auto vernieling (Loftus en Palmer, 1973)
 - Pp krijgen een film te zien van een auto-ongeval + enquête hierover
 - Twee condities:
 1. "Hoe snel reden de auto's toen ze elkaar *raakten*?"
 2. "Hoe snel reden de auto's toen ze op elkaar *inbeukten*?"
 - Conclusie: ppn uit conditie 2 gaven hogere snelheden op en waren twee keer zo geneigd om zich een week na het exp glasschade te herinneren, hoewel deze helemaal niet in het filmpje voorkwam
- Kenmerken:
 - vaak uitgevoerd in gecontroleerde omstandigheden (labo)
→ objectieve bevindingen die zo weinig mogelijk door externe invloeden worden aangetast
 - meer focus op gedrag (↔ kwalitatief: betekenis)
 - houdt zich bezig met predicties (↔ kwalitatief: 'louter' beschrijving)
 - gebruikt experimentele methoden en/of gestructureerde vragenlijsten of observatie (vaak van groot aantal ppn)
 - gebruikt meer dan slechts één specifieke filosofische methode
- Voordelen:
 - Nauwkeurig (in meting)
 - Gecontroleerd (in opzet)
 - Uitspraken over oorzakelijkheid
 - Voorspellende kracht (generalisatie naar andere settings obv bevindingen in een bepaalde setting)
 - Dominante aanpak in de psychologie
- Nadelen:
 - Kan de complexiteit van human nature bagatelliseren
 - Kan falen om de subjectieve eigenheid van sociaal wetenschappelijk onderzoek te erkennen en expliciteren
 - Kan falen om de individualiteit en eigenheid van het menselijk wezen te erkennen

1.3.2 Kwalitatief onderzoek

- Gaat over kwaliteit(en) van een fenomeen en tekst en betekenis
- Idee dat onze perceptie van de wereld en de wereld op zich samenhangen wordt verworpen
- Focus op inductieve methode (↔ hyp-deductief)
- Vaak gebaseerd op data van kleine groep ppn
- Geen geloof in beschrijfbaar en telbare sociale feiten (Rist, 1975)
→ geen waarheden over de wereld te ontdekken door steeds ingewikkeldere methoden van onderzoek en meting

- Vaak tekstgebaseerde data verkregen door klein aantal semi-gestructureerde of ongestructureerde interviews
- Voordelen:
 - Erkent de subjectieve ervaring van ppn
 - Dankzij een open houding naar het onderzoek toe worden onverwachte inzichten verkregen
 - Maakt een 'insider' perspectief over verschillende sociale werelden mogelijk
 - Vereist geen bepaalde kijk op de ppn
- Nadelen:
 - Kan geen gebruik maken van traditionele begrippen van validiteit en betrouwbaarheid van de data
 - Niet geschikt of zelfs niet mogelijk om voorspellingen of generalisaties te maken
 - Nog steeds geen wijd geaccepteerde aanpak in psychologisch onderzoek
 - Gebrek aan replicatie

College 2

→ Hoofdstuk 17 Fundamentals of qualitative research

1 Filosofische onderbouw: het oude paradigma

1.1 EPISTEMOLOGIE

= die vragen die we stellen over onze kennis van een fenomeen. De tak van filosofie die zich ontfermt over de verschillen variëteit en validiteit van onze kennis over de wereld.

Waarom dit weten? : grote verschillen tussen filosofen over wat we zeggen te WETEN over mensen

⇒ Een gevolg daarvan: sommige psychologen volgen kwantitatieve methoden en anderen staan daar lijnrecht tegenover

Dus als je leest dat iemand de epistemologische funderingen van een theorie ter discussie stelt, heeft het over de filosofische assumpties die gedaan worden.

⇒ Spanningsveld: (Traditionele opvatting wetenschap) een benadering → de waarheid ontdekken van een echte te kennen wereld OF

Een benadering → alleen de subjectieve, sociaal en historisch contingente kennis over een bepaalde manier van begrijpen van de wereld

1.2 POSITIVISME

= Breed concept. Wil zeggen dat er een simple niet-problematische relatie is tussen onze perceptie van de wereld en de wereld zelf. Positivisten geloven dat door systematische studie van de wereld we kunnen beschrijven en uitleggen wat er echt is. De aard van de externe wereld bepaalt wat wij erover kunnen zeggen.

! Is een extreme positie → w zo door psychologen ook bijna niet meer ingenomen

⇒ Beetje gemodificeerde vorm: er IS een echte, te kennen wereld om te onderzoeken (bv:

biologische en cognitieve psychologie, beetje in ontwikkelings- en sociale biologie

Hun epistemologische positie is er een gebaseerd op een bepaalde kijk op wetenschap die positivistisch en empirisch is, en die hoofdzakelijk op hypothetisch-deductieve manier aan kennisverwerving doet.

= hoofdzakelijk kwantitatief onderzoek (niet uitsluitend)

↔ Groeiende strekking in sociale en ontwikkelingspsych die meer sceptisch is over wat we over de wereld kunnen zeggen. Zij gebruiken meer inductieve methoden om beschrijving van en theorieën over mensen en de wereld te bekomen.

= hoofdzakelijk kwalitatief onderzoek (niet uitsluitend)

Kritiek op de wetenschappelijke benadering

Voor vele psychologen = wetenschap v psychologie zoals hierboven (empirisch, deductieve meth...)

MAAR: groeiende groep die denkt dat deze benadering slechts 1 en zeker niet de enige manier is om de menselijke natuur te begrijpen. Zelfs een misleidende manier is om te onderzoeken in psychologie.

⇒ De basis van deze verschillende opvattingen liggen in de verschillende epistemologische opvattingen/aannames

“Wat is er dan mis met de wetenschappelijke benadering van psychologie?”

Kritiek op deze nog steeds dominante kwantitatieve benadering:

Volgens positivisten kan de realiteit objectief gedefinieerd worden en 'bestaan er' psychologische fenomenen die beschreven en gemeten kunnen worden

- Kwalitatieve psychologen geloven dat psychologische fenomenen bestaan tussen mensen en daardoor altijd voor interpretatie vatbaar zijn.
- Kwantitatieve meetmethoden schieten tekort op dit interpretatieve niveau. Ze zijn gebaseerd op natuurwetenschappen en daardoor ongeschikt voor het meten van het ingewikkelde menselijke zijn: mensen evolueren en zijn geen passieve fenomenen die wachten om gemeten te worden. Het actieve actoren die veranderen doorheen tijd en die hun eigen wereld veranderen.
- De poging om objectief te blijven is volgens critici onmogelijk. De kijk van de onderzoeker beïnvloedt sowieso het onderzoeksproces. (om te beginnen al bij het opstellen van de vraag) Het lijkt hen eveneens ook onnodig. Het is alleen door het erkennen van de actieve betrokkenheid van de onderzoeker in het onderzoeksproces dat we echt kunnen begrijpen.

1.3 VERANDEREND BEWUSTZIJN OVER KWALITATIEVE METHODEN BINNEN PSYCHOLOGIE

Kritiek heeft weerslag in dominante strekking van kwantitatieve methoden → nog kleine, maar wel een verandering. Nu vaak gecombineerde onderzoeken. Of de kritieken van het kwantitatieve kamp hun weerslag zullen hebben de kwalitatieve opvattingen, is nog een raadsel.

2 Filosofische onderbouwing: het nieuwe paradigma

Er zijn verschillende filosofische en politieke posities binnen de sociale wetenschappen die sterke kritieken hebben geleverd op de positivistische benadering: 3 voorbeelden:

2.1 SOCIAAL CONSTRUCTIONISME

= een perspectief dat de verschillende manieren waarop mensen hun sociale realiteit construeren wil begrijpen

Tegenover de traditionele positivistische benadering erkent deze strekking het feit dat alle ervaring historisch en sociaal afhankelijk is. Fenomenen moeten begrepen worden op een bepaalde manier binnen bepaalde sociale en historische condities. (vb: homoseksualiteit)

Sociaal constructionisten geloven dat alle kennis historisch en context afhankelijk is en dat psychologen dit moet erkennen binnen hun onderzoek en niet zomaar geloven dat ze neutraal/objectief zaken meten.

2.2 FEMINISME

Feminisme is een belangrijke kritiek met een enorm effect. Eerste golf feministen in de jaren 70 stelden dat vrouwen ofwel onzichtbaar werden gemaakt of gepathologiseerd in de discipline: psychologisch onderzoek bestudeert exclusief mannen of zetten vergelijkingen uit tussen mannen en vrouwen waar vrouwen onveranderlijk inferieur aan mannen worden beschouwd. Het was steeds onderzoek DOOR mannen OVER mannen, en vrouwen werden alleen betrokken in een vergelijking. Feministische schrijvers stelden dat dit niet te wijten was aan een soort inherente vrouwelijke zwakheid, maar aan de onderzoekers en hun procedures.

⇒ Belangrijk gevolg van deze strekking: erkenning van de rol van de onderzoeker in het onderzoeksproces!!

Kwantitatief ond → probeert invloed onderzoeker te herleiden tot nul. Volgens feministen lukt dat nooit + is het niet verstandig, want goed onderzoek gaat gepaard met het erkennen van REFLEXIVITEIT. (= rol v d onderzoeker erkennen in het bekomen van de resultaten)
= eigen a kwalitatief onderzoek

2.3 HOMO-THEORIE

= erg nieuw en heeft nog geen echte impact gehad, maar zal die vermoedelijk/zeker nog krijgen
= houdt een conceptualisatie in van seksualiteit die seksuele macht vervat ziet in verschillende niveau's van het sociale leven. Ze zien de seksuele en geslachts-categorisering (mannelijk, vrouwelijk) als problematisch om de onderliggende realiteit voor te stellen. Zo mogen we dat niet meer zien: onze samenleving is op andere manieren gecategoriseerd: bv politiek.
Deze strekking is een uitdaging naar de vaak subtiële heteroseksuele aannames die kennis binnen de psychologische discipline onderbouwen. (Net zoals de feministen dat deden voor de seksistische onderbouw van alle onderzoek)

3 Herbekijken van het kwalitatief vs kwantitatief debat

3.1 HOE BELANGRIJK IS DEZE OPDELING – FILOSOFISCH GEZIEN?

Er zijn verschillende epistemologische posities die onderzoekers kunnen innemen. Filosofen hebben de fundering voor deze posities gegeven en blijven discussiëren over welke nu goed of slecht is. Velen verdedigen hun eigen standpunt als het beste. Het gevolg is dat er veel verschillende methodologieën zijn binnen de psychologie.

3.2 HOE BELANGRIJK IS DEZE OPDELING – PRAKTISCH GEZIEN?

Onderscheid kwalitatief en kwantitatief onderzoek is zeker belangrijk op praktisch vlak. → sowieso een heel ander wereldopvatting en de gebruikte methoden verschillen erg veel. MAAR: sommige methoden zowel in kwal als in kwan onderzoek gebruikt.

Daarenboven gebruiken meer en meer onderzoekers beide methoden

⇒ = MULTI-METHODE-AANPAK

Maar: Werkt deze aanpak wel als de methoden epistemologie,... zo verschillend zijn?

✓ Mensen met pragmatische aanpak van onderzoek zouden stellen dat de epistemologische vragen aan de kant moeten worden geschoven, want:

- de hoofdvraag is 'wat werkt?'
- en een uitkomst in het epistemologische debat is er toch niet.

✓ Wat met het verschil in doelen tss kwal en kwan methoden? → Dit is net de sterkte van de Multi-methode-aanpak: met deze aanpak creëren we de mogelijkheid om een fenomeen op verschillende manieren te onderzoeken; we stellen verschillende vragen en krijgen verschillende antwoorden.

=> Dit geeft mogelijkheid tot TRIANGULATIE, waar meerdere perspectieven ons in staat stellen om een bepaald fenomeen te begrijpen (zie les 27/04 hier op in), perspectieven die ook vaak uit verschillende strekkingen en opvattingen komen.

⇒ multimethode = groeiende strategie maar blijft controversieel

3.3 HOE BELANGRIJK IS DEZE OPDELING – POLITIEK?

Zeer!

De kwantitatieve benadering van psychologie blijft dominant en met deze dominantie gaan zekere voordelen gepaard:

- ten eerste zal kwantitatief onderzoek sneller geldbronnen vinden,
- ten tweede zal kwantitatief onderzoek sneller gepubliceerd worden

Dit is belangrijk voor academici en hun carrière (veel gepubliceerd worden en zorgen dat hun projecten gefinancierd zijn) evenals voor de discipline in het algemeen, want zo blijft kwalitatief onderzoek aan de kantlijn zolang fondsen en publicaties voor hun niet stijgen.

4 Beperkingen van het nieuwe paradigma voor sociale wetenschappen

Naast de VOORDELEN die we reeds bespraken heeft kwalitatief onderzoek ook een aantal BEPERKINGEN:

Voorbeeld: condoomgebruik doen toenemen.

Kwantitatief kan inzicht brengen op een bepaald niveau, maar kwantitatief onderzoek kan als we een representatief aantal mensen nemen en hen vragen stellen over hun houding t.a.v. condooms,... kunnen we snel en gemakkelijk relevante variabelen ontdekken die kunnen opgenomen in ons gezondheids-educatie-systeem.

Zo zijn er veel voorbeelden waar kwalitatief onderzoek (alleen) tekort schiet. Kwalitatief kan niet en zou niet de enige benadering mogen zijn van psychologen. + Welke benadering we gebruiken is ook afhankelijk van de soort vraag die we stellen.

5 Verschillende kwalitatieve methoden en analyses

5.1 EPISTEMOLOGIE EN METHODOLOGIE

Verschillende epistemologische posities => impact op methodologie en methoden?

- Methodologie = de algemene benadering om onderzoeksobjecten te bestuderen
⇒ wordt sterk beïnvloed door het epistemologische standpunt
- Methode = specifieke technieken gebruikt om onderzoek uit te voeren binnen een bepaalde algemene positie/visie
⇒ Minder relatie met de epistemologie, maar de methodologische positie zal de methoden beperken tot diegenen die passen binnen de benadering

Conclusie: Er zijn linken tussen epistemologie, methodologie en methode. Deze zijn vaak belangrijk maar niet altijd noodzakelijk.

5.2 KWALITATIEVE METHODOLOGIEËN

- Kwantitatief onderzoek = vrij 'eenvoudig' / duidelijk / 'rechttoerechtaan'
- Kwalitatief onderzoek lijkt ingewikkelder: veel verschillende epistemologieën, dus veel verschillende methoden. Maar is eigenlijk toch minder ingewikkeld als t lijkt:
 1. De verschillende benaderingen herkennen die je kan tegenkomen (hfst 19-22):
fenomenologisch onderzoek, grounded theory, discourse en narrative research
→ kan verdeeld worden in 2 groepen/soorten:

- Nadruk op de betekenis voor de deelnemer (fenomenologisch en grounded theory)
 - Nadruk op taalgebruik (discourse analysis) (dynamiek van taal = belangrijk: taal is niet alleen een beschrijvend middel, maar speelt een actieve rol in de constructie van de realiteit)
 - ! narratieven combineren de beide soorten
2. Maar: nog complexer als dit: Er kan nog verder onderscheid gemaakt worden :
 Verschillende manieren van het gebruik van 'grounded theory', verschillende benaderingen van narratieven,...
- Soms hebben die verschillen een minimale impact op bijvoorbeeld een element van de analyse of data.
 Maar soms wijzigt het volledige onderzoeksproces erdoor.

5.3 GEWOONTES IN HET KWALITATIEVE ONDERZOEK

= de gelijkheden (volgens Hammersley); = géén gouden regels, altijd uitzonderingen

1. Gaat over kwaliteit van fenomenen, niet over de kwantiteit. Maar dat betekent niet dat het minder precies is. Het verkiest niet het zoeken naar oorzakelijke verbanden, maar het beschreven of blootleggen van de kwaliteit van een fenomeen.
2. Focus op betekenissen en niet zozeer op gedrag. De ervaring van de deelnemers staat voorop of de constructie van betekenis door de taal.
3. Verwerpt het natuurwetenschapsmodel van wetenschappelijk streven. Dus zal zelden hypothetisch-deductieve methoden benadering gebruiken, onderzoeken in gecontroleerde settings, hypothesen toetsen,... Kwalitatief onderzoek wil eerder processen identificeren dan outcomes voorspellen zoals bij kwant.
4. Kwal ond is bijna altijd naturalistisch. Bestudeert mensen in hun natuurlijke omgeving en probeert de verrijking van deze setting te gebruiken. Het gaat niet om externe variabelen te beïnvloeden. Deze ruis is deel van het fenomeen en het uitsluiten ervan uit het onderzoek is een essentieel onderdeel van de beleving van de persoon uitsluiten.

|

|

→ Hoofdstuk 11 Questionnaire Design

Sleutelwoorden

- *Acquiescence bias*: is een categorie van 'response bias' waarin respondenten in een onderzoek de neiging hebben om het eens te zijn met alle vragen of om een positieve connotatie te geven.
- *Back-translation*: het vertalen van een tekst die eerder in een andere (buitenlandse) taal was vertaald, terug vertalen naar de originele taal
- *Bogus pipeline effect*: proefpersonen zijn bang om door de mand te vallen en geven met de test in het vooruitzicht al veel meer openheid van zaken. Bv. met een leugendetector
- *Categorical responses*: categorische antwoorden -> respondenten kunnen meer als één antwoord aanduiden
- *Closed-ended formats*: gesloten vragen -> de respondent krijgt een aantal antwoordmogelijkheden waaruit hij moet kiezen.
- *Coding Errors*: komt voor als de onderzoeker een open vraag verkeerd interpreteert.
- *Filter Questions*: zie voorbeeld verder in samenvatting.
- *Multiple – response items*: respondenten kunnen meer dan één antwoordmogelijkheid aanduiden.
- *Non-attitude problem*: zie box 11.1
- *Open-ended formats*: open vragen -> de respondent krijgt geen antwoorden waaruit hij een mogelijkheid moet kiezen, maar mag zelf zijn antwoord formuleren.
- *Ranking scales*: antwoorden ordenen in volgorde van belangrijkheid.
- *Rating scales*: verschillende antwoordmogelijkheden waaruit respondent uit moet kiezen.
- *Satisficing*: zie box 11.1

1 Open versus gesloten vragen

- **Open vragen (open-ended formats)**: De proefpersoon dient een antwoord op te schrijven op een vraag in woorden die hij zelf geschikt acht.
- **Gesloten vragen (close-ended formats)**: Deze eisen dat de onderzoeker een redelijk idee heeft van de te verwachten reacties op de items. Dus bijvoorbeeld een lijst geven waaruit de proefpersoon dan een antwoord kiest.
- De **voordelen** van
 - o **gesloten vragen** zijn dat ze antwoordalternatieven voor de proefpersoon verduidelijken en ze verminderen het aantal dubbelzinnige antwoorden.
 - o **Open vragen** worden vaak gevraagd om proefpersonen de kans te geven meerdere antwoorden te geven, zelfs al zijn deze antwoorden inhoudelijk hetzelfde.
 - o *Gesloten vragen* verminderen het aantal '*coding errors*' in de dataset. *Coding errors* komen voor wanneer de onderzoeker een open vraag verkeerd interpreteert in een stadium dat de verbale antwoorden omgezet worden in nummers die gebruikt kunnen worden voor data-analyse.
- **Nadelen**:
 - o Het belangrijkste nadeel van gesloten vragen is dat ze een artificieel antwoord kunnen afdwingen en dat ze onverwachte antwoorden uitsluiten.

- Het maken van de antwoordenlijst is vaak moeilijk omdat ze betrekking moeten hebben op het volledig scala van de mogelijke antwoorden.
 - o Gesloten vragen veronderstellen dat de respondenten hetzelfde begrijpen onder de verschillende items en antwoordcategorieën als de onderzoeker.
- De hoofdreden voor de aanhoudende populariteit van gesloten vragen ligt in het feit dat open vragen moeilijk te analyseren zijn. Open vragen lenen zich niet echt tot gemakkelijke numerieke analyse zoals gesloten vragen dat doen.
- Om over de problemen met gesloten vragen te geraken is het essentieel dat de items die de onderzoeker kiest en de antwoordmogelijkheden die hij geeft, mogelijkheden zijn die mogelijke respondenten begrijpen.

2 Veel voorkomende antwoordmogelijkheden

- *Categorisch*: met categorische antwoorden is het mogelijk om items te hebben waar proefpersonen meer dan één antwoord kunnen omcirkelen, zulke items worden ‘multiple-response items’ genoemd.
- *Rating scales*: De proefpersoon wordt gevraagd om één van de vijf alternatieve antwoorden te omcirkelen.
- *Ranking formats*:

Voorbeeld:

Welk van de volgende factoren vind je de belangrijkste die je in acht moet nemen bij het kopen van een nieuwe auto?

Geef de volgende antwoorden een nummer in orde van belangrijkheid. Nummer ze, zodat 1 het meest belangrijke is, 2... , enz.

Verbruik brandstof
Maximum snelheid
...

Box 11.1:

Het gebruik van ‘Ik weet het niet’ en ‘Geen mening’.

In sommige vragenlijsten vind je antwoordmogelijkheden zoals ‘Ik weet het niet’ of ‘Geen mening’. Dit is meestal gedaan om over het *non-attitude probleem* te geraken.

Om om te gaan met non-attitudes is het argument dat respondenten de kans moeten krijgen om geen mening te hebben over iets en dat ze ‘Geen mening’ kunnen aanduiden zonder zich inadequaar te voelen. Er is weinig evidentie dat ‘Ik weet het niet’ en ‘Geen mening’ aanbieden als mogelijke antwoordalternatieven de kwaliteit van de data verbeterd.

Ze tonen dat vele respondenten ‘*satisficing response strategies*’ zullen aannemen en het ‘Geen mening’ – antwoordalternatief ook gebruiken ook al hebben ze wel een mening die ze kunnen uitdrukken. ‘Geen mening’ aanduiden kan te wijten zijn aan tijdsdruk, moeheid of andere factoren.

3 Veel voorkomende woordproblemen

- *Vage, dubbelzinnige terminologie*: Als de onderzoeker vaag is in de uitdrukking van zijn vragen kan hij niet zeker zijn wat de antwoorden op de items willen zeggen. Bv. Regelmatig. Wat wil dit zeggen? Elk uur, om de 2 uur?
- Respondenten gaan proberen te raden wat regelmatig wil zeggen, maar niet alle respondenten gaan dezelfde gok maken, wat leidt tot verborgen dubbelzinnigheid in de data.
- Een ander probleem is *ill-defined terms*: Het is niet duidelijk wat de betekenis van een bepaald woord is en proefpersonen gaan dit niet allemaal hetzelfde interpreteren.
- *Technische terminologie*: het lijkt een goede oplossing om technisch correcte terminologie te gebruiken om problemen zoals dubbelzinnigheid of dagdagelijkse taal te vermijden.
- *Hypothetische vragen*: Vragen die gaan over hypothetisch toekomstige situaties moeten redelijk lijken tegenover de respondenten, als hun antwoorden betekenis moeten hebben.
- *Vraagsturing*: Suggereert voor sommige mensen dat de onderzoeker wil dat ze hem gelijk geven.
- *Waardeoordeel*: Zou geen impliciete oordelen mogen bevatten. In een gelijkende richting als bij vraagsturing, mag de onderzoeker zijn eigen inzichten niet uitdrukken in de vragen.
- *Contexteffecten*: Dit zijn meer subtiele effecten van antwoorden die afhankelijk zijn van de aard van de rest van de vragen in de lijst.

3.1.1 Box 11.2

Er zijn onderzoeken die aantonen hoe gevoelig respondenten kunnen zijn, naarmate in welke volgorde vragen worden gesteld.

- *Double-barrelled questions*: items waarbij meerdere 'ruimten' moeten vermeden worden als de betekenis van de antwoorden onduidelijk is.
- *Hidden assumptions* (verborgen veronderstelling): items zouden geen hidden assumptions mogen bevatten. Bv. een vraag stellen zoals 'Wanneer ben je gestopt met je vrouw te slaan' => hier veronderstel je dat hij zijn vrouw slaagt.
- *Sociale wenselijkheid*: Respondenten willen zichzelf zo goed mogelijk voordoen wanneer ze vragen beantwoorden. Veel schijnbaar onschuldige vragen, zouden indien geselecteerd door de respondenten, wijzen op iets negatief bij de respondent. Dit kan leiden tot mogelijke vertekeningen in reactiepatronen die de onderzoeker meestal wilt vermijden.
 - o In sommige gevallen kan het nuttig zijn om sociaal wenselijke items te gebruiken sinds dat dit theoretisch of analytisch nut heeft.

3.1.2 Box 11.3

De eenvoud van een vragenlijst maakt het zeer aantrekkelijk voor onderzoekers, die gegevens willen verzamelen vanuit een aantal verschillende landen, en land of cultuur als verklarende variabele willen gebruiken.

Het standaardadvies als men een poging wilt doen om de vragenlijst in meer dan één land te gebruiken is om gebruik te maken van '*back-translation*'. Dit wil zeggen dat de vragenlijst in een andere taal vertaald wordt en vervolgens terug vertaald wordt naar de oorspronkelijke taal. Vervolgens gaat men dan kijken welke fouten er nog ingeslopen zijn.

In praktijk komt het zelden voor dat de twee versies geheel identiek zijn, maar de meeste onderzoekers zijn bereid om de vertaling te gebruiken als de twee versies 'dicht genoeg' zijn in betekenis.

In andere culturen is er een neiging om 'ja' of 'akkoord' te antwoorden, wat ook '*acquiescence bias*' genoemd wordt.

Een oplossing hiervoor is om te proberen standaardisatie door te drukken door itemsscores ten opzichte van de gemiddelde score van elke individuele score over de objecten te zetten.

Een andere strategie is om het gebruik van responschalen te voorkomen met mid-points en/of het verminderen van het aantal reactiesopties op de schaal.

Ondanks deze corrigerende opties, is het bereiken van cross-culturele gelijkwaardigheid van maatregelen zeer moeilijk. Onderzoekers zijn goed geadviseerd en proberen maatregelen te treffen om ervoor te zorgen dat er cross-culturele gelijkwaardigheid is. Dit is nodig zodat ze vergelijkingen of contrasten rechtmatig kunnen maken.

- *Gevoelige kwesties*: De onderzoeker moet opletten om er vanuit te gaan dat alle respondenten de vragen zo acceptabel vinden als de onderzoeker ze vindt. De items kunnen sommige mensen tegen het hoofd stoten.

4 Soorten informatie die verkregen wordt uit vragenlijsten.

Vragenlijsten kunnen gebruikt worden om verschillende soorten informatie te verzamelen.

4.1 ACHTERGROND EN DEMOGRAFISCHE GEGEVENS

De meeste vragenlijsten vragen iets over de achtergrond van de persoon. De onderzoeker kan best rekening houden met volgende kwesties:

- *Leeftijd*: Sommige respondenten willen hun exacte leeftijd liever niet bekendmaken, dus kan het aangewezen zijn om de personen te vragen hun leeftijd te benoemen in de vorm van 'banden'. Bijvoorbeeld 25-30j / 30-35j / .. Als de onderzoeker de leeftijd toch specifiek nodig heeft moet hij dit vragen adhv een directe vraag en moet hij duidelijk maken dat hij een specifiek antwoord nodig heeft. Als de onderzoeker specifiek naar de leeftijd van de persoon vraagt, loopt de hij het risico om zelfs helemaal geen antwoord te krijgen.

- *Geslacht*: Het is een goed idee om een gedwongen keus man/vrouw item te maken. Als je voor deze categorie een open antwoord gebruikt kan iemand er een ongepast antwoord neerschrijven.
- *Etniciteit en nationaliteit*: Dit zijn 2 soorten van informatie die de onderzoeker vraagt van zijn respondent, ondanks het feit dat deze informatie zwaar beladen is met politieke bagage. Sommige personen verwarren etniciteit en nationaliteit, daarom moet de onderzoeker heel duidelijk zijn in welk antwoord hij verwacht. Respondenten willen soms, redelijkerwijs, weten waarom ze hun etniciteit/nationaliteit moet geven en waarom het relevant is voor de studie en waarvoor de informatie gebruikt zal worden. Als de onderzoeker gegevens nodig heeft over etniciteit/nationaliteit moet hij er zeker van zijn dat deze informatie niet gebruikt wordt om een groep systematisch te benadelen.
- *Sociale klasse of SES*: moeilijk om hierover goede begeleiding te vinden. De meeste systemen betrekken klasse op de basis van het beroep van een persoon. Een studie over vrouwen maakt het moeilijk te weten wie zijn sociale klasse/status beoordeeld moet worden (vrouwen hebben over het algemeen een lager beroepsstatus). Men ziet bij gemeenschappelijke beroepen dat personen hebben in het begin van hun loopbaan vaak een lage status hebben, maar dat deze nog steeds verhoogd kan worden doorheen hun loopbaan.

Studenten en werklozen classificeren blijft ook nog moeilijk.

Voor veel psychologische toepassingen kan het beter zijn om gewoon te vragen naar factoren zoals inkomen en educatieve geschiedenis, omdat het kan zijn dat het deze variabelen zijn waarin de onderzoeker echt geïnteresseerd in is ipv een stratificatie op basis van beroepen.

- *Inkomen*: Dit is misschien één van de gevoeligste onderwerpen die u aan een persoon kan vragen. Gebruikelijk is om de respondenten deze vraag te laten invullen aan de hand van 'banden' (zie eerder).

Met soortgelijke vragen kan het nuttig zijn om de respondenten te vragen om een vak aan te kruisen als ze een bepaald stuk informatie niet willen geven. Een vakje aanbieden dat de respondenten kunnen aanduiden als ze niet willen antwoorden helpt om hen meer relaxt te doen voelen over het meedelen van andere informatie. Respondenten het gevoel geven dat ze moeten antwoorden zorgt voor het gevoel dat ze liever niet antwoorden.

4.2 BEHAVIOURAL REPORTS

Vragen veronderstellen dat respondenten over een accuraat geheugen en over de bereidheid om te antwoorden beschikken. Beide veronderstellingen moeten overwogen worden voor elk nieuw item dat de onderzoeker genereert.

Het is dan ook geen verrassing dat gevoelig en maatschappelijk ongewenst gedrag vaak onjuist of zelfs niet wordt gemeld.

Gezien deze problemen is de beste oplossing voor de afwezigheid van bewijsmateriaal om elders in de vragenlijst items in te voeren om ervoor te zorgen dat er samenhang zit in de rapportage. Als iemand hun gedrag verkeerd gaat interpreteren en als ze dan inconsistent zijn, dan heeft de

onderzoeker duidelijke redenen om die antwoorden uit te sluiten. In sommige gevallen is het mogelijk dat de onderzoeker de respondenten laat geloven dat hij een alternatieve manier heeft gevonden om iets te weten te komen over hun gedrag. Deze tactiek wordt '*bogus pipeline*' genoemd.

Wanneer geschikt, zal deze strategie waarschijnlijk de kwaliteit van het gedragsrapport verbeteren. Maar de onderzoeker moet voorzichtig zijn met opzettelijke pogingen om de respondenten te bedriegen, vooral als hij niet in staat is om hen een volledige nabespreking te geven. Het is duidelijk dat de onderzoeker vage antwoorden, zoals eerder aangehaald, best kan vermijden.

4.3 ATTITUDES EN MENINGEN

De attitudes en meningen van personen zijn vaak van groot belang, maar er is weinig consensus over de beste manier om ze te meten. De meest voorkomende procedure is om een verklaring te geven en om aan personen te vragen die aan te duiden op een schaal, zijn ze het eens of niet? Bij deze procedure moet de onderzoeker een liniaal of sjabloon gebruiken om elke reactie te meten. Een alternatief voor de rating schaal is het '*gedwongen keuze ontwerp*' waar twee tegengestelde verklaringen worden gepresenteerd en de respondent moet kiezen, het één of het ander. Deze procedure is minder gebruikelijk, omdat het geen informatie bevat over het uiteinde van de overeenkomst eens/oneens.

Alle '*pen and paper attitudes*' metingen doen een aantal veronderstellingen.

De eerste is dat mensen daadwerkelijk een houding hebben ten aanzien van de problemen en dat ze toegang tot deze hebben.

De tweede is dat deze adequaat kunnen worden weerspiegeld in eenvoudige ratings of gedwongen keuze uitspraken.

Gegeven deze problemen is het gebruikelijk dat de onderzoeker meerdere vragen stelt over hetzelfde attitude object in de hoop dat grotere nauwkeurigheid bereikt wordt.

4.4 KENNIS

Tenzij de onderzoeker aanwezig kan zijn op het tijdstip van de test kan hij niet zeker zijn wie de test beantwoord heeft.

4.5 INTENTIES, VERWACHTINGEN EN AMBITIES

Veel sociaal-psychologische theorieën houden zich bezig met de administratieve verwerking van intenties, verwachtingen en ambities die vrij gemakkelijk beoordeeld worden via vragenlijsten.

5 Bestaande schalen en maatregelen

Bij het gebruik van maatregelen is het vaak verleidelijk om de formulering van sommige items te veranderen of ze een beetje te verduidelijken, zodat ze beter klinken. Het is ook het geval dat schalen in andere landen, cultureel specifieke zinnen kunnen bevatten of dat er enige vertrouwdeheid is met de culturele normen die ongepast zijn voor de onderzoeker zijn proef. Moet de onderzoeker de items veranderen of laten zoals ze zijn? Een simpele ja of nee is hier niet voldoende.

Er zijn verschillende argumenten. Eén kant van het argument zegt dat elke manipulatie van items, formuleringen zal veranderen; de aard van de schaal, zodat het niet langer gelijk is aan het origineel.

Vandaar dat de vergelijkbaarheid van de scores tussen de studie en bestaande onderzoek met behulp van de schaal niet langer passend is.

De onderzoeker zou in de verleiding geraken om kleine veranderingen te maken in de hoop dat de schaal scores vergelijkbaar zullen zijn, maar door het ontbreken van ondersteunende geldige gegevens, kan dit niet worden aangenomen. De andere kant van het argument zegt dat het slechte praktijken zijn voor het beheer van vragenlijsten die zinnen bevatten of veronderstellingen, die respondenten waarschijnlijk niet kennen. Het kan hen vervreemden of ze kunnen denken dat de items dom of niet ernstig zijn.

Het punt over het laatste voorbeeld is dat de schaal waarschijnlijk niet meer geldig zou worden. De onderzoeker moet altijd van mening zijn dat dit potentieel gebrek aan validiteit, bij het denken over het gebruik van een bestaande maatregel, niet werd gevalideerd op de aard van het proefstuk dat hij gaat studeren.

6 Lay out van de vragenlijst

Dit deel gaat over hoe de onderzoeker de vragenlijst aanbiedt.

Er is altijd een afweging tussen aan de ene kant betere presentatie, en dus hoop op een betere kwaliteit van gegevens en een hogere respons, en aan de andere hogere kosten.

- *Motivatatie van de responden:* Tenzij de onderzoeker aanwezig gaat zijn bij de afname, moet er altijd toelichting zijn. Deze moeten duidelijk maken wat de brede doelstellingen van de studie zijn en waarom de toestemming van het individu belangrijk is. Het individu moet worden aangemoedigd om te voelen dat de antwoorden worden gewaardeerd door de onderzoeker en dat hij hen met respect behandelt.

Zorgen voor feedback na de test en uitleggen hoe dit moet worden bereikt. De toestemming van de respondenten is waarschijnlijk hoger zijn als ze weten wat er gebeurt met het onderzoek en welke voordelen het kan hebben. De onderzoeker moet de respondenten danken voor hun hulp in de aantekeningen op het einde van de vragenlijst.

- *Identificatiemiddelen:* Het is goed om de mogelijkheid te hebben om elke vraag individueel te kunnen beoordelen. Wanneer de onderzoeker problemen ondervindt met de data in een later stadium kan hij de computer gebruiken die vervolgens verteld waar het probleem zich bevindt. Als de onderzoeker dit niet doet met een grote enquête, zal het zeer moeilijk zijn om geldige correcties op de gegevens te maken.

- *Lengte:* Het probleem waar de meeste onderzoekers mee worstelen is hoe ze alle vragen kunnen stellen die ze willen stellen zonder dat de respondenten zich gaan vervelen. Hoelang het duurt om een vraag te beantwoorden kan alleen beantwoord worden via een pilootstudie en er moeten inspanningen worden gedaan dit te doen.

Een vragenlijst die meer dan 45 minuten duurt kan alleen werken als de respondenten zeer gemotiveerd zijn om te helpen. Heel korte vragenlijsten (één of twee pagina's) hebben de gewoonte om de respondenten ten onrechte niet te belasten, hoewel ze ook niet erg serieus genomen kunnen worden.

- *Volgorde vd vragen:* Er lijkt een groeiende overeenkomst te zijn in sociaal onderzoek, om de demografische informatie te verzamelen aan het einde van de vragenlijst. Dat is informatie waartoe mensen al toegang tot hebben als men dat beleefd vraagt, zullen respondenten

weinig moeite ondervinden om deze informatie te geven. Het is ook uiterst zeldzaam dat gevoelige vragen geplaatst worden in het begin van een formulier. Mensen hebben tijd nodig om gewend te worden aan de onderwerpen waarin de onderzoeker geïnteresseerd is. Beginnen met een vraag zoals: “Wanneer bent u gestopt met u vrouw te slagen?” is geen goede vraag en zal ervoor zorgen dat de respondent zich ongemakkelijk voelt.

- *Dichtheid vd vraag:* Het kan verleidelijk zijn voor de onderzoeker om veel vragen op zo weinig mogelijk pagina's te proppen, zodat de vragenlijst te groot en ontmoedigend lijkt. Over het algemeen is dit contraproductief, veel items in een kleine ruimte zorgt ervoor dat de vorm complex is en de kans dat respondenten in de war geraken is groter en zo hun antwoorden op de verkeerde plaats zetten. Een heldere en duidelijke layout vergroot de kans op het krijgen van valide informatie uit de steekproef.
- *Vragen die niet gelden voor iedereen:* De onderzoeker wordt vaak gedwongen tot het maken van een individuele vragenlijst en sommige van deze zijn niet van toepassing op iedereen. Bijvoorbeeld: werklozen vraagt men niet hoeveel uren/week ze werken. Als de onderzoeker geen aparte vragenlijst kan voorzien voor de werklozen moet hij gebruik maken van *filtervragen*.

Voorbeeld filtervragen:

1. Ben je momenteel werkloos? JA / NEE

Als je JA geantwoord hebt op vraag 1, negeer vraag 2 dan en ga verder met vraag 3.

Lettertipe en grootte: Sommige mensen vinden smalle, kleine opeengepakte tekst moeilijk te lezen. De onderzoeker moet een lettertype kiezen dat duidelijk te lezen is en groot genoeg.

Het gebruik van afbeeldingen in de antwoordmogelijkheden: De meeste respondenten hebben ofwel geen idee ofwel hoeven ze niet te weten dat hun zorgvuldig doordachte antwoorden op de vragen gebruikt worden voor statistische analyse. Ze kunnen inderdaad niet blij zijn met het idee dat hun antwoord over een kwestie wordt omgezet in een enkel nummer en later wordt samengevoegd met andere antwoorden in een samengestelde index.

Hoewel vaak gevraagd wordt aan mensen om te antwoorden door het antwoord te omcirkelen stijgt het aantal bedreigingen voor de validiteit van de gegevens door deze methode te gebruiken. Allereerst zijn er degenen die denken dat groter/hoger beter is en begrijpen verkeerd wat er juist van hen verwacht wordt. Er zullen er ook zijn die numerieke schalen niet snappen en die niet in staat zijn om de conceptuele link te maken met het eens zijn of het niet eens zijn. Er zijn verscheidene middelen om dit op te lossen, het gebruik van afbeeldingen, enz. Dit is een zeer gebruikelijke manier bij kinderen.

7 Conclusie

Dit hoofdstuk zorgt ervoor dat men alert blijft rond problemen met vragenlijsten. De oplossingen hier gegeven zijn bedoeld als gidsen die leiden tot goede praktijk, maar er moet niet gedacht worden dat dit de enige oplossingen zijn voor deze moeilijkheden.

8 Verder lezen

Meer informatie gewenst: zie tekst p231.

→ Hoofdstuk 12: Interviewing methods

DOELEN

Dit hoofdstuk is een inleiding tot het gebruik een interview als onderzoeksmethode.

Belangrijke onderwerpen zijn:

- **Ontwerpen** van een interview
- **Uitvoeren** van een interview
- **Analyse** van de data van het interview
- **Rapporteren** van de resultaten uit het interview

Andere onderwerpen:

- Selectie van deelnemers
- Structureren van data voor analyse
- Gebruik van computergestuurde dataverzameling
- Factoren die betrouwbaarheid en validiteit beïnvloeden
- Valkuilen bij het gebruik van interviews

Belangrijke termen: (in rood in de tekst)

Key terms

acquiescence	interviewer effects
response bias	interview protocol
debriefing	interview schedule
differential dropout	researcher effects
fully structured interviews	unstructured interviews
inter-rater reliability	

1 Inleiding

- Interview = essentieel onderdeel van sociaal onderzoek
- Interview als onderzoeksmethode:
 - o deels zelfde vaardigheden als interview in andere context
 - o ook verschillen (bv. zeer systematisch voor het verzamelen, het analyseren en het beschrijven van de informatie)
- Interview kan gebruikt worden in elke fase van het onderzoek
 - o **Beginfase:** zoeken van onderwerpen of onderzoeksgebieden die verder onderzocht kunnen worden
 - o **Middenfase:** piloting of validatie van andere onderzoeksinstrumenten of de hoofdmanier van onderzoek voeren
 - o **Eindfase:** controle van de interpretatie van de onderzoeker bij de deelnemers
- Het interview is een zeer **flexibel** instrument
 - o Kan andere technieken omvatten
- Kan samengaan met andere technieken (bv. observatie van de deelnemers)

- Het interview is ongewoon als onderzoeksmethodiek omdat het niet samenhangt met een bepaalde theorie, epistemologische oriëntatie of filosofische traditie
 - o Onderzoekers uit alle tradities gebruiken het interview in hun onderzoek
- Het eigene aan het interview is dat het gebruik maakt van een directe interactie, meestal verbaal tussen de onderzoeker en de deelnemers van het onderzoek
 - o Meestal face-to-face
 - o Meestal verbaal
 - o Meestal vocaal
 - o Meestal individueel, kan ook in groep

2 Structuur van het interview

- De aard van de onderzoeksvraag bepaalt de selectie van de deelnemers.

BOX 12.1 SELECTIE VAN DEELNEMERS

- ⇒ *Geen strikte regels voor selectie van deelnemers bij een interview*
 - o *Single-case studie*
 - o *Grote groep via telefoon interview*
- ⇒ *Grote van de groep deelnemers hangt af van de onderzoeksvraag en de representativiteit die verwacht wordt bij de doelgroep*
- ⇒ **Afwijzing van deelnemers**
 - o *Bijhouden hoeveel mensen het interview afwijzen*
 - o *Details over deze mensen*
 - o *Deze informatie meenemen in je rapportage van het interview*
- ⇒ **Twee manieren om met afwijzing om te gaan**
 - o *Eerste: nieuwe deelnemers selecteren in een tweede ronde, die qua kenmerken overeenkomen met de oorspronkelijke deelnemers*
 - o *Tweede: geen nieuwe deelnemers selecteren, interview verder uitvoeren met de kleinere groep en de verschillen tussen de deelnemers en de opgevers analyseren*

2.1 DE INTRODUCTIE

- Informatie voor de deelnemers waardoor ze als 'informed consent' kunnen deelnemen aan het interview
 - o De informatie mag de validiteit van de antwoorden niet in gedrang brengen (bv. de hypothese van je onderzoek vertellen)
 - o Je kunt een coverstory gebruiken om de hypothese van je onderzoek niet prijs te geven
- Informatie moet de deelnemers stimuleren en vertrouwen geven, zonder het onderwerp van onderzoek volledig prijs te geven
 - o Voorbeeld: je kunt het algemene onderzoeksgebied inleiden (zoals gedrag en houdingen ten aanzien van de omgeving)
- In de inleiding kun je zeggen dat het belangrijk is om eerlijk te antwoorden en kort beschrijven waarom de deelnemer in kwestie gekozen is

2.2 DE VORM VAN DE VRAGEN EN DE ANTWOORDEN

- **Interviewschema:** geheel van vragen gesteld in een interview
- Veel verschillende vormen: van volledig gestructureerd tot volledig ongestructureerd
 - o Structuur door vorm van vragen of antwoordmogelijkheden
- **Volledig gestructureerd interview:** vaste set van vragen die in een bepaalde volgorde worden gesteld
 - o Antwoorden worden meestal in vorm van een schaal of multiple choice gegeven
 - o Informatie is gemakkelijk te kwantificeren
 - o Meestal gebruikt bij grote groepen
 - o Weinig plaats voor onverwachte ontdekkingen
 - o Deelnemers voelen zich vaak beperkt
- **Ongestructureerd interview:** er zijn vaste onderwerpen, maar de vragen en antwoorden zijn vrij, ze kunnen veranderen in het verloop van het interview door de interactie met de deelnemer
 - o Open vragen geven de deelnemer de mogelijkheid zoveel of zo weinig te zeggen als hij/zij wil
 - o De mogelijkheid tot vergelijken wordt opgeofferd
- Zowel gestructureerde als ongestructureerde interviews kunnen informatie opleveren
- Analyse van ongestructureerd interview is lastiger en neemt meer tijd in beslag, maar is niet noodzakelijk kwalitatief
 - o Post hoc inhoudsanalyse van antwoorden zorgt voor categorieke informatie die je kwantitatief kunt verwerken (zie hoofdstuk 14)
 - o Nu bestaan er ook software programma's die inhoudsanalyse op bepaalde woorden uitvoeren (zie 12.8 en BOX 12.4)

BOX 12.2 VRAGEN DIE NIET GESTELD MOETEN WORDEN

- ⇒ *Dubbel geladen vraag*
 - o Voorbeeld: *De jacht op walvissen en roken in café's moet verboden worden? Als de deelnemer nee zegt, dan weet je niet of het op beide slaat of op een van beiden.*
- ⇒ *Een mening geven alvorens de vraag te stellen*
 - o Voorbeeld: *Vind je dat de verschrikkelijke jacht op walvissen te weinig in de media komt?*
Deze vraag impliceert dat walvissenjacht verschrikkelijk is
- ⇒ *Vakjargon of complexe woorden bevatten*
 - o Voorbeeld: *Hoe verlopen uw afferente banen in de hersenen?*
- ⇒ *Leidend zijn*
 - o Voorbeeld: *Ik veronderstel dat u weet wat boulimia nervosa is?*
Mensen voelen een druk om ja te zeggen ook al weten ze het niet.
- ⇒ *Dubbele negatie bevatten*
 - o Voorbeeld: *Denk je nu dat niet veel mensen de term boulimia nervosa niet zouden begrijpen?*
- ⇒ *Pretenderen alles te willen weten*
 - o Voorbeeld: *Vertel me eens alles over de klimaatopwarming en hoe die u beïnvloedt heeft?*

2.3 VOLGORDE VAN DE VRAGEN

- Een goed interview heeft een volgorde waarbij de vragen die op elkaar volgen met elkaar gerelateerd zijn
 - o Als men van het ene onderwerp op het andere overgaat, kan de geïnterviewde verward zijn
 - o Men kan noodzakelijke overgangen maken door een korte uitleg te geven

2.4 AFRONDEN VAN HET INTERVIEW

- Een **debriefing**: meer uitleg over waarom de vragen werden gesteld en wat je ermee zal doen
 - o Mensen willen vaak direct weten wat hun antwoorden betekenen, het is goed om daarop voorbereid te zijn
 - o Als het interview diepe emoties losmaakt bij mensen, kan het zijn dat ze achteraf boos zijn, ook dan is het goed om daarop voorbereid te zijn

3 Interview voorbereiden (pilotstudie)

- Interviewschema's moeten uitgetest worden: testen en verbeteren
 - o Fase 1: test of je uitleg wordt begrepen door een kleine groep van deelnemers (!) uit dezelfde groep van deelnemers waar je onderzoek over gaat
 - Laat de kleine groep in eigen woorden de uitleg doen aan jou om te kijken wat ze ervan begrepen hebben
 - o Fase 2: test enkele vragen waarvan je denkt dat ze moeilijk te begrijpen zijn
 - o Fase 3: verander je interview volgens de bevindingen van je eerste en tweede fase
 - Vaak veranderen interviewers niets aan hun oorspronkelijke opzet
 - o Fase 4: hertest het verbeterde interview voor begrip op een nieuwe kleine groep
 - o Fase 5: test de verbeterde versie van het interview om te zien of de antwoorden die je krijgt overeenkomen met wat je wilde vinden
- Zorg voor een representatieve subgroep bij de pilotstudie
- Belangrijk bij zowel gestructureerd als ongestructureerd interview

4 Uitvoeren van het interview

- Na de pilotstudie kun je met gemak het interviewprotocol gebruiken voor je onderzoek
- Om valkuilen te vermijden tijdens het uitvoeren moet je rekening houden met onderstaande factoren
 - o Zorg dat je vertrouwd bent met de structuur van het interview
 - o Stel alle vragen aan alle deelnemers ook als je denkt dat je weet wat ze zullen zeggen
 - o Weet wat elke vraag tracht te weten te komen, en vraag door als het antwoord niet de informatie oplevert die je nodig hebt
 - o Als je opnames maakt, wees consistent in je manier van opnemen
 - o Een antwoord bestaat uit verbale en non-verbale informatie, het is nuttig om de non-verbale informatie te encoderen, ze kunnen de verbale boodschap veranderen

BOX 12.3 OPNAMETECHNIKEN

- ⇒ *Bij video of audio opnames kun je de opnames analyseren*
- ⇒ *Meestal is het makkelijker om een tekst te analyseren, dan een video*
- ⇒ *Bij overschrijven van informatie vanuit video of audio opnames heb je veel tijd nodig en kost het veel waardoor meestal slechts gedeeltes worden neergeschreven*
- ⇒ *Er bestaan **drie** verschillende manier om iets te registreren:*
 - **Notities nemen:** *kost niet veel, is selectief en is gemakkelijk voor snelle analyse van de antwoorden als er vooraf categorieën zijn bepaald. Het is wel selectief en zo kan er informatie verloren gaan van het interview, het ook interview biasen voeden.*
 - **Audio-opnames:** *moet neergeschreven worden*
 - **Audiovisuele opnames:** *kost weinig, onderbreekt het verloop van het interview niet*

5 Medium van het interview

- Vroeger veel face-to-face, nu veel meer telefonisch
 - Bij telefonisch interview kunnen non-verbale data niet geregistreerd worden
 - Cold calling: bellen zonder verwittiging zorgt ervoor dat deelnemers uit een andere activiteit worden gehaald en daardoor kan het verschil in context de antwoorden beïnvloeden
- Maximale tijd voor een interview: 15 minuten
- Effect van geslacht van de interviewer (bv. mannen geven andere informatie over hun politieke voorkeuren als ze geïnterviewd worden door een vrouw)
- Geen empirisch onderzoek over het effect van het medium van het interview
- Steeds meer via internet en webmail
- Computer gestuurde simulatie van het interviewschema wordt steeds vaker gebruikt
 - Antwoorden worden daardoor onmiddellijk gescoord
 - Soms zelfs interactieve respons door een computerstem
- Computer gestuurde zelf interview (CASI)
- Computer gestuurde persoonlijk interview (CAPI)

6 Interview met kinderen

- Moeilijk te interviewen groepen: kinderen en ouderen
 - Omgaan met anderen die zich minder voelen dan de interviewer
 - Ethische kwesties
- Jonge kinderen spreken zelden volwassenen tegen
 - Gewenste antwoorden
- Tieners kunnen opzettelijk telkens de volwassene tegen spreken
- Beide groepen moeten bemoedigd worden om hun eigen standpunt aan te nemen
 - Je kunt hen zeggen dat je echt geïnteresseerd bent in hun mening en dat er geen juiste en foute antwoorden bestaan
 - Vermijd interviews die eruit zien als een examen
- Kinderen hebben een sterke neiging om bevestigend te antwoorden
- Kinderen hebben ook een voorkeur om 'ik weet het niet' te zeggen
- Kinderen zijn snel afgeleid
 - Voorbeeld: ze zijn gefascineerd door je pen
- Zorg voor variatie in onderwerpen, manier van vragen stellen, visuele materialen,...

- Jonge kinderen interpreteren vragen vaak heel letterlijk
- Kinderen begrijpen soms niet dat wanneer iemand aan het spreken is, je die moet laten uitspreken
 - o Ze willen soms ook zelf vragen stellen
- Kinderen leggen gebeurtenissen en daden van anderen vaak uit in hun eigen gevoelens
- Kinderen kunnen twijfelen of aarzelen om een antwoord te geven
- Als kinderen op school geïnterviewd worden is er een grote kans dat ze informatie doorgeven aan andere kinderen die nog geïnterviewd moeten worden na hen
 - o Dit moet je controleren, je kunt vragen aan de kinderen wat ze al vernomen hebben en wat ze verwachten, eventuele misvattingen kun je dan rechtzetten
- De belangrijkste zaken waar je rekening mee moet houden tijdens een interview met kinderen zijn:
 - o De neiging om 'ja' te zeggen
 - o De neiging om 'ik weet het niet' te zeggen
 - o Snel afgeleid zijn
 - o Vragen letterlijk nemen
 - o Andere prioriteiten
 - o Egocentriciteit
 - o Feedback
 - o Opname problemen

7 Validiteit en betrouwbaarheid van data uit het interview

- Geen enkele onderbouwing om te zeggen dat interview minder betrouwbare en valide gegevens oplevert dan een andere manier van onderzoek
- Het interview vertrouwt op het feit dat mensen volledig en eerlijk op de vragen antwoorden die hen gesteld worden
 - o Toch liegen sommige, ze wantrouwen de onderzoeker of vinden hem/haar niet leuk. Soms is het ook onbewust als ze niet helemaal tot in detail herinneren wat ze moeten antwoorden
 - o Oplossing: interne consistentie testen via vragen
 - o Oplossing: vergelijken met andere data uit observatie, dagboek,...
- Validiteit verhoogt bij herhaalde interview bij dezelfde proefpersoon
 - o Er worden wel alleen mensen met een positieve instelling ten opzichte van het onderzoek aangesproken om meerdere keren mee te werken, dus daarom kan het ook een effect zijn van **differentiële drop-out**
- Er is sprake van een **onderzoekerseffect/interviewereffect**: de persoonlijke kenmerken van de onderzoeker (accent, kleren, geslacht) beïnvloeden de motivatie van de deelnemers en hun manier van antwoorden
 - o Voorbeeld: mensen geven zich meer bloot aan een interviewer van wie ze vinden dat die meer op henzelf lijkt
- Dit effect kan samengaan met de inhoud van het onderzoek
 - o Voorbeeld: het feit dat de geïnterviewde en de interviewer een andere godsdienst hebben speelt geen rol bij het ene interview, maar wel bij het andere
- Dit effect kan worden gecontroleerd door:
 - o Één zelfde interviewer neemt alle interviews af, zodat de stimuli die de interviewer uitstuurt constant gehouden worden over alle interviews

- Toch kan je nog verschillende effecten hebben van eenzelfde interviewer op verschillen de geïnterviewden
- Veel interviewers selecteren en die ad random verdelen over de verschillende geïnterviewden
 - Mogelijkheid tot analyse van effecten van verschillende interviewers
 - Alleen mogelijk bij grote groep geïnterviewden
- Gebruik van matching: zorgen dat de karakteristieken van de interviewer passen binnen het onderwerp van het onderzoek en de doelgroep die geïnterviewd zal worden
 - Enkel mogelijk als je weet welke karakteristieken significant zijn voor het onderzoek
- Interviewereffecten kunnen ook voorkomen door de manier waarop de interviewer reageert op de geïnterviewde
 - Dit effect is zeer moeilijk te controleren omdat het meestal onbewust gebeurt
 - Goede training van de interviewers
 - Debriefing voor de interviewers waarin ze hun twijfels kunnen uitspreken over hun eigen gedrag tijdens het interview
- Interviewers gebruiken best een audio recorder om de interviewer bias tegen te gaan

8 Analyse van de data van het interview

- Onderzoekers die werken met het interview hebben het idee dat ze enorm veel informatie verzamelen en niet weten hoe ze het moeten analyseren
 - Interviews met gestructureerde antwoorden en vragen zijn gemakkelijker te analyseren, die zijn al analyseklaar
- Onderzoekers die werken met ongestructureerde of semi-gestructureerde interviews moeten rekening houden met een aantal aspecten
 - Je onderzoeksvragen moeten een bril zijn waardoor je de data kunt bekijken
 - Inhoudsanalyse kan gebruikt worden om de hoeveelheid aan informatie te verminderen
 - Let ook op wat er niet gezegd wordt

BOX 12.4 PRINCIPES VAN STRUCTUUR VAN DATA-ANALYSE

⇒ Voor het interview

- *Maak een systeem van categorieën voor inhoudsanalyse waardoor je antwoorden kunt coderen*

⇒ Na het interview

- **4 types** van structureren van data na het interview
- **categorisch:** inhoud van de antwoorden, daarin categorieën, eenheden, elementen zoeken die opvallen in de interviews van veel deelnemers
- **thematisch:** complexe stellingen zoeken in het interview, elke thema bestaat uit een aantal elementen, wordt vaak gebruikt bij interviews bij focusgroepen
- **netwerk:** linken zoeken tussen elementen en thema's in het interview, beschrijven van patronen
- **holistisch:** zoekt het geheel, de betekenis en de implicatie van het interview, soort narratieve analyse waarin het volledige verhaal van de geïnterviewde wordt beschreven

- Je analyse moet geverifieerd kunnen worden
 - Je moet beschrijven welke data je hebt gebruikt om je conclusie te trekken
 - Het moet herhaalbaar zijn voor andere onderzoekers
 - Zorg voor **interbeoordelaarsbetrouwbaarheid**
- Authentieke interpretaties: je toont je conclusies aan je deelnemers

9 Rapporteren van onderzoek via interview

BOX 12.5 HOOFDELEMENTEN IN EEN RAPPORT VAN ONDERZOEK WAAR GEBRUIK WORDT GEMAAKT VAN INTERVIEW

- Duidelijk vermelden wat de onderzoeksvraag is, het doel van de studie en de oorsprong van de studie
- Karakteristieken van de doelgroep waarbij je je onderzoek hebt uitgevoerd
- Details over het selecteren van de deelnemers
- Aantal weigeringen om deel te nemen
- Beschrijving van de context waarin het interview plaatsvond
- Details van de interviewer die het interview afnam
- Details van het interviewschema
- Details van de manieren waarop antwoorden geregistreerd werden
- Details over data-analyse
- Samenvatting van de belangrijkste resultaten
- Beschrijving van de ruwe data en hoe die opgeslaan zijn
- Beschouwing van de methodologische zwaktes
- Conclusie voor verder onderzoek in de toekomst

10 Conclusie

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe een interview vorm krijgt, hoe het wordt uitgevoerd, hoe de data die het oplevert geanalyseerd kunnen worden en hoe je erover moet rapporteren.

11 Meer weten

→ Hoofdstuk 13 Using Self-recording: diary and narrative methods

1 Inleiding

- Veel onderzoeksmethoden maken er gebruik van
- Verbaal, schriftelijk of pictografisch
- Onderdeel van zelf-rapportage
- **Beschrijven (soms verklaren) van aspecten v eigen leven en persoonlijke geschiedenis**
→ **handig bij exploreren identiteitsstructuur en processen.**
- 2 populaire methoden: dagboek en narratief (= verhaal)
- Kunnen gebruikt worden in elk type onderzoeksdesign, bv (quasi)experimenteel, single case,...

2 Wat zijn dagboektechnieken?

- 1 vd oudste methoden
- Neugebauer: model v 3 fasen van emotionele en volitional ("de wil") ontwikkeling gebaseerd op dagboek v zoon.
- **iedere dataverzamelingsstrategie die inhoudt dat men informatie krijgt die gelinkt is aan een tijdelijk kader.**
- ≠ dagboek zoals je als kind vroeger invulde → vereist niet noodzakelijk een dagelijks bijhouden.
→ frequentie v aantal 'entries' is afhankelijk v onderzoeksdoel.
- Verschillende media zijn mogelijk (bv. verbaal, schriftelijk,...). Ook 'multimedia'
→ medium kiezen dat het best past bij onderwerp en het type v onderzochte.
Voorbeeld: 'postkaart dagboek' voor onderzoek gebruik v gezondheidszorg.
Elektronisch kan ook: minder last voor deelnemer indien pijn/ongemak.
- Verslag verschilt in hoeveelheid structuur opgelegd door onderzoek en flexibiliteit onderzochte.
Soms al voldoende om iets aan te duiden op een lijst (= voorgestructureerd) soms is het nodig om het zelf volledig op te schrijven.
- Tijdsperiode kan sterk verschillen, ook de tijd tussen entries.
- Rapportage die specifiek ontlokt is of analyses van spontaan gegenereerde informatie.
- De waarde van historisch dagboek materiaal werd recent meer gerespecteerd. MAAR vergelijken v dagboeken gegenereerd in verschillende historische perioden brengt moeilijkheden met zich mee → literaire verschillen tussen periodes. Altijd onduidelijk gaat of het gaat om verschillen in Ψprocessen of in normen v zelf-rapportage.
- Probleem bij gebruik gepubliceerd materiaal: bepaalde vorm v editoriale controle kan inhoud v dagboek veranderen. Ook verschillende nadrukken. Altijd onderworpen aan vorm v 'zelf-censuur'.
- Dagboeken die niet voor publicatie noch voor onderzoek geproduceerd zijn, zijn een belangrijke bron van data. Doch is dit niet gebruikt in recent onderzoek.
- **Bijhouden v dagboek = interventie op zichzelf. Het bijhouden v dagboek over het vertoonde gedrag kan de waarschijnlijkheid van dat gedrag veranderen !**

3 Welke soorten data zijn bruikbaar voor dagboeken?

- Kan gebruikt worden bij zo goed als alle data, afhankelijk v fantasie onderzoeker.

- Voorbeelden:
 - o ongebruikelijk onderwerp: Freud met interpretatie v dromen.
 - o Gebruikelijk onderwerp: kooppatronen, huishoudactiviteiten,...
 - Steeds groter domein v psychologische onderwerpen.
 - Vaak gebruikt om veranderingen over tijd op gebied v subjectieve fysieke toestand na te gaan. Bv. de impact v behandeling v bepaalde ziekte, voedselinname,...
 - Combineren met andere Ψ methoden, bv enquête, interview, psychometrische test. → meer volledig beeld.
 - Dagboektechniek is alomtegenwoordig geworden → goede manier om toegang te krijgen tot diverse sociale ervaringen (bv. waar grote verschillen zijn tussen individuen).
 - **Als breedte vd dagboektechniek kan gelinkt worden aan meer beperkte technieken → effectiviteit v beide aanpakken kan verbeterd worden.** Vb: Lundh & Sperling: dagboek voor sociale angst en gestandaardiseerde invullijst over stressvolle gebeurtenissen.
 - → 'linking methods' kunnen zeer waardevol zijn.
 - Men kan ook dagboek vergelijken met andere bronnen v informatie over *hetzelfde gedrag*. → vaak kunnen deze vergelijkende studies beter bv. de vragenlijst valideren dan het dagboek. **Vaak nuttig om discrepanties gevonden in gegevens tussen verschillende methoden te exploreren.** → belangrijk om mogelijke beperkingen te erkennen en deze te gebruiken in combinatie met andere methoden zodat discrepanties in zelf-rapportage duidelijk worden.
 - Dagboektechniek is niet beperkt tot enkelvoudige individuele zelf-rapportage. Ook:
 - o Dagboek over zichzelf en anderen (bv. sociale interactie)
 - o Paren v onderzochten die rapporteren over dezelfde events (bv. zus en broer)
- geen regel dat zelf-rapportage geïndividualiseerd moet zijn! kan overlegde constructie met onderzoeker zijn, of samenwerken met andere onderzochten,...
- In de mate waarin anderen significant betrokken zijn → methode sluit dichter en dichter aan bij andere vormen van dataverzameling (bv interview, focus groep,...)

4 De voor- en nadelen van dagboekonderzoek

- Geen uniform uiterlijk → moeilijk om algemene voor- en nadelen te geven.
- Daarom: algemene indicaties van sterktes en zwaktes
- Groot effect omdat onderzochten meestal bekend zijn met een dagboek → persoon begrijpt de opdracht, mogelijk wel verfijnen door duidelijke instructie. Door begrijpen: initiële appreciatie voor onderzoek (handig bij mensen die bv angstig, achterdochtig,... zijn).
- Verschil vrijwilligers en niet-vrijwilligers: vrijwilligers zijn meer stabiel en minder angstig.
- Bijzonder nuttig en kost-effectief als men data v dezelfde persoon wil over een vrij lange periode en/of zeer frequent. → bij goede instructies: niet vaak contact met onderzoeker nodig. TOCH: mensen die weinig contact hebben met onderzoeker: mogelijk stoppen met dagboek.
- **Grootste voordeel: chronologische informatie → opeenvolging v gebeurtenissen = profiel v acties, gevoelens, gedachten.** → waardevol bij exploreren v Ψ processen. Identificeren v parameters die betrokken zijn.
- Worden gebruikt voor intieme informatie te verkrijgen → herhaalde zelfrapportage zonder interpersoonlijke interactie zou zelfrevelatie en eerlijkheid teweegbrengen. Niet duidelijk of deze stelling klopt.
- Onderzochte personen kunnen neiging hebben tot

- **Onderrapportage** v gedrag dat persoon als ongewenst ziet.
 - **Overrapportage** v gedrag dat persoon als gewenst ziet → sociale gewenstheid bias kan toegelaten worden en als factor beschouwd worden bij interpretatie vd data. Effecten v soc.gewenstheid en conformiteit zijn niet voldoende om diversiteit in individuele responsen te elimineren.
 - In kaart brengen v variëteit v menselijke ervaringen in bepaald domein. Soms nuttig om spontane dagboeken te gebruiken (= dagboek niet speciaal gemaakt voor onderzoek). 2 types spontane dagboeken:
 - Privé gebruik (meer vrouwen)
 - Publiek gebruik door publicatie
 - Het bijhouden v dagboek: zelf-geïnitieerde copingstrategie voor dagelijkse 'hassles', met reflectie en hulp bij managen v emoties.
 - Beide types kunnen nuttig zijn. verschillen op 2 manieren:
 - Toegankelijkheid: vooral bij niet gepubliceerde dagboeken: men weet niet vh bestaan of geen toestemming voor gebruik.
 - Geloofwaardigheid: door druk: misinterpretatie gebeurtenissen / opeenvolging.
- Mensen die dagboek opgeven voor publicatie willen zichzelf niet negatief voorstellen. → Limiteren v gebruik van spontane dagboeken. Toch aantrekkelijke informatiebron.

- Veranderingen in Ψ significantie verandert over tijd → debat dat zal blijven doorgaan.
 - Dagboeken v verschillende tijd'perken' kunnen belangrijke cues bevatten over sociale / gedragsmatige structuren.
 - MAAR: significant praktisch verschil ligt in het matchen v karakteristieken buiten die periode vooraleer het komen tot conclusie over het effect vd periode.

Voordelen

- bekendheid (familiariteit), kost-effectief, opeenvolging data, intimiteit, exploratie, spontaniteit, toegang tot gewone deelnemers, historiciteit.
- Representatie v gelijktijdig rapporteren v gebeurtenissen/ervaringen.

Nadelen

kunnen verbeterd worden en zijn vermijdbaar. → controle over de data is nodig.

- **Zelf-selectie** v materiaal door dagboekhouder: bij spontaan gegenereerde. Hier is niveau v controle twijfelachtig. Zelfs iemand die gewillig mee doet.
- Opstellen in retrospect: feiten zijn al 'lang' geleden voor men het opschrijft → info mogelijk niet helemaal correct.
- **Sample maintenance**: respondenten die niet verder meedoen (dropout). Kan gevolg zijn v slechte selectie bij het aanstellen v mensen. Dropout kan zorgen voor grote bias op einde vd studie.
 - **Ander sampling probleem**: individu moet kunnen reflecteren (over gedachten / gevoelens). Niet mogelijk bij bv. jonge kinderen, soms oudere mensen, 'zieken',... Ook probleem met vaststellen of persoon kan reflecteren.
- ⇒ Niet enkel nagaan of personen *willen* deelnemen, maar ook of ze *kunnen* deelnemen.
- Geloofwaardigheid: men weet nooit zeker of respondent waarheid vertelt. Ook het bijhouden v dagboek kan gedrag/gvoelens/gedachten veranderen. Tot in hoeverre deze 'reactance' gaat, is niet aanpasbaar en kan doorheen onderzoeksperiode de resultaten beïnvloeden op niet constante manier.
- Zoeken naar Ψ methoden met lage 'reactance'. Proces v begeleiden heeft positieve effecten.

- Sleutelwoorden nadelen: controle over inhoud, niet te laat opschrijven/opnemen, dropout, slechte aanneming bij aanvang, verwachtingen v mogelijkheden, geloofwaardigheid en mogelijkheid tot dit na te gaan, reactance.

5 Het beste halen uit dagboektechnieken

Voordelen kan men verbeteren en nadelen minimaliseren door constructie v onderzoek. → Bepaalde **richtlijnen** volgen:

1. kies het juiste *opnamemedium* voor uw type respondenten. Bv. iemand die niet/slecht kan lezen/schrijven moet je geen dagboek laten schrijven, maar bv. opnemen.
2. respondenten moeten zeer begrijpbare en uitgebreide *instructies* krijgen. nadruk leggen op belang v precies zijn in gegevens → entries regelmatig en op specifieke momenten maken. anonimiteit en vertrouwen verzekeren. Mogelijkheid tot reactance beschrijven.
3. dagboek = recht door zee en niet rommelig. Printkwaliteit = teken v professionaliteit, layout is belangrijk voor duidelijkheid/overzichtelijkheid. Duidelijke structuur !
4. voeg compleet *voorbeeld* toe: hoe duidelijk instructies ook zijn, altijd wel iemand die het niet begrijpt. Respondent begeleiden doorheen dagboek → bijsturen wanneer nodig. Persoonlijk contact door (mede)onderzoeker is het best.
5. Verzekeren v relatief frequent *contact* met respondenten (vooral in vroege stadium) → verminderen dropout. Bv. ook telefoonnr geven. Als kleine vraagjes niet worden opgelost → stoppen met dagboek ovw onzekerheid. Door regelmatig telefoontje/postkaart te sturen → behoud v sample. Materiele tegemoetkomingen (bv. klein bedrag) heeft ook goed effect. Soms loterij: vooruitzicht om te winnen krijgt aanvankelijk interesse, maar na uitkomst loterij: grote dropout.
6. Begin met *korte* dagboeken. Makkelijker om dan te overhalen ook aan lang dagboek mee te werken.
7. Verschillende *technieken* beschikbaar om mensen eraan te herinneren dat ze entries moeten maken. Bv. ander familielid, maar ook biepers, ... Soms kan men dagboek bijhouden op PC.

6 Wat zijn narratieve technieken?

= een verhaal v individu over een gebeurtenis/ervaring in het heden of verleden.

- Opeenvolging v gebeurtenissen (≠ noodzakelijk).
- Niet enkel beschrijvingen, ook verklaring en interpretaties.
⇒ Beschrijven / verklaren / evalueren v eigen uitleg.
- Veel types Ψ onderzoek.
- Vaak gebruikt bij kinderen
- Ricoeur & Bakhtin: bestuderen v identiteit dmv narratieven. Het zelf / identiteit = een werk v geheugen dat terugvalt op narratieven om coherentie te bereiken over de tijd heen en sociale relevantie en verstaanbaarheid.
- Narratieven kunnen complex zijn → veel lagen v informatie. Potentieel om zeer gecompliceerde onderzoeksvragen te exploreren. → makkelijk om overspoeld te worden door info waardoor uiteindelijke onderzoeksvraag nog niet beantwoord wordt.
- **Voorbeeld blz 267:**
 - o geen simpele lineaire structuur, geen inleiding-midden-slot zoals in formeel verhaal. Geeft beeld v ervaring door fragmenten v informatie. Vooruit en achteruit springen in de tijd.

- Ruwheid: typisch aan narratief net na een gebeurtenis. Bij herhaald vertellen: ° tendens tot verfijnen → narratief met traditioneel verhaal structuur. Meer mogelijkheid tot zelfjustificatie.
- Schuetz: narratieven introduceren meer defensieve en voorkeurs zelf-beschrijvingen wanneer de auteur zijn nood aan zelf-vertrouwen stijgt. → overdrijven v bepaalde aspecten v ervaring, minimaliseren v andere.
- ⇒ Narratief kan vorm zijn v zelf-verdedigen.

7 Ontlokken van de narratief

- Verschillende media mogelijk: schriftelijk, verbaal, visueel en performatief.
- Visuele media: zeer flexibel bij 'self-record'. Maar interpretatie v visuele info is moeilijk.
- Narratief kan spontaan gegenereerd worden → kan gebruikt worden in Ψ onderzoek maar zelfde voor- en nadelen als spontaan dagboek.
- Aanpak om narratief uit te lokken varieert sterk → toch zelfde guidelines als bij dagboek.
 - Kies medium dat best past bij deelnemer en onderwerp.
 - Geef duidelijke instructies en dezelfde instructies voor alle deelnemers.
 - Onderwerp moet duidelijk gegeven zijn.
 - natuur v onderwerp zal verschillen. → specificatie v onderwerp moet sterk gebonden zijn aan onderzoeksvraag. Verschillende categorieën onderwerpen:
 - specifieke tijdsperiode (bv. een dag, jaren,...)
 - bepaald type gebeurtenissen (bv. eerste kus)
 - bepaalde relaties (bv. met ouders)
 → binnen deze categorieën: bepaalde gedachten of emoties die karakteristieken vd persoon zijn. Soms kan dit ook als vierde categorie gezien worden.
- Kunnen gebruikt worden in single-case studies.
- Kunnen co-constructed zijn door 2 of meer personen. Kan op verschillende manieren gebruikt worden. → proces om te komen tot narratief zelf kan onderwerp v onderzoek zijn. Bij co-constructie is het nodig dat onderzoeker de bijdrage v alle deelnemers begrijpt.

8 Analyseren van dagboek en narratieven

- Veel analytische benaderingen zijn mogelijk → keuze hangt af vd hoeveelheid structuur die men wil hebben.
- Als er geen structuur is → eerst inhoudsanalyse alvorens ander dataonderzoek.
- Kwalitatief / kwantitatief onderzoek is mogelijk
- Inhoudsanalyse (bij kwantitatief) → matrix: hoeveel personen rapporteren iedere categorie v gedrag / gebeurtenis en hoe vaak.
- Grootste voordeel = data geordend over tijd → dus men kan veel meer doen. → 'map' opeenvolgingen of patronen in data doorheen tijd.
 - Niet-parametrische data: nagaan of er in de steekproef groepen respondenten zijn waarvan de opeenvolging v gebeurtenissen gelijkaardig zijn met anderen en ook waar ze verschillen v andere groepen. → reeks van profielen die bestaan in steekproef. → nagaan of verdeling statistisch significant is, mogelijk ook de kans bepalen. → als ze meer of minder kans hebben dan de rest vd steekproef = indicatie voor types / anti-types v antwoorden. Voorbeeld statistische techniek: 'configural frequency analysis'.
- Bij single-case design: analyse houdt gedetailleerde exploratie v materiaal gegenereerd door 1 deelnemer in. Zelfde principes v thematische analyse kunnen gebruikt worden.

- Narratieven worden vaak onderworpen aan cross-individuele analyse. **Thematische analyse: benadrukken v zowel overeenkomsten als verschillen tussen deelnemers ivm dominante thema's.**
- Begrijpen v narratief is niet simpel: hangt af v gedeeld begrijpen v symbolen / iconen. Als onderzoeker geen deel uitmaakt vd zelfde 'community' of meningen niet deelt → kan soms niet alles begrijpen/misinterpreteren. => begrijpen v breder waardensysteem en culturele stereotypen.
- **Archetypal (oorspronkelijke) narratieven:** hier heeft iedereen toegang tot en kunnen we gebruiken om onze eigen toestand te reflecteren als we onszelf moeten beschrijven/verklaren. = 'redemptive self': transformeren v persoonlijk leed naar positief-affectieve levensgebeurtenissen om zijn eigen leven te rechtvaardigen.
 - o Belang v archetypal narratieven owv hevige verwerping.
 - o Men moet het bestaan v archetypal narratieven / stereotypen erkennen waar kan getoond worden dat ze bestaan en zolang ze een raam bieden om de inhoud vh individueel narratief te verklaren.
- **'recovered memory':** herinneringen in vroege leven (vaak trauma) dat men zich herinnert door psychotherapie/hypnose. → Singer: significantie kan niet genegeerd worden ondanks ze mogelijk fout gereconstrueerd zijn. kunnen clues geven tot hoe narratief tot stand is gekomen. Relatie tussen narratieve identiteit en objectieve waarheid is niet specificeerbaar.
 - ⇒ Narratief kan geanalyseerd worden voor zijn structuur, doel, maar niet echt voor de relatie met historische feiten.
- Narratief dient enkel als middel dat antwoorden geeft op vragen die gesteld zijn aan begin v onderzoek. Het is mogelijk om overzicht te verliezen over oorspronkelijke objectieven door hoeveelheid informatie.
- Proces v analyse is er 1 waar men patronen vindt in de data → belangrijk om juiste analytisch gereedschap te kiezen dat relevante antwoorden geeft en geschikt is voor type v data dat men heeft

9 Conclusie

- Deze 2 technieken kunnen zeer nuttig zijn bij het verzamelen v psychologische en gedragsmatige data.
- Hebben zowel voor- als nadelen.
- Vraag stellen: is het echt nodig om data over een continue tijd te verzamelen?
- Duidelijk beeld hebben van uw onderzoekobjectieven. (om niet overspoeld te worden door data)
- Kwaliteit vd data zal direct gerelateerd worden aan kwaliteit vh data ontlokkend design en uitvoering.

→Hoofdstuk 13: Using self-recording: diary and narrative methods

1 Inleiding

We moeten die onderzoeksmethoden gebruiken die ons het best de onderzoeksvraag helpen oplossen.

Vele psychologen gebruiken observaties in hun dagelijkse praktijk, zowel als hulp bij het werken met patiënten als bij het bekrachtigen van theorieën en bewijzen.

Observeren is een essentiële menselijke activiteit die ons helpt onze veiligheid te verzekeren en te overleven en de juiste vrienden en partner te kiezen.

Observeren is dus niet enkel belangrijk voor de psychologische praktijk maar voor de mensheid in het algemeen.

2 Wat zijn observatiestudies?

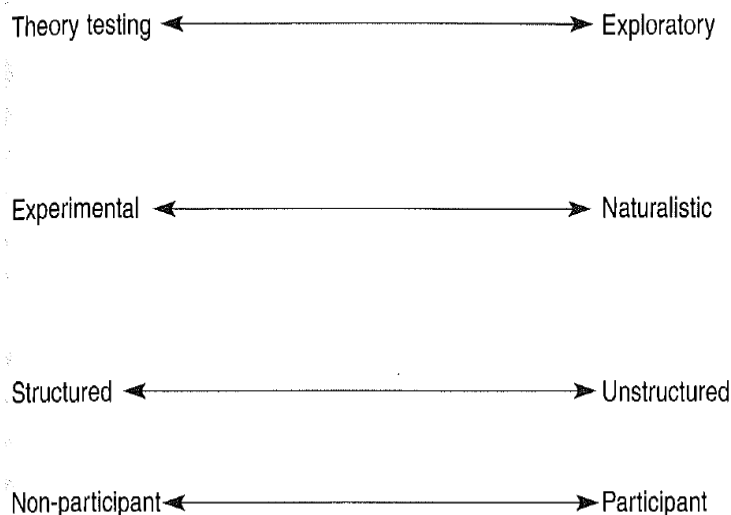
Een observatiestudie is een onderzoeksmethode die op zichzelf kan staan in een onderzoek maar ook gebruikt kan worden als hulpmiddel in andere onderzoeksmethodes zoals bijvoorbeeld focus groepen en experimentele studies.

Observaties laten ons toe te zien wat mensen doen, hoe ze iets doen, waardoor ze beïnvloed worden en wat ze zelf beïnvloeden.

Observatiestudies kunnen gecategoriseerd worden in vier kerndimensies, elke dimensie kan gezien worden als een interpretatieproces tussen observator en geobserveerde.

Interpretaties zijn zeer subjectief, afhankelijk van de observator, de geobserveerde, datgene dat wordt onderzocht en waarnaar de aandacht gaat.

In volgende figuur de vier dimensies :

- **Theorie testen – exploreren**

In beide gevallen wordt nagegaan wat mensen doen in verschillende situaties en omstandigheden. Wanneer een theorie getest wordt zijn er echter al gedragingen die men verwacht te observeren en wordt nagegaan of de theorie klopt. Als er explorerend wordt

geobserveerd is er nog geen theorie en gaat men op verkenning naar typische gedragingen om van daaruit veralgemeningen te doen en een theorie uit te werken.

- **Experimenteel – natuurlijk**

Deze dimensie gaat over het verschil tussen een experimentele studie en een natuurlijke studie. Experimentele condities worden gecontroleerd om het vinden van oorzakelijke verbanden te vergemakkelijken. Men noemt ze ook onnatuurlijk of kunstmatig onderzoek. Vb. labostudies.

Observaties worden ook gebruikt om gedragingen in natuurlijke situaties te bekijken, deze kunnen dus niet gecontroleerd worden zoals de experimentele studies. Deze natuurlijke onderzoeken kunnen verschillen naargelang er gebruik wordt gemaakt van vooraf bepaalde categorieën waarmee men een theorie gaat testen of van de exploratie methode (let's have a look approach). Vb. kinderen op de speelplaats, psychiatrische instellingen of het functioneren van gezinnen in de thuissituatie.

In het natuurlijke onderzoek kunnen veel verschillende methoden gebruikt worden, zo kan de observator van op een afstand toekijken of echt meedoen met de proefpersonen en zo bij hen betrokken raken (going native) om de situatie van de binnenkant te bekijken.

Er zijn veel types van observationeel onderzoek en het verschil tussen experimenteel en natuurlijk onderzoek is niet altijd duidelijk. Er wordt bijvoorbeeld gesteld dat zelf in een opgezet experimenteel onderzoek koppels, families of andere groepen zich natuurlijk zullen gedragen tegenover elkaar. Een belangrijke onderzoeksvraag is of deze groepen in het dagelijks leven ook verschillende omgangsvormen hebben, gaan families bijvoorbeeld anders met elkaar om naargelang ze thuis zijn, op school, in de therapie of tijdens het winkelen? Gedrag is context afhankelijk en tijdens observaties moet rekening gehouden worden met de parameters van de verschillende situaties, alsook met de culturele verschillen.

Een belangrijke ontwikkeling in de observatiestudies is de videocamera. Mensen kunnen zichzelf filmen in hun natuurlijke omgeving of de camera's kunnen opgehangen worden op plaatsen waar mensen op natuurlijke wijze kunnen worden geobserveerd.

- **Gestructureerd – ongestructureerd**

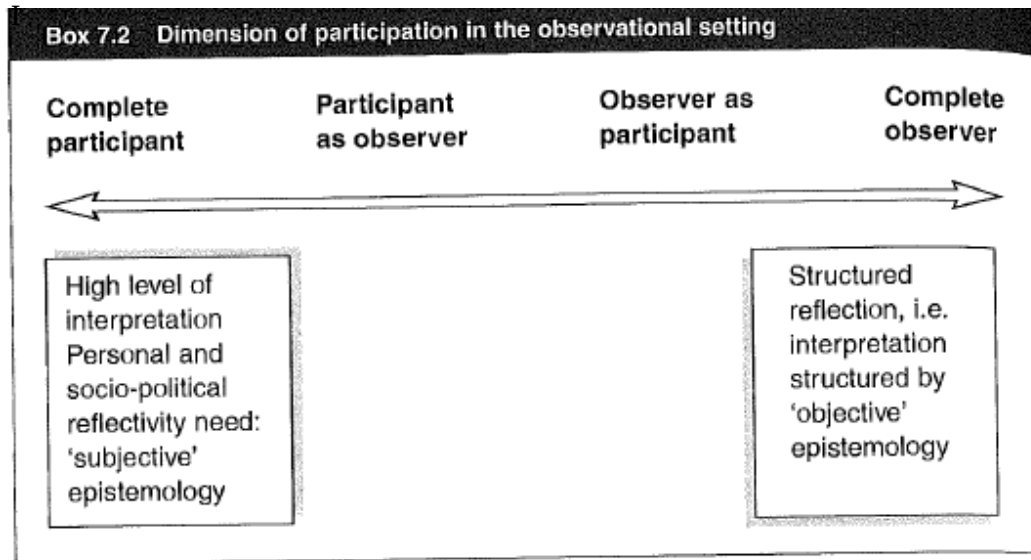
Met gestructureerde observatiestudies kunnen specifieke types van gedragingen nagegaan worden. Dit kunnen grotere betekenisvolle eenheden zijn of soorten van acties (zoals solidariteit of vijandigheid) of meer minuscule aspecten van gedrag (zoals uitdrukkingen en bewegingen). Je weet voor het onderzoek van start gaat waarop je gaat letten. Een veelgebruikte vorm van gestructureerde observaties komt voort uit studies van groepsbeslissingsprocessen waarbij de verschillende types van communicatie systematisch geordend moeten worden.

Observerders zijn getraind in het gebruik van deze systemen en coderen (gaan na) hoe verschillende groepsleden bijdragen aan de groepsbeslissingsproces.

Het is ook mogelijk observatiestudies uit te voeren zonder een duidelijk ontwikkelde structuur. Er wordt dan pas tijdens en na de observatie gekeken wat belangrijke kerngedragingen zijn en welke elementen belangrijk zijn om te gebruiken in het onderzoek.

- **Niet participierend – participierend (deelnemend)**

Als laatste dimensie verschillen observatiestudies van elkaar naargelang de rol van de onderzoeker in de situatie die wordt geobserveerd. Er zijn vier soorten van observeren: volledige deelnemer, volledige observator, observerende deelnemer en deelnemende observator.

In het eerste geval neemt de onderzoeker deel aan het onderzoek (zeer sterk betrokken met de proefpersonen) en in het laatste geval staat hij er volledig buiten (achter glas) en is hij zeer objectief. De deelnemende observator werkend in een natuurlijke setting verplaatst zichzelf in en uit deze rollen zodat een relatieve betrokkenheid bij de proefpersonen ontstaat.

- **De volledige deelnemer** is volledig betrokken bij de groep of proefpersonen en verbergt zijn identiteit als observator. Dit laat hem toe volledig lid van de groep te zijn en informatie te verkrijgen die misschien niet verkregen zou worden bij een geïdentificeerde onderzoeker. Het voordeel is dat de onderzoeker bekend wordt met een specifieke sociale rol en meer toegang krijgt tot gedachten, gevoelens en intenties van de deelnemers. Er zijn natuurlijk ook nadelen zoals bijvoorbeeld de discussie of het wel ethisch verantwoord is onwetenden te observeren (spionage?).
- **De deelnemer als observator** heeft reeds een betekenisvolle sociale rol in de groep die hij wil onderzoeken. Er is reeds een verwantschap tussen de observator en de groepsleden. Bv je collega's observeren. De observatie is niet verborgen voor de groepsleden. Een voordeel is dat er reeds een band bestaat met de groepsleden en de gedragingen van de groepsleden beter geïnterpreteerd worden omdat de observator de context kent. Een van de nadelen is dat privé info minder snel wordt verkregen en er meer tijd moet worden gestoken in deelnemen aan de groep dan in observeren.
- **De observator als deelnemer** wordt lid van de groep met de uitgesproken intentie te observeren. De rol als observator wordt benadrukt door een objectieve en empathische positie. Een voordeel is dat er beroep kan gedaan worden op zeer veel materiaal (aangezien iedereen van de groep weet waarom de observator komt) en dat private info kan verkregen worden door de anonimiteit van de groepsleden te garanderen. De observator is ook vrijer om vragen te stellen, niet beperkt door de eisen van de rol van de observator. De observator als deelnemer is minder actief dan de deelnemer als observator. Deze laatste heeft verantwoordelijkheden in de groep, moet goed deel nemen aan de groepsactiviteiten en moet zelf initiatief nemen terwijl de eerstgenoemde moet reageren om initiatieven die andere groepsleden hebben. Nadelen van deze observatiestudie zijn de beperkingen van de vertrouwelijkheid tijdens de rapportage en een gevoel van marginaliteit aangezien de observator enkel tijdelijk en gedeeltelijk tot de groep behoort. Het kan voor de observator ook een emotionele ervaring zijn zich in te werken in de

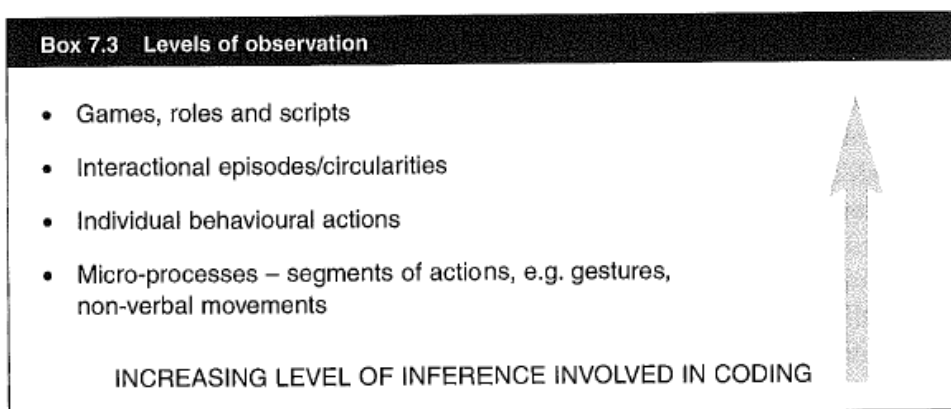
groep die hij wil observeren, zeker als hij hiervoor zijn eigen sociale groep (tijdelijk) moet verlaten.

- **De volledig observator** wordt gecategoriseerd door geen verbondenheid met de geobserveerde groep en geen direct contact met de groepsleden tijdens het observatie werk. Dit is bijvoorbeeld als de onderzoeken zich 'achter glas' bevindt of als een gesprek tussen klinisch psycholoog en patiënt gefilmd wordt. Het is bij deze observatiestudie mogelijk vooraf opgestelde coderingsschema's te gebruiken. Er zijn geen risico's voor foute reacties van groepsleden of deelnemers aan het onderzoek, maar de observator bevindt zich nooit in de situatie, met geen enkele mogelijkheid om deel te nemen aan de ervaringsgerichte wereld van de participanten.

3 Niveaus van observatie : gedrag en spraak

Onderzoekers starten observaties vaak door zichzelf vragen over het gedrag van mensen te stellen. Maar bij het overgrote deel van de bevolking gaan deze gedragingen samen met spraak. Observatoren moeten beslissen of ze gedrag en spraak scheiden en als twee aparte zaken beschouwen of beide combineren als één observatie. Veel kwalitatief onderzoek is gebaseerd op interviews en vooral op wat er gezegd werd, terwijl gedrag vergezeld gaat met spraak, wat vele paralinguïstische functies toont. Bijvoorbeeld de snelheid van spreken, lachen, tranen. Observatiestudies kunnen dus goed gebruikt worden tijdens interviews en ander taalgerelateerde onderzoeken. Er wordt zelfs gezegd dat in klinisch onderzoek en praktijk een combinatie van verbaal onderzoek en observatieonderzoek essentieel is.

De figuur hieronder vat de potentiële types van data samen die betrokken kunnen zijn bij observatiestudies. We onderscheiden observaties van individuele delen van gedrag en acties enerzijds en sequenties van verbonden (meerdere) gedragingen anderzijds. Als we van objectieve, individuele delen van gedrag naar meer complexe patronen van gedrag gaan, vergroot het niveau van het interpreteren van gedrag dat we kunnen toewijzen aan specifieke categorieën. Onthoud dat de analyse van gedrag een zeer complexe interpretatieactiviteit is. Zo kan bijvoorbeeld een klein gebaar of een bepaalde blik enorm van betekenis zijn in een interactie. Observatiestudies worden oorspronkelijk toegepast in situaties waar taal afwezig is, zoals bij jonge kinderen.

4 Observaties en theorieën

Alle observaties worden gezien door 'theoretische lenzen'. In psychodynamische theorieën worden alle gedragingen en acties beschouwd als innerlijke processen om bijvoorbeeld onze veiligheid te verzekeren of te voldoen aan de seksuele behoefte. Belangrijk is dat wanneer een psycholoog met

een **psychodynamisch standpunt** een observatiestudie uitvoert, hij/zij zoekt naar bewijzen van deze innerlijke conflicten. De aandacht wordt gericht op bepaalde gedragingen die we willen zien en dan wordt blozen bijvoorbeeld gezien als een uiting van een seksuele nood. Observatie vanuit een **gedragsperspectief** anderzijds legt de klemtoon van gedrag op frequentie, intensiteit en de context in termen van stimuli die het gedrag hebben opgeroepen (zoals straf en beloning). Gedrag wordt hier gezien (in tegenstelling tot het psychodynamische standpunt) als een samenloop van het tijdstip en de relatie met de situatie waarin de persoon geobserveerd wordt. Dit houdt in dat er over een lange tijd naar gedragspatronen wordt gezocht. Er wordt bijvoorbeeld onderzoek gedaan naar interesses van mensen of communicatiepatronen en niet naar hun onderliggende behoeftes.

Welk theoretisch perspectief een onderzoeker heeft invloed op de manier waarop er geobserveerd wordt zoals waarop we letten, waar aandacht aan wordt gegeven en wat wordt genegeerd en ook hoe we interpreteren. Observaties moeten, zoals elke vorm van psychologisch onderzoek, gereduceerd worden. De realiteit is te complex om alles te observeren. Belangrijk is de observatie en analyse doenbaar te maken en niets te negeren wat belangrijk is. Een belangrijke recente inclusie van het sociaal constructionisme in de psychologie benadrukt dat mensen die we observeren de acties van zichzelf en anderen observeren en interpreteren.

5 Beslissen wat te observeren, codering schema's

Het startpunt van elke observatie is de beslissingen wat we gaan observeren. Deze keuze wordt mede bepaald door het doel van de observatie, wordt er een theorie getest of gaat het over een meer open exploratie. The schema die observatieonderzoekers gebruiken worden coderingsschema's genoemd. Ze kunnen variëren van breed en flexibel tot zeer gestructureerd. Zelfs bij het gebruik van zeer gestructureerde observatieschema's kan de onderliggende onderzoeksvraag zeer breed zijn. Bijvoorbeeld de studie van Ainsworth et al. waarin hechtingspatronen tussen moeder en kind worden nagegaan (moeder en kind in zelfde ruimte, dan komt vreemde binnen, moeder gaat weg ...). Het is een zeer gestructureerd experimenteel paradigma, alles wordt gefilmd en geanalyseerd door observatoren getraind in de coderingsschema's. Door individuele observaties kwamen ze uiteindelijk bij verschillende patronen zoals veilig, vermijdend, angstig/ambivalent en gedesorganiseerd. Robson (2002) suggereerde algemenere richtlijnen voor het ontwikkelen van coderingsschema's

- Non-verbaal gedrag zoals gebaren, expressies en hoeveelheid beweging
- Ruimtelijk/spatueel gedrag zoals de nabijheid en lichaamshouding (bv gestrekt of gebogen lichaamsdelen) die individuen gebruiken bij het bewegen naar of van anderen
- Extra-linguïstisch gedrag zoals de kwantiteit van het spreken, luidheid en onderbrekingen
- Linguïstisch gedrag zoals de inhoud van het spreken, de samenhang en de details

De vraag naar coöperatief gedrag kan dus gecodeerd worden van algemeen gedrag tot meer specifieke aspecten zoals de vorm en inhoud van het spreken. De verschillende niveaus kunnen gezien worden als elkaar aanvullend en/of als verschillend waarbij de incongruenties gebruikt kunnen worden voor verdere overwegingen in het onderzoek. Zo kan het bijvoorbeeld interessant zijn dat jongens en meisjes verschillen in het niveau van inzicht dat ze hebben in het eigen gedrag en dat van anderen of in de onderwerpen die ze kiezen om over te praten. Het coderingsschema dat gebruikt wordt is afhankelijk van de onderzoeksvraag. In sommige gevallen is al een coderingsschema beschikbaar, soms moet er een nieuw coderingsschema opgesteld worden of moet een bestaand coderingsschema aangepast worden. Algemeen kunnen coderingsschema's gezien worden als een structurering van een reeks zaken waarmee rekening gehouden moet worden tijdens het onderzoek.

- **Objectief - subjectief** : de spreiding die mogelijk tussen het objectief (specifieke gedragingen tellen) en het subjectief (acties interpreteren als agressief) bekijken van de data.

- **Gefocust - niet gefocust** : de overweging of de observatie duidelijke parameters heeft waarnaar gezocht wordt en waar wel of juist niet op gelet wordt of niet.

- **Explicitet - impliciet** : coderingsschema's kunnen verschillen in hoe duidelijk ze omschrijven van gedragingen en acties zijn om tot een bepaalde categorie te horen

- **Contextafhankelijkheid** : de definitie van de categorie kan verschillen naargelang de context.

- **Uitputtend - specifiek** : de spreiding waartussen het coderen kan variëren om alle gebeurtenissen in een specifieke doelgroep te plaatsen of niet. In sommige onderzoeken die uitputtend proberen te zijn kan er een grote restgroep ontstaan, bv. de 'gedesorganiseerde' groep bij de hechtingsstudies.

6 Coderende sequenties van gedrag

De interesse in observatiestudies ligt vaak in het exploreren van sequenties in gedragingen en hoe deze verschuiven en veranderen over tijd. Observaties kunnen vele telschema's bevatten om na te gaan hoe vaak en wanneer een bepaalde gebeurtenis heeft plaatsgevonden. Bv het onderzoek van Gottman naar relaties en partners. Hij vraagt koppels te discussiëren over bepaalde zaken en meet verschillende fysiologische lichaamseigenschappen om de mate van stress en arousal te bepalen. Hij zegt dat mensen ontevreden over hun relatie meer patronen van negatieve emoties vertonen. Er wordt gebruik gemaakt van verbale en non-verbale observaties. Dit onderzoek is een voorbeeld van **time event analysis**. De gebeurtenissen worden gecodeerd in tijdsschalen van 5 seconden. Een andere mogelijkheid zou zijn de exacte tijd van alle gebeurtenissen op te nemen. Voor lange observaties kan men bv elk uur vijf minuten opnemen. Bij de laatste methode kan er wel veel belangrijke info verloren gaan.

7 Interpretatieve oriëntatie tot observatie

In de rest van het hoofdstuk kijken we verder naar observatiestudies met als doel een beeld te krijgen van onderliggende betekenissen die acties hebben voor participanten. Deze oriëntatie is gebaseerd op een sociaal constructionistische (sociaal constructionisme) aanpak. Het doel van de observatie wordt dan observeren wat mensen doen en waarom ze zich zo gedragen. Belangrijk is dat dit een reflexmatig en interpretatief proces is. Er wordt gediscussieerd dat observatiestudies in de psychologie geleid werden door fysische wetenschappen, vooral door Newton zijn ideeën over zekerheid en voorspelbaarheid. Hoe dan ook, bij observatieonderzoek zijn de positie van de observator en de beginselen van de onzekerheid van wat we gaan observeren belangrijker. En het observeren van mensen kan niet opgelost worden met theorieën of bewijzen uit de fysica, het is veel complexer.

- *Actief vs passief* : bij actieve observaties wordt de observatie geleid door een theorie die we willen testen
- *Constructief vs representatie van de werkelijkheid* : we creëren meningen bij wat we observeren, we selecteren belangrijke elementen waarop we gaan letten en hoe we onze data gaan analyseren
- *Theorie tussen haakjes* : er kan een onderliggende theorie op de achtergrond gehouden worden tijdens observaties, zodat de theorie wordt gevonden door het analyseren van de data ipv andersom

- *Erkende relativiteit van de observatiepositie* : het is moeilijk als observator onze persoonlijke overwegingen en ervaringen te elimineren om zo bias te voorkomen. We moeten kritisch zijn tijdens het observeren, interpreteren en analyseren van de data
- *De rol van taal* : we moeten de invloed van taal erkennen en de culturele achtergrond ervan.

8 Deelnemende observatiestudies

Eerder werd een onderscheid gemaakt tussen participierend en niet-participierend onderzoek. De participerende observatoren werden nog eens opgesplitst in compleet deelnemend en observerend deelnemend. Bij deze observaties spelen subjectieve belevingen een belangrijke rol. Het verzamelen van data op deze manier vergt een vorm van **analytische conductie**. In plaats van ondergedompeld te worden in een zee van observaties en data's zorgt analytische conductie voor meer progressieve hypothesen. Het kan gezien worden als een aantal stappen die gevolgd moeten worden

1. Een ruwe definitie schetsen van het onderwerp van de interesse en een hypothese of uitleg over dit fenomeen.
2. Een situatie bestuderen in het licht van de hypothese om te kijken of de hypothese al dan niet klopt
3. Als de hypothese niet klopt moet ze geherformuleerd worden of moet het fenomeen beter omschreven worden
4. Dit (stap 2 en 3) wordt nogmaals herhaald in een andere situatie. Vertrouwen in de hypothese stijgt met het aantal situaties waarin bewijs wordt gevonden voor de hypothese. Elke negatieve eist een herdefiniëring of herformulering.

Deze aanpak verzekert een goed verloop van het onderzoek. De onderzoeken kan bv geholpen worden bij het zoeken naar goede sociale situaties voor de observatie, het zoeken naar de juiste groepsleden en het zoeken naar manieren om in goed contact te komen met hen. Een goede manier om in de groep te komen is het hebben van een reeds bestaande relatie met een groepslid of meerdere groepsleden.

9 Data verzamelen

Data verzamelen in **deelnemende observaties** kan gezien worden als analoog aan **journalistieke onderzoekbevoegdheden**. Een belangrijk verschil met onderzoek is dat we een set van verklarende concepten en connecties naar de psychologische theorieën moeten leggen. Voor deelnemende observatieonderzoek houdt dit in dat er een verschil moet gemaakt worden tussen objectieve en subjectieve informatie. We moeten niet alleen observeren wie wat doet met wie en waar maar ook wat ze hierbij zouden kunnen voelen en denken (kunnen we achterhalen door wat ze zeggen en hun gedrag). We kunnen verschillende types data identificeren die we in onze observatie kunnen gebruiken, deze zijn terug te vinden in de kader hieronder.

Box 7.7 Basic elements of descriptive observation

Space	layout of the physical setting: rooms, outdoor spaces, etc.
Actors	the names and relevant details of the people involved
Activities	the various activities of the actors
Objects	physical elements, furniture, etc.
Acts	specific individual actions
Events	particular occasions, e.g. meetings
Time	the sequence of events
Goals	what actors are attempting to accomplish
Feelings	emotions in particular contexts

Het is ook belangrijk de variëteit aan processen te herkennen die de data die verzameld worden vorm geven.

- **Selectieve aandacht** : meer focussen op sommige aspecten in de situatie die wordt geobserveerd en minder op andere. De aandacht wordt geleid door onze interesses en vooroordelen en ook door het feit dat onze capaciteit om te observeren gelimiteerd is en dat we niet op alles kunnen letten. Er moet een goede balans gezocht worden tussen onze aandacht vestigen op bepaalde gedragingen en tegelijkertijd open staan voor mogelijk belangrijke informatie.

- **Selectief geheugen en vergeten** : gebeurtenissen vergaan snel uit ons geheugen en we onthouden gebeurtenissen die ons (persoonlijk) interesseren gemakkelijker, wat de echte gebeurtenissen kan vervormen. Het kan helpen gebeurtenissen kort te noteren en cues gebruiken om sneller associaties te maken met de realistische situatie en deze sneller en beter te herinneren.

- **selectief coderen** : gelinkt aan selectief geheugen en vergeten; we geven sneller toe aan selectieve gebeurtenissen dan we opnemen. We zijn geneigd interpretaties te vormen vanuit het begin van de observatie. Het is belangrijk tijdens de observaties voor verschillende interpretaties open te blijven staan zodat sommige data niet uitgesloten worden.

10 Opnemen (recording)

Soms maken observatoren video- of geluidsopnames van hun observatiesessies. Het is handig deze tijdens de vrije tijd te bekijken om terug te denken aan de gevoelens en emoties die loskwamen tijdens de observatie. Ook deze opnames bekijken met andere psychologen of groepsleden kan verhelderend zijn, om tot een algemene conclusie te komen. Toch zijn er ook een heleboel situaties waarin opnames niet haalbaar zijn en de informatie of opnames veel complexer zijn. Als de observator dan volledig deelneemt aan het onderzoek, is er veel druk om alles te observeren en niets van gebeurtenissen te missen. Een oplossing kan dan zijn soms uit de situatie te stappen en aantekeningen te maken (bv naar het toilet gaan of even iets gaan drinken). Maar zelfs korte gebeurtenissen observeren vragen veel van het geheugen van de observator. Belangrijke details worden snel vergeten en door selectieve aandacht worden sommige belangrijke functies (gebeurtenissen) worden niet opgemerkt. Als het mogelijk is kunnen er tijdens het observeren aantekeningen worden gemaakt, het is dan wel gemakkelijker als de participanten weten dat ze geobserveerd worden. Als de groepsleden dit weten, bestaat wel het gevaar dat ze zich anders gaan gedragen in het bijzijn van de observator.

Een andere variatie van dataverzameling is **time sampling**, waarbij met bepaalde intervallen opnames (geluid of video) worden gemaakt. Het 'sampling' kan gedreven zijn door theoretische

overwegingen (bv koppels enkel in de ochtend willen bekijken) of het kan gebruikt worden om te kijken hoe bepaalde gebeurtenissen en activiteiten verschillen van dag tot dag en om een globaal beeld van activiteiten te verkrijgen. Hieronder een overzicht van de verschillende mogelijkheden om data vast te leggen.

Box 7.8 Types of data recording	
1	Video recording
2	Intermittent recording – breaks from the observation to write up what was observed
3	Continuous – partly hidden or open note-taking
4	Time sampling – notes taken at regular periods
5	Self-reflection following or during the observation
6	Talking with participants
7	Gathering observations from participants following the observation

Zelfreflectie kan belangrijke info bieden over hoe het voelde om in de situatie te zitten, de emotionele sfeer en communicatiepatronen. Als de observatiegegevens te laat worden vastgelegd kan het beeld van de observator over de situatie zijn veranderd of gedeeltelijk vergeten zijn waardoor belangrijke gebeurtenissen verloren kunnen gaan.

11 Validiteit

Er zijn twee aanpakken voor validiteit. De **inter-rater betrouwbaarheid** is gebaseerd op de overeenkomst tussen verschillende observatoren die eenzelfde systeem gebruiken op individueel situaties te coderen. Vergt vaak een training om het systeem te gebruiken. Ook kunnen er over verschillende periodes zelfde observaties gedaan worden om te kijken of de gevonden data worden gevonden. Men kan ook intra-coderen, een stuk van de codering vergelijken met een ander stuk. Er bestaan verschillende methoden om de betrouwbaarheidseffecten na te gaan, zoals statistische methodes.

Bij interpretatief onderzoek zijn er meer vragen omtrent betrouwbaarheid en validiteit. Het gaat om de gewone vragen daaromtrent die ook in ander onderzoek voorkomen plus vragen rond het feit dat de data zijn bekomen door interpretaties. Een manier om de validiteit hier te verhogen is **audit trial**, een duidelijke en zichtbare berekening van het proces van observatiestudies. Dit zijn oa persoonlijke reflecties van de impact van de situatie op de observator en details uit de analyse van de data. Er kan gebruik gemaakt worden van inter-observator analyses. Verschillende observatoren observeren de situatie, eventueel met gebruik van videobanden enz zodat individueel verkregen gegevens en interpretaties vergeleken kunnen worden.

Ook kan validiteit vergroot worden door andere bronnen en methodes te gebruiken. Observaties kunnen zo bv aangevuld worden door interviews, vragenlijsten of casussen die worden opgelost.

12 Conclusie

Observatiestudies hebben een lange geschiedenis in het psychologisch onderzoek. Het kan gezien worden als een nodige component bij andere vormen van onderzoek of als op zichzelfstaand onderzoek. Het is belangrijk voor het exploreren van veel fenomenen.

Elke observatie wordt een interpretatie die afhankelijk is van de observator. Het is dus belangrijk goed na te denken over welke elementen belangrijk zijn om te observeren en welke niet.

→ Hoofdstuk 14: Focus groups

1 Introductie

- Definitie
 - Focusgroep = een discussie-gebaseerd interview dat, via groepsinteractie, een bepaald type van kwalitatieve data genereert
 - De ‘gerichte’ (focused) (op de externe stimulus) en de relatieve gefaseerde, vertraagde (door de onderzoeker) natuur van de focusgroep-methode onderscheidt deze van andere types van groepsinterviews
 - Groepsprocessen !
- Bogardus (1926): Het eerste wetenschappelijke gebruik van focusgroepen
- Lange tijd was het marketingonderzoek gebaseerd op de veronderstelling dat focusgroepen het snelste en meest zuinigste (kost-efficiënt) middel was om relevante informatie over consumenten te verkrijgen
→ vandaar dat deze methode geëvolueerd is tot een ‘snel en smerig’ middel om heel veel data snel te verzamelen (eerder dan een gesofisticeerd onderzoeksmiddel)
- Middel voor opvallend ‘kwalitatief onderzoek’
- Focusgroepen kunnen niet enkel de mogelijkheid van psychologen om te antwoorden op hun onderzoeksvragen verbeteren, maar kunnen ook vragen formuleren vanuit nieuwe hoeken en perspectieven!
- De focusgroep-methode is vooral bijzonder voor zijn dataverzameling procedures en voor de aard van de data die verzameld wordt (en niet voor zijn manier van analyse)
- Focusgroepen kunnen gebruikt worden als een forum om de sociale interactie te onderzoeken
- De toekomst van het gebruik van focusgroepen in de psychologie hangt af van de waardering/aanvaarding van de focusgroepen als een middel om bepaalde informatie te verkrijgen die men normaal gezien niet verkrijgt
- Focusgroepen hebben de mogelijkheid om antwoorden te bieden op vragen als ‘hoe’, ‘waarom’ (proces), maar ook ‘wat’ (onderwerp)

2 De toepasselijkheid/geschiktheid van de focusgroep-methode

- Focusgroepen kunnen alleen of in combinatie met andere methoden gebruikt worden; het doel van focusgroepen is om te komen tot afspraken, perspectieven, verhalen en ervaringen (niet uitgedrukt in cijfers)

- Kan ook gebruikt worden om een hypothese te formuleren en/of een onderwerp te ontwikkelen
- Als middel voor dataverzameling op zichzelf of als supplement bij andere methoden (afhankelijk van hoe het past in het hele onderzoeksplan en van zijn filosofische basis)
- Focusgroepen kunnen ook meer ‘strategisch’ gebruikt worden, waarbij het eindresultaat niet leidt tot een onderzoek, maar eerder tot een psychologisch voordeel (zoals attitudeverandering, probleem-oplossing,...)
- In de praktijk worden focusgroepen meestal gebruikt:
 - Als een forum om onderwerpen te ontwikkelen en/of te operationaliseren
 - Als een eerste stap bij het ontwerpen van een vragenlijst
 - Om de ‘levensvatbaarheid’ van een conceptueel model te testen
 - Om een meer traditionele methode aan te vullen
 - Om een meer uniek, verschillend perspectief op een bepaald onderwerp/kwestie te ontlokken
 - Om een eerlijke dialoog te doen ontstaan (minder gebruikelijk)
 - Zie voorbeelden p. 278

3 wat voor soort bewijsmateriaal brengen focusgroepen op?

3.1 ‘THE ESSENTIALIST POSITION’

- Gewoontelijk gebruik van focusgroepen past vierkant in een ‘essentialist’ kader
- = een onderzoeksmethode die veronderstelt dat ‘de waarheid’ toegankelijk is en dat sommige methoden beter zijn dan anderen in het dichterbij deze waarheid komen
- Voordeel van focusgroepen:
 - In principe kunnen zij zowel een bredere als een meer diepgaande verhouding t.o.v. een bepaald onderwerp ontlokken, omdat het interactieproces herinneringen, discussies, debatten en onthullingen stimuleert, meer dan dit het geval is bij een één op één interview
- De klemtoon binnen dit kader ligt dus op:
 - De inhoud (gedachten, gevoelens, gedachten, waarden, kennis, ideeën,...)
 - Het hebben van voldoende vaardigheden om erop toe te zien dat het interactieproces zowel de kwantiteit als de kwaliteit van de inhoud (die geproduceerd wordt door de focusgroep) voldoende optimaliseert
- Al de richtlijnen over ‘hoe een focusgroep te sturen’ zijn gericht op:
 - Het maximaliseren van de ‘onthullingen’
 - Het minimaliseren van de waarschijnlijkheid dat de waarheid ‘bewolkt, verpest’ wordt door problemen als inhibitie (bv. stilte) en zelfpresentatie (blootleggen, bv. door overdrijving of interventie) die voortkomt uit een disfunctionele groepsdynamiek

» Hollander: “Even when there is a ‘truth’ to be told, people may choose not to tell it.”

- Het geven van informatie, ‘onthullingen’ wordt vergemakkelijkt bij:
 - Homogene groepen (in tegenstelling tot groepen die geen gedeelde interesses hebben)
 - Leden die elkaar al kennen (in tegenstelling tot een groep vreemdelingen)→ Verzamelen data van betere kwaliteit!

3.2 ‘THE SOCIAL CONSTRUCTIONIST POSITION’

- Focusgroepen zijn eigenlijk heel beperkt in hun mogelijkheid om individuele gedachten, gevoelens en ervaringen te begrijpen, maar zijn uiterst geschikt om sociale interactie – processen te analyseren
- Het is belangrijk om te beseffen dat hoe professioneel of ervaren de onderzoeker ook is, men kan geen ‘eenvoudige, doorzichtige kijk op de werkelijkheid’ verkrijgen
- De kijk op de realiteit die verkregen wordt door focusgroepen, is één waar men gemeenschappelijk toe gekomen is via een proces van contextspecifieke ‘sense-making’
- Men is niet zozeer geïnteresseerd in ‘dé werkelijkheid’, maar in de manier waarop de werkelijkheid wordt geconstrueerd, gedefinieerd en bewerkt
→ zeker wanneer de groepsleden de richting van de discussie sturen
 - = ‘Social Construction’ position
 - Een focusgroep is veel meer dan een middel om toegang te krijgen tot cognities en betekenissen
 - Het is een oefening in groepsdynamiek en zowel de inhoud van de groep als de interpretatie van de resultaten die verkregen worden moeten gezien worden in de context van de *groepsinteractie*
- Twee belangrijke, met elkaar verbonden, aspecten die voortkomen uit focusgroepen:
 - Het groepsproces: de manier waarop personen met elkaar inwerken en communiceren (wisselwerking)
 - » Intrapersoonlijk niveau (gedachten, gevoelens, attitudes, waarden van het individu)
 - » Intragroepsniveau (hoe de persoon communiceert en interageert met anderen binnen de groep)
 - De inhoud, het onderwerp waarrond het groepsproces georganiseerd is (de focal stimulus en de betekenissen die hieruit voortvloeien)
 - » Voordeel van focusgroepen = het proces van opinievorming en verspreiding in het dagelijks leven (de opinies over een variëteit aan onderwerpen worden gevormd, bepaald door de communicatie met anderen en niet door de individuele informatieverzameling)

- Focusgroepen zijn communicatie-gebeurtenissen waarbij de wisselwerking tussen het persoonlijke en het sociale systematisch kan worden nagegaan!
- Het proces:
 - Één manier om te onderzoeken hoe de context betekenis krijgt is door te kijken wat er gebeurt wanneer personen geconfronteerd worden met actieve onenigheid (meningsverschillen) en hen te vragen om hun eigen kijk (mening) meer intensief te analyseren dan gedurende een individueel interview
 - Voorbeeld p. 280: geeft aan hoe pogingen om verschillen op te lossen, invloed hebben op de basis waarop participanten hun informatie op voortbouwen om hun verschillende ervaringen, attitudes, gevoelens, waarden en gedragingen te verklaren
- Er is een groeiende en duidelijk spanning tussen de 'essentialist' en de 'social constructionist' benadering op de focusgroepmethode
- Een zeldzaam voorbeeld van focusgroepen: relatie tussen televisie en het vormen van een publieke opinie

4 De focale stimuli

- = het onderwerp van focusgroepen
- De 'focusing' component van het focusgroeponderzoek (waardoor focusgroepen juist onderscheiden worden) verwijst naar het concrete en specifieke karakter van de discussie in relatie met een bepaalde stimulus, gebeurtenis of situatie
 - Oorspronkelijk: een massale media communicatie zoals een film
 - Marketing: reacties van mensen op een bepaalde advertentie of product
 - Sociale wetenschappen: gedragsscenario, concrete gebeurtenis (risicogedrag van jongeren) of een concept (huiselijk geweld)
- De breedte van de mogelijke stimuli is heel breed en kan uitgebreid worden tot het gebruik van projectietechnieken, rollenspelen, woordassociatie-oefeningen, fantasie thema's, enzovoort
- Stanton:
 - Geeft aan dat een 'theorie' kan gebruikt worden als 'bindmiddel', vooral wanneer het onderwerp complex of mogelijk gevoelig, delicaat is (bv. cultuur)
- dilemma voor de onderzoeker:
 - Risico om de verzamelde informatie te beoordelen, benadelen
 - Deelnemers weten niet waar te starten of wat te zeggen en blijven maar praten over de oppervlakkige aspecten van het fenomeen
- In het algemeen zijn onderzoeksdoelstellingen die gestuurd worden door substantieve onderwerpen (theorie) niet hetzelfde als de doelstellingen die door de deelnemers worden aangehaald en die gebruikt worden in het discussieproces

- ‘Wat te vertellen aan de deelnemers over het onderzoek?’ = belangrijk aspect dat op de voorgrond staat in een organisatorische context waar politieke gevoeligheden kunnen ontstaan
 - Deelnemers kunnen achterdochtig worden en informatie achterhouden of enkel zeggen wat ze denken dat van hen verwacht wordt, wanneer ze het gevoel hebben dat ze niet voldoende geïnformeerd zijn
 - De deelnemers laten meehelpen bij het definiëren van de aard en de grootte (uitgebreidheid) van het onderwerp voor de discussie is één manier om een groepsgevoel te bereiken rond een bepaald onderwerp en om de deelnemers open te stellen voor verdere discussie

5 focusgroep-ontwerp en planning

- De aanbevolen onderzoeksaanpak gecombineerd met de onderzoeksvragen heeft een sterke invloed op de beslissingen i.v.m. het ontwerp en het beheren, bestuderen van de focusgroepen (de stijl van de onderzoeker die het meest geschikt is)
- De eerste stap in het ontwerp en de planning is het definiëren en het verduidelijken van de onderwerpen die onderzocht worden, in termen van de aard en de evidentie die vereist wordt

5.1 STEEKPROEFONDERZOEK EN HET VERZAMELEN VAN DEELNEMERS

- De bedoeling van focusgroepen is niet om data te verzamelen die generaliseerbaar is
→ representatieve steekproef is niet nodig!
- Het is wel belangrijk om een systematische strategie te gebruiken bij het samenstellen van de groepen
 - De steekproef moet gekozen worden d.m.v. een theoretische basis, zoals het nagaan welke delen van de populatie de meest betekenisvolle informatie zal verspreiden
- Deze strategieën hebben belangrijke gevolgen voor de mate van samenwerking en verbondenheid die ontstaat tussen de deelnemers
 - De tijd en energie die geïnvesteerd wordt in het contact opnemen met ‘locale’ mensen en het maken van persoonlijke contacten met mogelijke deelnemers vergemakkelijken het ‘groepsproces’
- Focusgroep-onderzoekers gaan er niet mee akkoord dat het nodig is om screeningsprocedures te gebruiken bij het verzamelen van participanten
 - Argumenten voor screening:
 - » Verschillen in de achtergrond/levensstijl van de participanten kunnen het discussieproces intomen doordat ze te weinig gemeenschappen hebben
 - » Wanneer alle participanten vrijwel een identieke achtergrond hebben, zal de discussie slap en onproductief zijn
 - » Groepsleden moeten tenminste enkele gedeelde karakteristieken hebben (bv. socio-economische klasse, leeftijdsgroep,...) om de discussie vlot te laten verlopen (‘openbaring’)
 - » Het principe van reactiviteit: wanneer de deelnemers de mogelijkheid krijgen om vertrouwd te geraken met het onderwerp van het onderzoek en daarna

deelnemen aan de focusgroep, dan zal dit een vooringenomenheid en een vooroordeel inhouden

→ De reactiviteit die voortkomt uit het screeningsproces geeft mensen de mogelijkheid om, op voorhand, te piekeren over het onderwerp, maar dit kan eerder de validiteit (van het onderwerp, die voortkomt uit de discussie) verbeteren dan deze te ondermijnen

→ Deze vooringenomenheid is enkel problematisch wanneer het de bedoeling is om 'dichter bij de waarheid te komen' van iets

→ Aan de andere kant is het de bedoeling van focusgroepen om de relatie tussen de verschillende contextuele factoren, de interacties en de discussie-processen en het onderwerp van de discussie te onderzoeken; de vraag van de vooringenomenheid is irrelevant

!! Het is belangrijk dat men zich bewust is van alle relevante contextuele factoren (waaronder de karakteristieken en de vooroordelen van de onderzoeker)

- Als de deelnemers elkaar kennen, kan hetgeen ze zeggen langetermijneffecten hebben
- Bepalen van de groepssamenstelling: uiteindelijk rust deze beslissing op het feit welke groep de waarschijnlijkheid van het verkrijgen van de meest theoretisch relevante informatie het meest maximaliseert
 - Er is evidentie dat vrouwen en mannen verschillend interageren in een gemengde dan in een homogene samenstelling
 - focusgroepsessies moeten homogeen zijn qua geslacht (verschillende meningen hierover)
- Sociale wetenschappers argumenteren dat er vele gelegenheden zijn waar de deelnemers niet enkel iets gemeenschappelijks hebben maar ook een gedeelde geschiedenis
 - Kan de openheid vergemakkelijken door het aanbieden van validatie via de gedeelde ervaring
 - Maar het is ook op zichzelf interessant voor het onderzoek

Box 14.1

Knodel (1993) plet voor gescheiden focusgroep sessies met homogene, maar tegengestelde groepen, gedefinieerd in termen van gedeelte karakteristieken

'Afgebroken' karakteristieke (break characteristics) houden in dat de groepen opgedeeld worden op basis van hun tegengestelde meningen en ervaringen i.v.m. het onderwerp dat onderzoek wordt

Bv. een groep vrouwen wordt opgedeeld in huisvrouwen en carrièrevrouwen

Bv. groepen opdelen op basis van hun socio-economische status

Deze break karakteristieken moeten wel tot een minimum beperkt worden, anders wordt zowel de steekproef als het analyseproces onhandig en kostelijk

!! Iets gemeen hebben geeft geen garantie op meer openheid, blootstelling en ondermijnt dit in sommige gevallen zelfs

5.2 STEEKPROEFGROOTTE

- ≠ groepsgrootte
- Varieert van weinig, 21 personen, tot een zeldzaam voorbeeld van 744 personen
- Het aantal focusgroepsessies is zowel een functie van de steekproefgrootte als van de groepsgrootte
- Sommigen onderzoekers geven aan dat de data die verzameld worden na ongeveer 10 sessies overbodig zijn

5.3 GROEPSGROOTTE

- Gemiddeld 9 deelnemers per sessie, met een bereik van 6 – 12 (= consistente van conclusie van recent focusgroep-onderzoek in de psychologie)
- Hoewel sommigen 6 – 8 deelnemers als ideaal aangeven
- Verschillende redenen waarom de groep best zo klein mogelijk gehouden wordt:
 - Grote groepen zijn onhandig om te managen, sturen en kunnen leiden tot het vormen van subgroepen
 - Bij grote groepen is het moeilijk om een duidelijke opname van de sessie te verkrijgen: mensen praten allemaal met een verschillend volume en op verschillende afstanden zodat het moeilijk of zelfs onmogelijk is om een 'afdruk' hiervan te krijgen

5.4 LOCATIE, PLAATS EN LENGTE VAN DE SESSIE

- Keuze van locatie
 - Balans tussen de noden van de onderzoekers en de noden van de participanten
 - Professioneel
 - Neutraal
 - » Niet altijd mogelijk: bv. onderzoek in een ziekenhuis
- Twee belangrijke aspecten voor de deelnemers
 - Gemakkelijkheid/geschikte gelegenheid
 - Comfort
- De locatie moet makkelijk bereikbaar zijn en het onderzoeksschema mag geen moeilijkheden inhouden voor de deelnemers (bv. kinderopas, vervoersproblemen)
- De kamer zelf moet een vlotte discussie mogelijk maken en moet comfortabel zijn (bv. toiletten vlakbij, mogelijkheid tot verfrissing, fatsoenlijke zitplaatsen,...)
- Gebruik van naamkaartjes
- Standaardduur: 1 – 2 uur voor volwassenen, maximum 1 uur voor jonge mensen

6 Implementatie van de focusgroep

- Basisniveau: succesvolle implementatie van een focusgroep – onderzoek hangt af van twee factoren
 - Voorbereiding
 - Goede vaardigheden
- Breder:

Een onderzoek over het onderwerp vereist een heel andere voorbereiding en matigheid (actieve proces facilitatie) dan een onderzoek over het proces van de betekenisvorming en beraadslaging in een natuurlijke groep

 - Onderwerp – georiënteerd onderzoek: het doel is om de openheid te maximaliseren door alle deelnemers actief te betrekken in de discussie en de groepsbiasen (vertekeningen) en statusdynamieken te minimaliseren (zeer streng onderwerp; zoveel mogelijk individuele uitingen te verkrijgen)
 - Proces – georiënteerd onderzoek: situatie creëren waar de deelnemers direct conversaties met elkaar kunnen aangaan op een zo natuurlijk mogelijke manier
→ groepsleden worden effectief aangezet om de richting van de dialoog te sturen (focus = interactieproces)

6.1 STIJL EN VAARDIGHEDEN VAN DE ONDERZOEKER (= MODERATOR)

- De stijl en de vaardigheden van de onderzoeker zijn heel belangrijk voor de effectiviteit van de focusgroep
- In sommige gevallen moet de onderzoeker iemand zijn waarmee de deelnemers zich kunnen identificeren
 - Om hun vertrouwen en medewerking te winnen (bv. personen met een lage SES)
- Essentialistisch perspectief:

De beste onderzoeker leidt de procedure op een bescheiden en subtiele manier en komt alleen tussen om de productiviteit van de groep te behouden

 - Bv. één of meerdere dominante groepsleden maken het de andere groepsleden onaangenaam
→ de onderzoeker moet in deze situatie enkele actieve stappen ondernemen om de situatie onschadelijk te maken en de groep terug te focussen op de discussie

Box. 14.2 Moderator vaardigheden

Er zijn twee basisstijlen om een focusgroep te leiden:

Procesvergemakking =

- Weinig controle over het onderwerp (waarover wordt gediscussieerd?)
- Hoge controle over het proces (interactie) → maximaliseren van de inbreng, medewerking
- De onderzoeker vergemakkelijkt de interactie door te verzekeren dat de discussie productief is
- De onderzoeker zoekt een balans tussen de 'eisen van gevoeligheid en empathie aan de ene kant en objectiviteit en openheid, oprechtheid aan de andere kant'

Rol-onttrekking =

- Vereist weinig sturing en controle over het onderwerp en het proces
 - De onderzoeker introduceert de focusgroep om het proces te vergemakkelijken en werkt daarna rond het in staat stellen van de deelnemers om zowel meer verantwoordelijkheid op te nemen voor het proces als voor het onderwerp van de discussie
 - Dit biedt de mogelijkheid om te zien hoe de deelnemers in natuurlijke omstandigheden hun discussies organiseren
 - Het klimaat is dan ook rijp voor de discussie van controversiële of gevoelige onderwerpen (die normaal door de onderzoeker aangebracht worden)
 - Het belangrijkste nadeel van het essentialistische standpunt is dat de afwezigheid van standaardisatie wordt aangevuld (het is moeilijk om vergelijkbare bevindingen van verschillende focusgroepen binnen hetzelfde onderzoeksproject weer te geven)
- = zonder ingeving, komen sommige onderwerpen niet aan bod

- Wanneer de focus het onderwerp is, zijn er drie criteria die verzekeren dat de 'focus' behouden blijft
 - Specificiteit
 - » Elk detail wordt gezocht in de antwoorden en reacties van de personen op het stimulusobject of de gebeurtenis
 - » Taak van de onderzoeker: ontlokken van betekenissen en verschillende antwoorden
 - Omvang, draagwijdte
 - » Rapportage
 - » De onderzoeker moet zich bezighouden met het vergemakkelijken van de overgangen (van één gebied in de discussie naar een ander)
 - Diepte
 - » De persoonlijke context van de antwoorden of reacties die ontlokt worden door de stimulus
 - » Taak van de onderzoeker: om te achterhalen op welk niveau welke deelnemers opereren (van heel oppervlakkig tot heel gedetailleerd) en waar nodig om dit niveau te verdiepen
- Soms nemen groepsleden spontaan hun verantwoordelijkheid op voor zowel het verloop als het onderwerp van de discussie
 - Bv. wanneer iemand in de groep probeert om de discussie te reoriënteren naar het onderwerp, of wanneer iemand frequent vraagt om verduidelijking
 - Vanuit een sociaal constructionistisch perspectief is dit een interessant fenomeen
 - De mate waarin dit zelf-management voorkomt hangt af van het klimaat dat door de onderzoeker wordt aangegeven, heel in het begin
 - » Hoe kleiner de graad van externe controle, hoe kleiner de mogelijkheid om de onderzoeker te beïnvloeden en hoe meer de externe validiteit stijgt

6.2 TOPIC GUIDE

- Een inhoudstafel (?) is enkel nodig wanneer de nadruk op het onderwerp ligt
 - Wordt niet gebruikt in de vorm van een vragenlijst of interview

- De onderzoeker kan een vermoeden vormen over de aard van de onderstroom en kan het doen stijgen door hypothetische vragen te stellen
= creëren van een klimaat waarin mensen aangemoedigd worden om hun gevoelens uit te spreken
- Om ervoor te zorgen dat de gids niet als een 'script' gebruikt wordt, worden de onderwerpen waarover gepraat zal worden opgenomen in het geheugen
- Het aantal onderwerpen dat ter sprake wordt gebracht, zal afhangen van met welke onderwerpen de groep zich identificeert en de manier van denken die deze onderwerpen vragen (bv. heel gevoelige onderwerpen kunnen snel leiden tot emotionele vermoeidheid)
- Handig om de 'toon' van de discussie op voorhand te testen (hoe makkelijk of hoe open is een bepaald onderwerp, welke emoties ontlokt dat onderwerp,...)

6.3 LUISTER- EN VRAAGVAARDIGHEDEN

- De luister- en vraagvaardigheden van de onderzoeker zijn de sleutel in het vaststellen (leiden) van de discussie

Box 14.3 Questioning skills

Merton & Kendall: onderscheiden verschillende vraag-stijlen in functie van de graad van structuur:

1. Ongestructureerd

- Vrij van stimulus en respons (= open vragen)
- Er wordt geen bepaalde stimulus of type van antwoord vereist

2. Semi – gestructureerd

- Twee types:

Stimulus – gestructureerd en respons – vrij (probing question)

- De bepaalde focus van de vraag is gespecificeerd, maar het type van antwoord wordt open gelaten (Bv. Hoe voel je je bij de nadruk op het condoomgebruik bij campagnes over veilige seks?)

Stimulus – vrij en respons – gestructureerd (leading question)

- De focus van de vraag is ongespecificeerd, maar een bepaald soort antwoord wordt vereist (Bv. wat heb je geleerd van de campagnes over veilige seks?)

3. Gestructureerd

- Zowel stimulus als antwoord zijn streng gespecificeerd
- Zo'n vragen verplichten mensen om akkoord te gaan of juist niet akkoord te gaan
- Binnen een klimaat van openheid en de deelnemers de richting van de discussie te laten sturen, is dit type van vragen ongepast
- Leading questions leiden ook tot defensieve reacties of tot het niet beantwoorden van de vraag

- De vraagvervoording kan openheid vergemakkelijken
 - Een vraag moet leiden tot openbaring en uitwerking (bv. wat zijn je gedachten over...?)
- Regelmatig gebruik van open vragen of probing vragen helpt om een klimaat van oplettendheid te creëren, zodat men luistert wanneer mensen willen antwoorden

- Probing vragen (bv. kunt u mij meer vertellen over...?) kunnen ervoor zorgen dat mensen op een meer concreet en specifiek niveau antwoorden, terwijl de openheid behouden wordt
- Vragen moeten strategisch en voorzichtig gebruikt worden door de onderzoeker
 - Een overgang in de discussie kan voorkomen door
 - » iets wat gezegd wordt door een respondent
 - » Een meer strategische zet, door een onderwerp terug ter sprake te brengen waarvan werd afgeweken
 - Cues voor een overgang die georganiseerd worden door de respondenten helpen om de richting van de discussie te sturen
 - De meer strategische zet van de onderzoeker kan de vlotheid (de richting) verstoren als hier niet voorzichtig meer wordt omgegaan

Box 14.4 Omgaan met 'moeilijkheden' in de discussie

De moeilijkheid binnen een focusgroep – discussie hangt af van het doel:

- Doel = iedereen betrekken op een eerlijke, gelijke manier zonder inhibitie

➔ de 'dominantie' van een groepslid in het dicteren van zowel het onderwerp als het proces = een moeilijkheid

- Doel = het proces

➔ dit patroon van dominantie kan zeer informatief zijn, als het in zijn context wordt bekeken

Lakoff: toont aan hoe dat de 1^e persoon die spreekt in een discussie, de toon kan zetten voor de richting van de conversatie

= de moeilijkheid in een discussie waar de focus ligt op het stijgen van de breedte en diepte van de discussie (maar levert rijke bron van data op)

- Stilte = een krachtige manier om mensen te laten praten, om hen tijd te geven om na te denken, om hen een antwoord te laten vormen
 - Onderzoekers moeten niet elke stilte proberen op te vullen met een vraag!
- Stilte, in termen van dat wat niet gezegd wordt, is een belangrijke vorm van data op zichzelf
- Tussen de lijntjes lezen = ook belangrijk
 - Door het impliciete expliciet te maken, wordt het wettig gemaakt en krijgen respondenten het gevoel dat ze hierover kunnen uitweiden

7 verzamelen/opnemen van de data

- Focusgroepen genereren data in de vorm van transcripten (afdrukken, vertalingen) van audio- of video opnames
- Video:
 - Observationele data kan geselecteerd wrden (non-verbale communicatie), net zoals het onderwerp van de discussie
- Audio:

- Beperkt de vorm van data tot het onderwerp van de discussie, maar kan aangevuld worden door de onderzoeker met observaties over het proces (de meeste onderzoekers houden notities bij)
- Het is belangrijk om eerst de toestemming van de deelnemers te verkrijgen en om hen vertrouwelijkheid te garanderen
- Hoe groter de groep, hoe moeilijker het is om een duidelijke tape te verkrijgen
 - Het is belangrijk om de logistiek van het opnemen goed te plannen

8 Transcriptie

- Vertalen is voor een mechanisme taak
 - Vaak analyseren de onderzoekers het onderwerp direct van op de tape (bespaart heel wat tijd!), wat met zich meebrengt dat vaak enkel de meest illustratieve opmerkingen vertaald worden
- Sinds het doel van de focusgroepen is om inzicht te verkrijgen in hoe de respondenten een bepaald onderwerp representeren als een geheel, is het belangrijk om het volledige karakter van de discussie beet te nemen
- Elke vorm van selectiviteit, of het hanteren van een 'verkort circuit' bij het vertalen is onaanvaardbaar!

→ Hoofdstuk 18 Transcribing, coding and organising textual data

1 Introduction

- **Transcriptie = process van het omvormen v gesproken woord naar geschreven vorm.**
 - Veel verschillende manieren → variëren volgens methodologische positie
 - Veel werk
 - Niet simpelweg een mechanische taak, maar wel eerste stadium van analyse
- **Field notes**
 - nog voor audio recording er was → het gehele interview zelf schrijven. Gaf de mogelijkheid om indrukken tijdens observatie/interview op te schrijven.
 - Worden nu soms nog gemaakt
 - Zijn niet even accuraat als audio-opnames.
 - MAAR is mogelijk niet zo moeilijk als het lijkt, het is nl. minder cruciaal om ieder woordje op te schrijven, want dit is niet cruciaal om het te begrijpen. Begrip kan komen vanuit empathie,...
 - NU: dienen enkel nog als methode van data collectie bij observatie.
- In meest kwalitatief onderzoek: eerste stadia van analyse is het coderen v/d data.
 - Coderen = proces van beschrijven en begrijpen v/d data doorheen systematische categorisatie v/d data → organiseren en beheren v data.
 - Verschillen in proces v coderen, afhankelijk v/d gebruikte methode
 - Veel kwalitatieve analyses: thematische analyse: opdelen in thema's.
 - Ψ zijn bezorgd om methodologische zaken → gaan methoden rechtvaardigen door te verwijzen naar methodologische systemen (bv. grounded theory).

2 Doelen en principes van transcriptie

- Een transcript moet aangepast zijn aan uw doel en dit doel zal variëren over methoden heen. Discoursanalyst zal een veel gedetailleerdere transcriptie willen dan fenomenologist.
 - Want discoursanalyse is op micro-niveau.
 - Phenomenologist is op macro-niveau, maar een zeer duidelijk en accuraat transcript.
- **Meest simpele vorm transcriptie:** wie zei wat in chronologische volgorde.
 - Zie Box 18.1 P 375
 - Zo accuraat mogelijk! grammaticafouten enzo niet verbeteren, letterlijk overnemen
 - Zowel transcriptie v onderzoeker en geïnterviewde → belang van context !! wat onderzoeker zegt kan geïnterviewde beïnvloeden.

3 Systemen van transcriptie

- Geen universeel systeem

- Focus op taal en taalgebruik
 - Discoursanalyse / Sommige vormen v narratieve analyse / Conversatie analyse
 - ⇒ Meer gedetailleerd niveau van transcriptie nodig
- Verschillende invalshoeken bij analyse van taal en die gebruiken allemaal verschillende systemen van transcriptie
- 'verbatim record': focus op inhoud
 - Adequaat voor phenomenologist of grounded theory
 - Niet adequaat voor discourse of conversatie analyse
 - WANT neemt conversatie niet voldoende in detail op
- Gesproken taal bevat niet enkel verbale informatie, maar ook
 - **Prosodic**: fonologisch: intonatie en klemtoon
 - **Paralinguistisch**: non-fonemisch: manier waarop iets gezegd wordt: al lachend bv.
 - **Extralinguistisch**: non-linguistische elementen, bv. handgebaren
- Bij discours of conversatie analyse
 - Analyse v al deze aspecten → is noodzakelijk voor begrijpen v conversatie !
 - Meer informatie betrekken dan enkel de verbale informatie
- **Jefferson systeem**
 - 1 v/d meest gebruikte transcriptie systemen
 - Zie box 18.2 P 376 + slides !!
 - Meer complexe vorm van transcriptie, veel meer details
- Belangrijkste zaken om te onthouden over transcriptie
 - **Het gebruikte systeem moet passen binnen het doel !!**
 - Bv. bij fenomenologische analyse: simpel systeem voor enkel verbale inhoud is genoeg.
 - Discours / conversatie analyse: Jefferson systeem is noodzakelijk

4 Transcriptie als analyse

- Transcriptie kan gezien worden als eerste stadium v analyse maar moet niet enkel gezien worden als mechanisch proces dat noodzakelijk is bij verzamelen v kwalitatieve data
- 1 v/d eerste elementen v kwalitatieve analyse is het bekend worden met uw data
 - Cruciaal dat je **zelf** het audiomateriaal bewerkt ! luister naar ieder detail. Zo behou je ook de link tussen de ruwe data en het transcript. Als je iets mist in transcript →terug gaan naar audio.
- Begin v analyseproces kan ook meer formeel, bv. door gebruik v/e notities.
 - = **memo's**: notitie voor jezelf over uw reflectie v/d data.
 - Van 'bottom up'. Later (tijdens coderen) voorzien memo's informatie die info geven over de analyse en theorieontwikkeling
 - Veel gebruikt door grounded theoristen.
- Hoe langer hoe meer laten onderzoekers anderen de data voor hun bewerken → moeilijk voor discours en conversatie analyse omdat zij complexe systemen v transcriptie gebruiken en dit toch wel enige expertise vereist.

5 Kwalitatieve data coderen

- Eens men zijn transcript heeft: starten met proces v thematische analyse → coderen!
- **Coderen = proces v/h toekennen v labels aan textuele data.**
 - Meestal toegepast op 'chunks' (deeltjes data): kunnen woorden, zinnen, alinea's,...zijn
 - Vereist een menselijke inbreng !
 - Is creatief maar mag niet slordig gedaan worden!
- 3 niveaus van coderen
 - Verschilt op vlak van niveau van interpretatie die wordt toegepast op de tekst
 - Meesten beginnen met zeer basis beschrijvend niveau en werken omhoog naar meer interpretatief niveau.
 - (niet iedereen gaat doorheen de 3 niveaus)

5.1 FIRST ORDER CODEREN

- Beschrijvend niveau: meest basis niveau v coderen
 - Organiseren en categoriseren van textuele data
- Geen statisch proces!
 - Oorspronkelijke codes kunnen herzien moeten worden, het is zelfs zeldzaam dat men zijn oorspronkelijke codes uiteindelijk gebruikt
 - Onderverdeling maken
 - Combineren wanneer er teveel overlap is tussen betekenissen
 - MAAR altijd gedreven worden door data, niet door de nood om oorspronkelijk codes te behouden !
- Zie Box 18.3 P 379

5.2 SECOND ORDER CODEREN

- Iets meer interpretatie
 - Super-ordinate constructs die de algemene betekenis v/d descriptieve codes weergeeft
 - Extra toegevoegde codes
- Men gaat v initieel beschrijvend niveau v coderen naar meer interpretatief niveau, maar men moet nog steeds dicht bij de data blijven
- Zie Box 18.5 P 381

5.3 THIRD ORDER CODEREN

- Hoger niveau van coderen, grens met volgend stadium (thematische analyse) is wazig.
- Superordinate constructen die de algemene betekenis v sommige v/d beschrijvende en interpretatieve codes bevatten.

- Verschuiven v initiële beschrijvende niveau naar meer interpretatief niveau → tijd om te kijken naar Ψ theorieën ! zoek naar relevante theorieën die gelinkt kunnen worden aan uw tekst. Maar analyse moet nog steeds in de data gelegen zijn!
- Zie Box 18.6 P 382

6 Thematische analyse

- Korte stap van patroon coderen naar deze analyse
- → **het uittekenen van de overkoepelende thema's in de data**
 - Meestal zijn het er maar een paar in transcript over bepaald thema, representeren een meer algemeen concept en brengen lager-niveau codes onder 1 noemer.
- Zie Box 18.7 P 382

7 Organiseren en presenteren van de analyse van textuele data

- Belangrijk om te begrijpen hoe een thematische analyse te presenteren
 - Van enkele tot meerdere thema's, afhankelijk van het onderwerp en de grootte v/h project.
 - Hoeveel thema's wenselijk zijn is afhankelijk van de data (maar meestal tientallen).
- **Meestal worden de bevindingen in termen v/d thema's gestructureerd**
 - Korte inleiding voor het weergeven van de bevindingen
 - Thema kan gebruikt worden als ondertitel, gevolgd door een discussie van zijn betekenis en quotes uit het onderzoek.
 - Thema's kunnen gepresenteerd en besproken worden in relatie met voorgaande literatuur over het onderwerp.
- Journal artikels
 - Meer uitgebreide discussie van ieder thema en meer gebruik van quotes
 - Thema's komen voort uit data en worden gerapporteerd in systematische manier, thema per thema
 - Ieder thema: discussie over betekenis, quotes, argumenten.
- Sleutelement : **duidelijkheid!**
 - Zo kunnen lezers uw bevindingen en argumenten begrijpen en zo kan je ze ook makkelijker overtuigen.

→ Hoofdstuk 20 Grounded theory

- **Grounded theory (GT)**

- = systematische collectie en analyse van (vooral kwalitatieve) data met het doel om theorie te genereren.
- Begon met publicatie van “the discovery of grounded theory: strategies for qualitative research” van Glaser en Strauss
- Opgekomen binnen sociologie als een goede kwalitatieve method maar heft nog niet dezelfde impact binnen de Ψ
 - Toch is het waarschijnlijk dat populariteit zal stijgen.

1 **Voorstellen van grounded theory**

- **Aantal onderscheidende kenmerken**

- Geïntegreerde natuur v dataverzameling en analyse
- Coderen en analyse gestuurd door de data
- Ontwikkeling v theorieën om bevinden te verklaren
- Maken van memo's (analytische notities tijdens coderen)
- Theoretische sampling v deelnemers
- Vertraging v/h literatuuroverzicht

- **Onderscheid GT – andere kwalitatieve methoden**

- Geen poging om dataverzameling v analyse te onderscheiden → deze 2 aspecten worden geïntegreerd bij GT → data verzamelen en onmiddellijk analyseren ipv eerst data van alle deelnemers te analyseren
- Nadruk op de ontwikkeling v theorie vanuit empirische bevindingen. → weerstandig tegen scheiden v deze 2.

- **Debat filosofische assumpties** over hoe de methode gebruikt moet worden

- GT-isten verschillen van interpretatief tot positivist → demonstreert de uiteenlopende mogelijkheden v/d methode.
- Anderen vinden dat binnen het veld de debatten de populariteit v/d methode kan ondermijnen

2 **Verzamelen van data**

- Verweven natuur v dataverzameling en analyse → de analyse zal de dataverzameling vormen
- Thema's v/d data zullen resulteren in meer gefocuste datacollecties rond deze thema's.
 - Voordeel: verminderen v/d waarschijnlijkheid dat grote hoeveelheden data irrelevant zijn
- **Doel v/d vroege stadia in dataverzameling en analyse**
 - Open blijven staan voor de betekenis in de data
 - Kijken naar verschijnende thema's in de data, niet vooropgestelde ideeën of theorieën opleggen.

- **Sampling**
 - Als deelnemers gekozen worden omdat ze bepaalde categorie v mensen representeren.
 - MAAR omdat GT-isten als doel hebben concepten en theorieën te ontwikkelen op zowel algemeen als specifiek vlak → sample bevat een grote variëteit aan mensen.
- GT onderscheid zich ook nog door
 - Hun expliciete focus op het genereren v theorie op basis v rijke en gedetailleerde beschrijvingen.
 - Kwalitatief onderzoek moet bijdragen aan generen v theorie.

2.1 THEORETISCH SAMPLEN

- = terug gaan en verzamelen v meer data om bepaalde concepten te verduidelijken en ontwikkelen v/d verschijnende theorie.
- Doel is niet de representativiteit v/d sample verbeteren maar wel verdere theorieontwikkeling
- Tegen dit stadium: onderzoeker moet al goed zitten met de analyse en ontwikkelen v categorieën.
- Stelt de onderzoeker de mogelijkheid om categorieën te onderscheiden door **comperatieve methode (= vergelijkende methode)**
 - Samplen kan focussen op bepaalde individuen of verschillen over personen heen of focus op 1 bepaald onderwerp.
- In het algemeen: deze analytische strategie pas later in dataverzameling/analyse proces omwv risico v vroegtijdig afsluiten v/d analyse en het opleggen v theoretische concepten op data.

3 Dynamische natuur van 'meaning making' (= betekenis geven)

- GT = dynamisch eerder dan statisch en staat stil bij actie en betekening.
 - = **processuele benadering** = 'thick description' → niet het eindpunt v/d analyse maar wel het begin.
- Glaser & Strauss
 - Betekenis die men *ontdekt* in de data en dat met voorzichtige betrokkenheid v/e competente onderzoeker → moet verschillende lagen in betekenis kunnen vinden
- Andere auteurs
 - Betekenis wordt geconstrueerd door interactie tussen de onderzoeker en het hetgeen onderzocht wordt. → betekenis wordt gecreëerd doorheen het onderzoeksproces, niet ontdekt
- Toch behoorlijke inspanning nodig om verschillende lagen te ontcijferen over de betekenis v/h onderwerp.
 - Aangewezen dat onderzoekers zelf de data verzamelen en ook de eigen data verwerken en ontcijferen.

- Owv verwevenheid v dataverzameling en analyse → scheiding tussen deze 2 processen is artificieel.
 - Belang om vanzelfsprekende assumpties in vraag te stellen → verduidelijkende vragen stellen, zelfs bij zeer voordehand liggende concepten
-

Studiebox 20.1

- Onderzoek over belang en waarde van bossen en bomen vooral voor mensen in hun relatie tot lokale en culturele omgeving
 - Meest voorgaand onderzoek: focus op kwantitatief onderzoek en kregen kritiek voor te sterke nadruk op economische factoren
 - Deze studie:
 - Gemixte methoden om symbolische waarde v bomen na te gaan
 - 14 personen uit grote variëteit
 - 5 focus groepen 1 maand na de eerste bijeenkomst
 - Variëteit aan gebruikte methoden
 - Resultaat (een paper) bevat kwantitatieve analyse van 2 v/d gestructureerde taken die men volbracht en een GT analyse v/d algemene discussie in de groepen.
 - Onderzoekers waren niet in staat de dataverzameling en analyse te combineren
 - Daarom: analyse gevolgd door afmaken v focusgroepen.
-

4 Coderen

- Bij zo goed als alle vormen v kwalitatief onderzoek dus ook bij GT
- Als data verzameld is →analyse begint met systematisch coderen v/d data
- Coderen = inductief →niet creëren van reeds bestaande codes die getest worden→onderzoeker examineert data voor betekenis en codes

4.1 REGEL PER REGEL CODEREN (= LINE BY LINE CODING)

- Onderzoeker gaat tekst regel per regel na en probeert iedere regel te coderen. → verplicht de onderzoeker om dicht bij de tekst te blijven.
 - Voorkomt dat de onderzoeker meer globale theorie gaat 'opstellen'.
 - Onderzoeker gaat meer richting sociaal wetenschappelijke theorie en concepten
 - Zorg dragen om zeker te zijn dat deze concepten en theorieën echt samengaan met de data die geanalyseerd wordt.
- Doel
 - Theorie komt voort uit de data, daarom stelt men in het algemeen de literatuurreview uit tot later in de analyse
 - Review v literatuur voor dataverzameling → leidt tot interpretatie v/d data op bepaalde manieren die mogelijk niet echt voortkomen uit de data

- **Charmaz:** dit kan verholpen worden door het stellen v basisvragen, bv.
 - Wat gebeurt er?
 - Wat doen de personen?
 - Wat zegt de persoon?
 -
- Codes
 - moeten kort en specifiek zijn
 - Zullen 'samensmelten' met elkaar aangezien een tekstregel niet noodzakelijk een afgesloten eenheid v betekenis voorstelt.
 - Zorgen ook voor nood aan verdere dataverzameling omdat tijdens coderen nieuwe vragen zullen opkomen.

Informatiebox 20.2

blz 410

→ voorbeeld van regel per regel coderen

4.2 GEFOCUST CODEREN EN CATEGORIEËN

- Als men codes neemt die bij regel per regel coderen telkens terugkomen en men gaat deze dan toepassen op grotere stukken tekst.
 - Deze methode is minder inductief
 - Deze methode volgt regel per regel coderen als onderzoeker de analytisch meest belangrijke codes heeft en die categoriseren ook het best de data
 - → selectie v codes → toepassen op grotere stukken tekst
 - Verdere informatie kan onderscheiden worden
- Coderen bij GT
 - Altijd dynamisch, nooit simpel mechanisch
 - Als hoger-niveau codes worden toegepast → modificatie, verfijning v codes zodat ze de betekenis duidelijker maken → mogelijkheid tot betere theorieontwikkeling
- **Gefocust coderen**
 - Mogelijkheid tot identificeren v bredere categorieën van betekenis
- **Categorie**
 - = overkoepelende eenheid van analyse die mogelijk andere codes en thema's onder 1 noemer brengt
 - Meer conceptuele elementen die grotere theoretische sofisticatie hebben.
 - ≠ codes → categorie doet meer werk: beschrijft niet enkel de data
 - Meer technisch taalgebruik
 - Naarmate analyse vordert → variaties tussen en binnen categorieën zullen duidelijk worden.

4.3 CONSTATE VERGELIJK METHODE (= CONSTANT COMPARATIVE METHOD)

- Sleutelproces bij GT voor het ontwikkelen v categorieën en theorie.
- Houdt in dat onderzoeker zoekt naar overeenkomsten en dan verschillen tussen en binnen categorieën.
 - Sommige fenomenen die betekenis gemeenschappelijk hebben op basis v oorspronkelijke codering → daarna nagaan wat verschillen zijn en eventueel onderdelen in subcategorieën.
- Belangrijk owv
 - Voorkomen v ontwikkelen v grote overkoepelende categorieën en thema's
 - Categorieën worden ontwikkeld vanuit data en na vergeleken met en eventueel verbrokken in kleinere eenheden
 - → systematisch categorieën en relaties tussen deze ontwikkelen
 - Zo kunnen alle overeenkomsten en verschillen samenkomen in uiteindelijk analyse
- **Negatieve zaak analyse (=negative case analysis)**
 - Als categorie gedefinieerd is → een 'zaak' zoeken die niet in deze categorie past.
 - Dit om volledige complexiteit v/d betekenis over gehele dataset te begrijpen.
 - Indien deze negatieve zaken gevonden worden → herdefiniëren of veranderen v categorieën totdat deze ook passen.

5 Memo's schrijven

- Sleutelelement bij overgang v coderen naar theorieontwikkeling
 - Zou best beginnen vanaf eerste moment v analyse en doorgaan tot het einde
 - Vaak geschreven van reflecties op de data → ontwikkelen v theorie
- Kunnen elke vorm aannemen
 - Notities voor uzelf
 - Kunnen details over coderen bevatten of bepaalde categorieën
 - Relaties tussen categorieën
 - Zouden altijd als inleidend / voorlopig behandeld moeten worden!
 - Memo's moeten opnieuw gecontroleerd worden met de data
- **Constate comperatieve methode** is hier ook belangrijk
 - Ideeën v 1 deelnemer altijd vergelijken met een andere, of vergelijken in functie v tijd → daarom altijd aangeven v wanneer data is. = temporale 'opname'
- Helpen onderzoeker bij keuze welke categorieën het meest belangrijk zijn en geven verdere structuur voor analyse

6 Theorieontwikkeling

- **Strauss & Corbin**
 - Theorie = plausibele relaties voorgesteld door concepten en sets van concepten
- Hoe verschilt GT van fenomenologische psychologie?

- Fenomenologische: heeft niet als groot doel om theorie te ontwikkelen
 - Blijft zeer dicht bij de data, focust zich op rijke beschrijving
- GT:
 - Wilt meer interpretatief niveau produceren dat meer conceptueel abstract is
- Onderscheid is moeilijk te vatten, begrijpen adhv voorbeeld (staat verwijzing in de cursustekst)
- Vooral niveau van conceptuele abstractie

Box 20.3: activity box: understanding theory development

- Het gaat om subtiele verschillen
- In realiteit: oefening en uitkomsten van verschillende kwalitatieve invalshoeken kunnen goed onderscheiden zijn.
- Niveau v conceptuele abstractie is zeer verschillend
- Blz 413

6.1 HOGERE ORDE THEORIE

- GT zou ook meer algemene theorieën moeten produceren die verder gaan dan de grenzen v/h specifiek onderwerp dat onderzocht wordt.
- Glaser & Strauss
 - **Substantive theorie** (= zelfstandige theorie??): onderzoek van 1 bepaald gebied → kan mogelijk enkel alleen toegepast worden op dat specifiek gebied
 - Toch zou het mogelijk belangrijke algemene implicaties kunnen hebben → wordt de springplank voor ontwikkeling v/e GT
 - Het is een strategische link in de formulering en generatie v grounded formele theorie.
 - Ookal kan GT direct v data gegenereerd worden → meer wensbaar en soms noodzakelijk dat men vertrekt vanuit substantive theorie.
- **Valkuilen** bij dit proces
 - Als theorieën meer algemeen worden (en dus ook meer abstract) → risico dat het steeds minder 'grounded' in de data is.
 - MAAR als onderzoekers voortdurend vergelijkende analyse doen → valkuil kan zo vermeden worden.
 - Constante vergelijken zou risico minimaliseren dat een theorie verder dan de data gaat.
 - **Charmaz:**
 - Veel GT onderzoekers richten zich op ontwikkeling v rijke conceptuele analyses v het ervaren leven en sociale werelden ipv het proberen te creëren v/e substantieve of formele theorie.
- Sleutelement GT:
 - Theorieontwikkeling op zowel substantief als algemeen niveau → staat nog in zijn kinderschoenen.

7 Sterktes, zwaktes en debatten

- Grote discussie over de 'ware' natuur v GT methode
- Centraal dispuut: nood voor GT om inductief gedreven te worden door data
 - Verschillende meningen v de oorspronkelijke uitvinders v/d theorie
 - **Glaser**: Strauss & Corbin benoemen GT te prescriptief en niet grounded genoeg. → een breuk met de essentie v GT. Zij geloven dat GT verder moet ontwikkelen vanuit originele positie (zoals gezegd door Glaser & Strauss in 'the discovery')
 - Glaser gaat niet volledig niet-akkoord maar vindt dat ze te ver zijn gegaan v inductieve principes waardoor GT te veel technisch detail bevat.
 - Gevolg : 2 verschillende types v GT en blijvende debatten.
- Ook nog andere variaties over de methode
 - Onderscheid tussen 'ontdekken' en 'constructie' v betekenis (zie eerder in het hoofdstuk)
 - Onderscheid tussen 'volledige versie' en 'verkorte versie' v/d theorie
- **Ontdekken ↔ constructie**
 - Charmaz: nood aan sociale constructie herformulering v GT → waar de onderzoeker een cruciale rol speelt (en waar men dat ook ziet).
 - Anderen: nood aan meer reflexieve betrekking v/d onderzoeker in GT
 - Originele formulering: ontdekken van sociale feiten → rol v/d onderzoeker in deze bijdrage werd onderschat / genegeerd
 - GT-isten kregen veel kritiek over positivisme als resultaat v/h willen produceren v/e methode die empirisch rigide is.
- **Volledige versie ↔ verkorte versie**
 - Volledige versie: extreem betrokken → veel tijd en bronnen nodig → stijging in aantal personen die GT methoden v analyse gebruiken op reeds bestaande interview transcripts
 - Bestudeert sociale wereld van buiten naar binnen = objectieve positie
 - Verkorte versie: 1^e stadium GT: data collectie en analyse → overgeslaan. NU: onderzoekers verzamelen al hun data en voeren dan analyse uit of gebruiken reeds bestaand tekstmateriaal.
 - Bestudeert van binnen naar buiten = subjectieve positie.
 - **Willig**
 - Mogelijk om 2 perspectieven te combineren en pogen om de ervaring v deelnemers te verduidelijken in termen v bredere sociale processen en hun gevolgen. →dit is nodig om een psychologisch fenomeen volledig te begrijpen
- Overdreven simplistisch begrip van functie van taal in een interactie
 - ze gaan er vanuit dat taal slechts de sociale wereld beschrijft
 - Meest duidelijke beperking GT
 - Een 'discourse analyst': gaat andere uitleg verkennen gebaseerd op wat een deelnemer zei wat hij in een situatie deed.
 - GT-isten zeggen dat ook zij in de volledige versie nooit gewoon uitspraken voor uitspraken nemen maar altijd hun betekenis in vraag stellen binnen brede sociale context

- → GT-isten moeten zich toch meer bewust worden v/d meerdere lagen v betekenis die mogelijk uitgedrukt worden
- **Gebrek aan zich zorgen maken om problemen van wederkerigheid.**
 - GT gaat er vanuit dat wereld is aan het wachten om ontdekt te worden
 - MAAR reeds vermeld: wereld wordt niet zomaar ontdekt, wel gecreëerd. → onderzoeker speelt mee in die creatie: belangrijk om de rol v/d onderzoeker duidelijk te maken.
- **Zorgen over het doel v theorie genereren, vooral algemene theorie**
 - GT: rijke beschrijvingen v/d wereld. Geen proces v 'samenzetten' zoals fenomenologische psychologen maar wel door vertraging v/h literatuurreview → theoretische vooroordelen aan 1 kant zetten bij een substantief onderzoeksonderwerp
 - MAAR graad v conceptuele abstractie: verschuiven v substantieve naar algemene theorieën.
 - GT gaan (onterecht?) van humane wetenschap (beschrijven v rijkheid v ervaringen in het elven) naar een natuurwetenschap (doel: voorspelling en controle) → natuurwetenschap kan niet dezelfde dividend produceren als we de menselijke natuur onderzoeken.

→ Hoofdstuk 21: Discourse analysis

1 Inleiding

- Discours analyse (DA)
 - Nieuwe benadering
 - Eerder een paradigma verandering dan een nieuwe kwalitatieve methode
 - Discours:
 - Alle gesproken en geschreven communicatie → analyseren van communicatieve gebruiken van deze soorten
 - Sommige benaderingen v DA gebruiken bredere conceptualiseren: ook alle andere vormen van communicatie
 - **Social constructionist positie**
 - Hierbinnen wordt DA meestal geplaatst
 - Het begrijpen van verschillende manieren waarop mensen hun sociale realiteit construeren → door het begrijpen van de manier waarop men taal gebruikt. (bv. homoseksualiteit)
 - Wetherell identificeert 6 benaderingen van DA
 - Conversatieanalyse / **Discursieve psychologie** / **Foucauldiaanse analyse** / Critical discourse analysis / Interactional sociolinguistics / Ethnography of speaking / Bakhtinian research
- ⇒ Discursieve & Foucauldiaanse zijn het meest gebruikt en hebben beiden een psychologische focus

2 De draai naar taal

- Sinds 1985 nieuw paradigma voor onderzoek
 - Sinds 1970 gedomineerd door **cognitief** paradigma → fundering v redelijke hoeveelheid onderzoek, ook in sociale en ontwikkelingspsychologie.
 - Cognitief= onderzoeken van mentale processen
 - Computer model
 - Taal is hier referentieel en attitude is een mentale structuur
 - Discursieve benaderingen dagen deze 'common-sense' assumpties uit en representeren een startpunt voor de discipline in termen van onderzoeksdoelen en methodologie.
- Wittgenstein en Foucault
 - Benadrukken van de rol van taal in psychologisch begrijpen
 - Taal doet dingen en dienst om objecten zelf te construeren. → contra-intuïtief idee
- Discours analysten
 - Te simplistisch om te denken dat taal enkel onze wereld beschrijft
 - Discours is
 - Actie-georiënteerd (taal doet dingen, bv. overtuigen)
 - Bevat subjectiviteit en power relaties

- Traditionele attitude onderzoeker: aanvinken op vragenlijst wijst erop dat iemand (niet) akkoord gaat → voorziet hen info over een houding. Taal dient hier om een cognitieve staat te beschrijven
↔ **discours analyst: taal is functioneel, doet dingen en niet enkel beschrijvend EN sociale context is essentieel voor begrijpen !!**
- Traditionele benaderingen
 - Door gebruik van vragenlijsten: begrijpen hoe mensen denken/voelen over objecten en gebeurtenissen in sociale wereld → meten van de houding v/d persoon
 - Geen aandacht voor interne houding die men heeft tov dat object
 - Zeer simplistisch cognitivisme
- Discourse analisten
 - Objecten van gedachten bestaan niet onafhankelijk van gedachten en deze gedachten worden geconstrueerd door taal
 - Vb. jagen op vossen: als we kijken bij verschillende groepen mensen, zien we dat het onderzoeksobject niet hetzelfde is, er is geen overeenkomst over wat jagen is dus essentiële verschillen worden door traditionele benaderingen niet waar genomen.

3 Benaderingen van de studie van discours

3.1 THEORETISCHE DIVERGENTIES

- Verschillende theoretische funderingen
 - Discursieve psychologie
 - Wittgenstein & Austin: speech act theory
 - Foucauldian discours analyse
 - Post-structuralistische filosofie van Foucault
 - = post-structuralist discourse analyse

3.2 PRAKTISCHE VERSCHILLEN

- Zeer verschillende filosofische tradities → impact op gebruik van verschillende methoden
- Meest significante verschil = onderscheid tussen wat mensen **doen** terwijl ze praten en schrijven (discours praktijken) en de soorten van **bronnen** die ze gebruiken tijdens die praktijken
 - **Discursieve**
 - **Actie-georiënteerd: hoe mensen taal gebruiken = discours praktijken**
 - **Foucauldiaanse**
 - **Focus op op welke discours de sociale wereld construeert → manier waarom discours mogelijkheden toelaat en limiteert = discursieve bronnen.**

4 Discursieve psychologie

- Meest gebruikte discoursanalytische benadering in UK
- Oorspronkelijk gepresenteerd door Potter & Wetherell → daagde cognitieve benadering uit en bood een radicaal alternatief, verkregen door Wittgenstein en Austin
 - Is nog steeds controversieel maar representeert de systematische expressie van een alternatief paradigma

4.1 WITTGENSTEIN – TAALSPELEN EN PRIVATE TAAL

- Filosofische onderzoeken: krachtige argumenten over aard van taal
 - Orthodoxe kijk op taal: hij bood een systeem van symbolen die we gebruiken om de wereld te beschrijven
 - Zien taal als wiskunde: referentieproblemen, interne logica
 - Alternatieve conceptualisatie
 - Taal is geen uniform systeem maar een 'toolkit': verschillende elementen van taal hebben verschillende praktische functies = taalspel
 - Ieder spel heeft eigen regels
 - Spel: proces van beschrijven, het verzinnen van een verhaal of rapporteren v/e gebeurtenis → ieder spel heeft impliciete regels
 - **Interpretatief repertoire**
 - Cluster van termen, beschrijven en figuren van spraak, vaak opgebouwd rond metaforen of levendige afbeeldingen. De bouwstenen voor het maken van versies van actief, het eigen zelf en sociale structuren en het uitvoeren van bepaalde acties.
 - Analyse interpretatieve repertoires v taal = proces van expliciet maken van de impliciete regels van taalspellen
 - Emoties of gedachten
 - Zijn geen gebeurtenissen die gebeuren binnen onze lichamen, maar conventioneel gebruikte en overeengekomen linguïstische termen die we leren gebruiken.
 - We leren externe criteria door anderen op die manier te zien en identificeren de condities rond deze gebeurtenis
 - **Private taal**
 - Was niet mogelijk volgens Wittgenstein, hij vond taal altijd een publiek sociale gebeurtenis
 - Publieke observationele aard van taal
 - Daarom: discursieve psychologen: focus op communicatie tussen mensen
- ⇒ kijken naar de manier waarop cognitief en moties worden geconstrueerd door taal

4.2 AUSTIN – SPEECH ACT THEORY

- Meer directe praktische impact op ontwikkeling van discursieve psychologie
- Onderscheid tussen performatieve en constatieve elementen van taal
 - **Constatief**: wanneer iets beschreven wordt kan men controleren voor de waarheid (bv. de deur is blauw)
 - **Aanvankelijk**: zinnen moeten 1 van de 2 zijn
 - **NU**: iedere zin bevat beide elementen
 - **Zelfs een aanvankelijk** beschrijvende uitspraak (bv. i love you) doet veel meer dan enkel een staat beschrijven.
- Taal = praktische menselijke activiteit, die mensen toelaat om dingen te doen
 - Taal is zeer sociaal
 - Gerelateerd aan de actie-georiënteerde aard bij discursieve psycho

- Belang van context !! (bv. i love you: uit liefde, overtuigen iets te doen, ...)

4.3 DISCURSIEVE PRAKTIJK VERSUS DISCURSIEVE BRONNEN

- “tweeling focus” = Critical Discourse Analysis (CDA) → betekenis van deze term is niet altijd duidelijk
 - Het primair bestuderen van de manier waarop sociale power, misbruik, dominantie en ongelijkheid bepaald, geproduceerd en weerstandig worden door tekst en spraak in sociale en politieke context
 - Expliciete kijk op politiek = Foucauldiaans ↔ discursieve psychologie
- Focus op discursieve praktijk betekent niet dat er een shift moet zijn van onderzoeken van psychologische issues naar linguïstische issues
 - Discursieve heeft niet als doel ons begrip van linguïstiek te verbeteren, maar wel het verbeteren van ons begrijpen van sociale actie

4.4 DE NADRUUK OP CONSTRUCTIE EN INHOUD

- Sociale psychologie: wat mensen zeggen is indicatie van iets anders
- Focus discursieve: inhoud van wat mensen zeggen en NIET wat verondersteld wordt er onder te liggen
 - Objecten zelf worden geconstrueerd door taal
 - Kijken naar manieren waarop mensen praten over onderwerp, hoe ze hun versie van wat dat onderwerp is construeren.

4.5 HET BELANG VAN RETHORIEK, INZET EN GELOOFWAARDIGHEID

- Argumentatieve aard van spraak
 - Billig: benadrukken van de manier waarop mensen versies van de wereld construeren die bedoeld zijn om alternatieve versies tegen te gaan
 - = retorische kijk op taal: mensen zijn gemotiveerde taalgebruikers
- Notie van inzet/aandeel en geloofwaardigheid
 - Mensen behandelen elkaar als personen die een aandeel hebben in de activiteiten waarbij ze betrokken zijn.
- **Ideologisch dilemma**
 - Ontstaan door de vaak tegensprekende aard van dagelijks discourse
 - Discours worden gebruik als flexibele retorische bronnen voor argumentatie en consistentie is dus niet te verwachten
 - Bv. jonge moeder in conversatie over intrinsieke waarde van moederschap en later over de nood van vrouwen om te gaan werken en kinderen op te voeden.

4.6 DISCURSIEVE PSYCHOLOGIE ‘DOEN’

- Potter & Wetherell: 10 stadia voor discursieve analyse
 - Onderzoeksvragen / sample selectie / verzamelen van records en documenten / interviews / transcriptie / coderen / analyse / validatie / verslag / toepassing
 - Problemen met geven van instructies voor dit soort analyse: er is geen mechanische procedure voor produceren van bevindingen van een archief of transcript

- Men leert dit het best door het te doen en dan vooral met iemand die er al in getraind is.

4.7 GESCHIKTE VRAGEN STELLEN

- Vragen van discursieve psychologen verschillen van die van traditionele sociale psychologen
 - Veel en gevarieerde onderwerpen
 - Maar, men let hier op de manier waarop taal wordt gebruikt en niet wat er onder die taal ligt → niet kijken naar attitudes, beliefs of gevoelens
 - Focus op spraak (of discours) zelf: hoe geconstrueerd en welke functie?
- Mogelijke onderwerpen: eindeloze mogelijkheden, maar focus altijd op discours.
- Transcriptie en analyse: zeer tijdrovend → samples zijn dus altijd vrij klein. Groter betekent hier niet altijd beter.
 - Belangrijk: de tekst die geanalyseerd wordt moet adequaat zijn voor het doen van uitspraken.
 - Het enkel vergroten van de sample size zal dus geen garantie zijn voor meer valide discours analyse
 - Soms wel nodig om meerdere bronnen van tekst te hebben om de consistentie/variabiliteit te tonen.

4.8 VERZAMELEN VAN DATA

- Discursieve psychologen gebruiken het liefst natuurlijk versijnde discours
 - → worden geacht vrij te zijn van invloed van de onderzoeker
 - WANT het is onwaarschijnlijk dat mensen zich vrij zullen uitdrukken wanneer ze geïnterviewd worden (bv. bij onderwerp als racisme)
- Maar moeilijk om natuurlijk materiaal te verkrijgen omwille van 2 problemen: praktisch en ethisch
 - **Praktisch:** deze problemen kunnen makkelijk overwonnen worden (er bestaat nu opnamemateriaal dat zo klein is dat mensen het niet zien)
 - **Ethisch:** interviewen zonder dat persoon het weet: invasie van privacy. Maar van het moment dat men het weet: conversatie zal veranderen. Daarom moeten discours analisten
 - Materiaal gebruiken dat reeds publiek is
 - Materiaal gebruiken dat reeds opgenomen is voor een ander doel
 - Interviews gebruiken.
- Interviews leggen verschillende soorten beperkingen op bij mensen → zorgt voor consistentie bij antwoorden
 - Dit is normaal wenselijk !maar discoursanalisten zijn geïnteresseerd in variantie en willen verschillende patronen zien
 - Discursieve psychologen willen niet psychologische processen begrijpen door taal MAAR zijn geïnteresseerd in taal zelf en moeten toegang hebben tot materiaal dat hen toelaat om de gebruikte functie van discours te onderzoeken.
- Andere techniek om variantie te maximaliseren
 - Veel meer tussen komen op een confronterende manier tijdens interviews → wil niet zeggen dat ze gaan discussiëren, maar gaan het onderwerp exploreren.
 - Wat de onderzoekers zeggen is dus zeker een onderdeel van de analyse

4.9 ANALYSE

- **Eerste stap: produceren van een transcript**
 - Discursieve psychologen gebruiken vaak een verkorte versie van het Jefferson systeem
 - Dit stadium duurt zeer lang: 1 uur gesprek → 10 uur bewerking met verkort systeem.
- **Tweede stap: coderen v/d data**
 - Reduceren van de data in meer bruikbare 'chunks'
 - Discursieve psychologen coderen data volgens het doel van het onderzoek
 - Zoeken naar expliciete referenties maar ook impliciete!
 - Zeer inclusief zijn in dit stadium
 - Context is cruciaal !
 - Hercoderen zal waarschijnlijk nodig zijn
- **Derde stap: het grondig analyseren**
 - Is niet mogelijk volgens discursieve psychologen om gedetailleerd te beschrijven welke stappen een analist moet volgen → leren door het lezen van analyses van anderen
 - Belangrijk is om met de juiste filosofische houding de tekst te beanderen
 - Advies
 - Zoek naar een patroon in de data
 - Variabiliteit: verschillen in de inhoud
 - Consistentie: gedeelde kenmerken
 - Functie en gevolg: spraak vervult vele functies en heeft verschillende effecten
 - Hypothesen vormen en linguïstische evidentie zoeken.
- Analyse vereist dat we kijken naar hoe de tekst een object of gebeurtenis construeert
 - Welke functie heeft een bepaald woord/ zin ?
 - Interpretatieve repertoires (= tool kit / bronnen van taal) zetten strijdende constructies van de gebeurtenis op (bv. over het onderwerp vossenjagen: bloeddorstige gebeurtenis ↔ traditionele sport)

4.10 HET OPSCHRIJVEN

- Zoals meeste kwalitatieve verslagen, discursief rapport heeft volgende structuur:
 - Abstract / Introductie / Methode / Analyse en bevindingen / Conclusie of algemene discussie en referenties
- Meest kwalitatief onderzoek vereist het dat het verslag voldoende quotes bevat zodat de lezer:
 - Overtuigd wordt
 - Mogelijkheid krijgt om de bevindingen in vraag te stellen
- Extensieve quotes worden gebruikt ! = essentiële validiteitscheck
- Hoofdzakelijke criterium voor evaluatie discours analyse = overtuigingskracht . ook nog:
 - Bevindingen moeten coherent zijn
 - Gevolgen hebben voor de deelnemer
 - Nieuwe problemen genereren
 - Vruchtbaar zijn
- Zie Box 21.1 P 431

5 Foucauldiaanse discours analyse

- Verschillende traditie dan Wittgenstein
 - Ook nadruk op belang van taal in structureren v onze sociale wereld

5.1 FOUCAULT EN DISCOURS

- Regels en praktijken die discours reguleerden in verschillende historische perioden
- Discours volgens Foucault
 - Groep van verklaringen die een taal voorzien voor praten over een bepaald onderwerp op bepaald historisch moment
 - Productie van kennis door taal
 - **Alle sociale praktijken bevatten betekenis en alle praktijken hebben discursief aspect**
- ⇒ Alle sociale praktijken moeten dus begrepen worden door hun discursieve constructie → discours construeert het object / gebeurtenis zelf! Laat toe en limiteert de mogelijkheden om object / gebeurtenis te begrijpen.
- Wil niet zeggen dat niet is buiten discours, maar wel dat niets betekenis kan hebben buiten discours → we kunnen sociale praktijken enkel begrijpen door taal.
 - Bv. homoseksualiteit: betekenis is verschoven doorheen de jaren en ook vanuit verschillende standpunten (bv. medisch standpunt / rechterlijk standpunt)
 - Mensen worden **gepositioneerd als** homoseksueel
- Exploreren van discursieve constructies van objecten of gebeurtenissen op deze historische manieren is 1 v/d hoofddoelen van Foucauldiaanse analyse
- Link tussen discours en power (kracht)
 - Manier waarop kennis gebruikt kan worden doorheen discursieve praktijken om gedrag te reguleren.
 - Vroeger: kracht was iets dat opereerde in directe, brutale, disciplinaire manier
 - NU: kennis is een vorm van kracht → wat we weten over iets in een bepaalde cultuur op bepaald moment bepaalt mee onze regulatie en controle over die zaken.
 - Bv. bestuderen van seksualiteit: de relatie tussen culturele en historische discursieve constructies en kracht begrijpen → de manier waarop kracht / kennis dienen om bepaalde sociale praktijken toe te laten of te limiteren
 - → expliciet politiek aspect : duidelijk kenmerk van Foucauldiaans (↔ discursieve psychologie)

5.2 FOUCAULDIAANSE DISCOURSANALYSE 'DOEN'

- Principiële verschillen
 - Focus op discoursen (subject posities)
 - Expliciete focus op kracht en politiek: men neemt ook expliciet politiek standpunt in tov onderwerp
 - Behandelen bijna alles als discours (discursief: concentreren op gesproken en geschreven tekst)
 - Er is geen limiet voor wat geanalyseerd kan worden → meer macro-niveau analyse (discursief = micro-niveau)

- Identificeren en beschrijven v discoursen en dan de manieren exploreren waarop deze mensen positioneren.
- Zie Box 21.2 P 334 20 stappen voor Foucauldiaanse analyse

5.3 DISCOURS, DE CONSTRUCTIE VAN OBJECTEN EN SUBJECTIVITEIT

- Discours construeert objecten en subjecten voor Foucauldiaanse discoursanalisten = startpunt voor alle discours analyses: examineren van elementen van discours
- Discours als coherent systeem van betekenissen
 - Men moet eigen culturele kennis uittekenen om de betekenis in discours te interpreteren: verschillende culturele posities zullen verschillende betekenissen v discours produceren
- Goede gelijkaardigheid tussen deze notie v discours en het idee v interpretatieve repertoires (discursief), nl. het begrijpen van discursieve bronnen
 - MAAR Parker geeft 3 verschillen
 - Nadruk op grammaticale constructies (discursief) deze concentratie op micro-niveau analyse verhindert de hoofdfocus v discoursanalyse: inhoud.
 - Referentie naar 'gelimiteerde variëteit aan termen' verhindert linguïstische mogelijkheden
 - Gebruik v/h woord 'repertoire': resonanties met behaviorisme
- Essentiële eerste stap in Foucauldiaanse discourse analyse
 - Proces v vrije associatie en het in vraag stellen v constructie v objecten
 - Bv. filmposter met 'Youth runs wild'. P 436

5.4 RELATIE TUSSEN DISCOURSEN

- Discoursen leven niet in isolatie → ieder object /gebeurtenis kan geconstrueerd worden door ieder aantal discoursen in ieder aantal manieren. → mogelijkheden zijn eindeloos.
- Door verschillende discoursen te exploreren: identificeren van constrasterende manieren van praten over een object / gebeurtenis en verschillende subject positief
 - Bv. hoe verschillende mensen praten over kunst: schilderij met alleen vierkanten: ene persoon ziet er iets mooi in, andere persoon ziet geen kunst: er is geen talent, iemand anders ziet welvaart,...
- Discoursen zijn ook historisch en cultureel gesitueerd en Foucauldiaanse analisten zijn geïnteresseerd in het identificeren van historische processen waardoor een bepaalde discours tevoorschijn komt.

5.5 DISCOURS, POLITIEK EN KRACHT

- De laatste 5 stappen voor analyse (zie box 21.2) zijn niet noodzakelijk maar zouden ook gedaan moeten worden
 - Gaan over relatie tussen discours en kracht en de manieren waarop discours instituties ondersteunen en krachtrelaties reproduceren.

- Deze stappen vereisen dat onderzoeker politieke positie inneemt →meeste Foucauldiaanse onderzoekers doen dit expliciet! Het is volgens hen onmogelijk om niet politiek te zijn. Zijn meestal links
- Zie Box 21.3 P 437
- Zie Box 21.4 P 349

6 Sterktes, beperkingen en debatten

- Oproepen voor integratie tussen discoursanalyse met betrekking tot praktijken en bronnen
 - Dit zijn duidelijk 2 verschillende vormen van analyse die van 2 verschillende tradities komen
- Wetherell: 'een verdeling van werk' is contraproductief → een eclectische benadering die beide tradities integreert moet superieur zijn want dit laat de analyst toe om te focussen op beide discursieve praktijken en de bredere sociale en institutionele discursieve bronnen.
- Debat is meer accuut tussen Critical Discours Analysis (expliciete focus op kracht en politiek) en Conversation Analysis (specifiek micro-niveau)
- Zie Box 21.5 P 440

Kritieken

- Waargenomen 'tekort aan een persoon' in deze benadering
 - Zowel discursief als Foucauldiaans: een radicale non-cognitieve account v/d persoon
 - Ipv te zoeken naar interne mechanismen die gedrag veroorzaken, betogen zij dat we ons moeten concentreren op het begrijpen van linguïstische praktijken
 - Discoursanalyse concentreert zich op wat mensen doen in hun spraak, eerder dan wat de persoon bedoelt achter die spraak
 - De focus gaat weg v/d intenties maar ligt nog steeds op impliciet model v/d persoon als actief discoursgebruiker.
 - discursief: mens is actieve taalgebruiker
 - Foucauldiaans: mens is passief geconstrueerd en gepositioneerd door discours.
- De vraag of er iets bestaat buiten discours = extra-discursief
 - Parker: critical realist positie: discoursanalyse moet kijken naar condities die de betekenis van tekst mogelijk maken
 - Het is een filosofische positie die herkent hoe realiteit altijd gemedieerd wordt door taal met erkent dat onze sociale realiteit zo geconstrueerd is in materiële structuren buiten taal.
- De uitwisseling tussen Hammersley en Potter over als het bij discoursanalyse gaat om een paradigmawissel of niet
 - Hammersley: zowel conversatieanalyse en discoursanalyse zouden niet gezien mogen worden als op zich staande paradigma's maar eerder als simpele methoden die op zichzelf of in combinatie met anderen gebruikt kunnen worden om de sociale wereld te bestuderen.

|

|

→ Hoofdstuk 11 : demonstrating validity in qualitative psychology

1 Inleiding

- Validiteit in onderzoek is:
 - Betrouwbaarheid
 - Wettelijkheid - legitiem zijn
 - Gezaghebbend zijnvooral voor mensen met een achtergrond in onderzoek. (oa. andere onderzoekers vooral degene die je voorstel moeten bekijken voor het toekennen van fondsen, beleidsmakers, psychologen die je onderzoek gebruiken in de praktijk)
- Onderwerpen in dit hoofdstuk:
 - De nood voor het opstellen van criteria om validiteit in kwalitatief onderzoek na te gaan.
 - De problemen met validiteitscriteria binnen kwalitatief onderzoek.
 - Een aantal verschillende methodes om validiteit binnen kwalitatief onderzoek aan te tonen en te vergroten.
 - Een structuur om validiteit binnen kwalitatief onderzoek te onderzoeken.
- Met goede en slechte voorbeelden.
- Deze beschrijft niet exact wat je moet doen om een valide studie te hebben, omdat iedere studie toch verschillend is en validiteit kan aangetoond worden op verschillende manieren.

2 Kunnen we de validiteit van kwalitatief onderzoek beoordelen?

- Beoordelen hoe goed een onderzoek is uitgevoerd en of de resultaten betrouwbaar en nuttig zijn.
- Het is niet gemakkelijk om een oordeel te vellen over validiteit.
 - Vooral problematisch bij kwalitatief onderzoek.

2.1 VERSCHILLENDE PERSPECTIEVEN OP VALIDITEIT

- Algemene opvatting van kwalitatieve onderzoekers:
 - Verschillende mensen hebben verschillende evenwaardige en betrouwbare perspectieven op de realiteit die gevormd werden door hun cultuur, context en activiteiten.
- Daardoor moeilijk om slechts één perspectief te hebben van waaruit validiteit kan worden onderzocht.
 - Oplossing 1: alle perspectieven als valide beschouwen.
 - *Een aantal jaar geleden ging de auteur naar een kwalitatief onderzoekscongres dat gebaseerd was op dit principe. De organisatie had alle studies toegelaten om mee te doen aan het congres. Er waren zodanig veel onderzoeken dat die tegelijkertijd moesten worden gepresenteerd. In iedere ruimte en zelfs in de gangen was er een presentatie. Niemand was daar blij mee, er was geen manier om naar alles te luisteren en ook niet om te selecteren wat de moeite waard was. Uit deze ervaring concludeert ze dat het noodzakelijk is om validiteitscriteria te hanteren binnen kwalitatief onderzoek.*

- Oplossing 2: gemeenschappelijke criteria afspreken.
- Gemeenschappelijke criteria zijn moeilijk af te spreken omdat er veel verschillende manieren zijn voor het uitvoeren van kwalitatief onderzoek, gebaseerd op andere aannames en met verschillende methodes.
 - Voorbeeld:
 - *Een valide, onderlegde theorie moet een voldoende brede variatie aan proefpersonen om een gedetailleerde beschrijving en uitleg over het studie onderwerp te kunnen geven, gebaseerd op de analyse van alle verkregen data.*
Een valide proces analyse kan gebaseerd zijn op een diepgaande analyse van enkel een aantal tekstfragmenten.
 - *Binnen iedere aanpak heb je dan nog verschillende methodes die aanzien worden als bruikbaar en valide.*
(Uitgebreider voorbeeld hiervan in de tekst pagina 2 onderaan)

3 Het gebruik van validiteitscriteria uit kwantitatief onderzoek

- Door dominantie van kwantitatief onderzoek binnen het onderzoeksveld van de psychologie wordt er snel aangenomen dat de validiteitscriteria voor kwantitatief onderzoek ook toepasbaar zijn op kwalitatief onderzoek.
- Er zijn drie criteria die vaak ten onrechte gebruikt worden bij kwalitatief onderzoek:
 - Objectiviteit
 - Betrouwbaarheid
 - Veralgemeenbaarheid (statisch)
- Waarom zijn deze criteria niet bruikbaar bij kwalitatief onderzoek?
 - Bij kwantitatief onderzoek minimaliseren ze storende variabelen om een accurate en onbevooroordeelde observatie te verkrijgen.
 - Veel kwalitatieve onderzoekers menen dat ze sowieso het onderzoek beïnvloeden met hun kennis door het formuleren van de onderzoeksvraag, het selecteren van de methoden om te meten en te analyseren,...
 - Het zou de voordelen van kwalitatief onderzoek schaden (bv. onthulling van subjectieve ervaringen in een diepte-interview).
 - Ze zoeken dus vaak het contact met de deelnemers op en proberen hier maximaal hun voordeel uit te halen. Dit betekent ook dat de deelnemers het onderwerp van het onderzoek en de data kunnen beïnvloeden en veranderen. (bv. door het gebruik van open vragen).
 - Kwantitatief onderzoek tracht om voorspelbare causale relaties bloot te leggen, die herhaald kunnen worden in andere contexten.
 - Kwalitatieve onderzoekers zijn vaak geïnteresseerd in de invloed van de context en de individuele verschillen tussen mensen. (dit wordt net als error bestempeld in kwantitatief onderzoek)
 - Toch hopen ook kwantitatieve onderzoekers, net als kwalitatieve, dat hun resultaten veralgemeenbaar zijn.
 - Kwantitatieve onderzoekers gebruiken meestal een representatieve random steekproef om hun resultaten achteraf naar de volledige populatie te kunnen doortrekken.
 - Kwalitatieve onderzoekers zijn meer geïnteresseerd in het ontdekken van subtiele verschillen in contexten en relaties dan het ontdekken van relaties die op de hele populatie betrekking hebben.
 - Daarom bestuderen ze vaak een klein aantal individuen op een intense manier.

- Ze prefereren theoretische, verticale en logische veralgemeningen op statistische veralgemeningen.

4 Het ontwikkelen van criteria voor validiteit binnen kwalitatief onderzoek

- Het is moeilijk, maar noodzakelijk om criteria te ontwikkelen
 - Kwalitatief onderzoek bestaat nog niet zo lang, daarom moeten de onderzoekers kunnen aantonen dat hun resultaten betrouwbaar en rechtschapen zijn en dat ze evenwaardig zijn aan de resultaten van het kwantitatieve onderzoek.
- Ook journalisten interviewen mensen. Kwalitatieve onderzoekers moeten aantonen dat zij meer doen dan enkel interviews afnemen van mensen.
- De criteria kunnen jonge onderzoekers helpen om fouten te vermijden die al gemaakt werden door hun voorgangers
- Buitenstaanders (bv. beleidsmakers) kunnen aan de hand van duidelijke criteria beslissingen maken over het belang van bepaald onderzoek en de kwaliteit hiervan.
- De criteria moeten niet gebruikt worden als strenge richtlijnen voor het uitvoeren van kwalitatief onderzoek, ze moeten ondersteunend zijn.
- Kwalitatief onderzoek gaat voornamelijk ook over het uitlokken van een imaginaire ervaring en het blootleggen van nieuwe betekenissen.
- Onderzoekers moeten flexibel en creatief zijn tijdens het uitvoeren van hun onderzoek.

5 Procedures voor het vergroten van de validiteit

- Onderstaande criteria gaan niet voor ieder kwalitatief onderzoek op, ze moeten gezien worden als een materiaalkoffer waaruit je de gepaste procedure kan kiezen die voor jouw onderzoek het beste werkt.
- De procedures zijn flexibel zodat ze op verschillende methodologische aanpakken aansluiten.
- Ze zullen alleen de validiteit vergroten als je ze bedachtzaam gebruikt om de diepte, breedte en de gevoeligheid van jouw analyses te verbeteren.

5.1 TRIANGULATIE

- Oorspronkelijke term uit de zeevaart, waar het gebruikt wordt om vanuit drie verschillende punten een locatie te bepalen.
- Een manier om het inzicht te vergroten in een bepaald fenomeen door het vanuit verschillende perspectieven te bekijken
 - Vb: een deelnemer geeft een aangrijpende en fenomenologische onthulling over een ervaring van externe gebeurtenissen als oorzaak van hun problemen, terwijl de familie ook nuttige inzichten bijbrengt over hoe de persoonlijkheid en de biografie van de deelnemer de ervaring van de gebeurtenissen gekleurd kan hebben

- Triangulatie kan door het verzamelen van informatie uit verschillende groepen of door op verschillende tijdstippen informatie te verzamelen vanuit dezelfde groep (in longitudinale studies)
- Triangulatie kan ook binnen theorieën en methoden in een mixed method study of composite analysis

BOX 11.1 TRIANGULATIE ONDERZOEK OVER DE ATTITUDES VAN OUDERE MENSEN TEN OPZICHTE VAN VALPREVENTIE

⇒ Onderzoek 1

- Onderzoeksvraag: wat denken oudere mensen over de bestaande adviezen van valpreventie?
- Methode: focusgroepen en interviews die worden uitgevoerd met 66 mensen van 61-94
- Resultaten: meeste deelnemers vinden valpreventie iets voor oudere, broze mensen en denken dat het een beperking is in activiteiten om zo het vallen te voorkomen.

⇒ Onderzoek 2

- Onderzoeksvraag: wat motiveert oudere mensen om deel te nemen aan een valpreventie programma gebaseerd op kracht en evenwicht training?
- Methode: Interview bij 69 mensen van 68 tot 97, uit zes verschillende landen, om een groot aanbod van programma's te vertegenwoordigen
- Resultaten: hoofdreden om te gaan was het verbeteren van het fysieke functioneren om onafhankelijkheid te behouden, uit algemene gezondheidsoverwegingen en uit plezier.

⇒ Onderzoek 3

- Onderzoeksvraag: wordt de intentie om een kracht en evenwicht training uit te voeren door een bedreiging (angst om te vallen) of door coping (voordelen van het programma).
- Methode: 558 mensen vulden vragenlijsten in
- Resultaten: sterker gerelateerd aan coping dan aan bedreiging

⇒ Samengestelde analyse:

- Eerste onderzoek (kwalitatief): negatieve betekenis die mensen hebben van valpreventie
- Tweede onderzoek (kwalitatief): identificatie van positieve motivatie om een training van valpreventie te volgen
- Derde onderzoek (kwantitatief): bevestigde dat motivatie gelegen was in de voordelen

⇒ Conclusie:

- Om oudere mensen te overtuigen om een valpreventie te volgen moet de nadruk liggen op onmiddellijke positieve gevolgen van kracht en evenwichtstraining op het fysieke functioneren, onafhankelijkheid, plezier en gezondheid.

5.2 VERGELIJKEN VAN CODERINGEN VAN ONDERZOEKERS

- Vaak gebruikt om de perspectieven van de onderzoekers te trianguleren
- Interbeoordelaarsbetrouwbaarheid en vergelijking
 - Cohen's Kappa ($>.80$ = zeer goede overeenkomst)
 - Wordt alleen berekend als onderzoek later kwantitatief verwerkt wordt en legt strenge beperkingen op aan de data

5.3 FEEDBACK VAN DE DEELNEMERS

- = respondent validation, validatie van de respondent
- De deelnemers worden gevraagd om de analyse te becommentariëren.
- Belangrijk dat deelnemers iets kunnen met de analyse en zich erin kunnen terugvinden en dat je er iets constructiefs mee kunt uitvoeren nadien.

5.4 WEERLEGGENDE CASUS ANALYSE

- Inductief proces van identificatie van thema's en patronen binnen de data
- Beïnvloed door de assumpties, interesses en doelen van de onderzoeker
- Het kan interessant zijn om weerleggende casussen te zoeken
- Alle casussen moeten gepresenteerd worden ook die weerleggende
- Kunnen limieten aan veralgemeenbaarheid blootleggen

5.5 EEN PAPIEREN SPOOR

- Een bewijs van hoe de ruwe data tot het eindresultaat zijn verwerkt
- Kan nu volledig elektronisch gebeuren
- De lezer zou alle fases van de analyse moeten kunnen nagaan
- Wordt niet gepubliceerd, maar moet wel beschikbaar zijn voor andere onderzoekers

6 Aantonen van validiteit binnen kwalitatief onderzoek

BOX 11.2 BELANGRIJKSTE PRINCIPES BIJ VALIDITEIT VAN KWALITATIEF ONDERZOEK

- ⇒ Gevoeligheid tegenover de context
 - Relevante theoretische en empirische literatuur
 - Socio-culturele setting
 - Perspectieven van de deelnemers
 - Ethische onderwerpen
 - Empirische data
- ⇒ Overgave en betrouwbaarheid
 - Betreffende data verzameling
 - Diepte en breedte van de analyse
 - Methodologische competentie en vaardigheden
 - Zeer diepe verbintenis met het onderwerp
- ⇒ Samenhangen en transparantie
 - Helderheid en kracht van het argument

- Gepaste theorie en methode
- Transparante methode en presentatie van de data
- Reflexiviteit
- ⇒ Impact en relevantie
 - Praktisch/toegepast
 - Theoretisch
 - Socio-cultureel

BOX 11.3 VERGELIJBARE HYPOTHETISCHE STUDIES DIE VALIDITEIT AANTONEN OF EEN GEBREK AAN VALIDITEIT

	Studie zonder validiteit	Studie met validiteit
Gevoeligheid van context ten opzichte van gebruikte theorieën en onderzoek in de ontwikkeling van een onderzoeksonderwerp	Studie over de ervaring bij vrouwen met postnatale depressie zonder raadpleging van relevante theorieën en vorig onderzoek.	Studie specificeert wat er al geweten is binnen theorie en onderzoek en formuleert dan een onderzoeksvraag die nog niet gesteld is: hoe beïnvloed de familiale context de vrouwen hun ervaring na het bevallen?
Gevoeligheid voor perspectief en positie van de deelnemers en of deze een invloed hebben op de mogelijkheden om mee te doen en zich uit te drukken	Een man voert interviews bij vrouwen met een postnatale depressie in een klinische setting, zonder erover na te denken dat ze misschien minder open zijn tov een man over hun gevoelens betreffende de bevalling en dat ze geïntimideerd en gestrest kunnen zijn door de klinische setting.	Deelnemers krijgen de keuze om deel te nemen aan focusgroepen of een interview bij hen thuis uitgevoerd door een vrouw van hun eigen leeftijd.
Overgave en betrouwbaarheid in de selectie van deelnemers die een brede waaier aan perspectieven hebben ten aanzien van je onderzoeksonderwerp	De groep bestaat uit twaalf vrijwilligers. Waarvan de meeste vrouwelijk zijn, hoogopgeleid, getrouwd en onafhankelijk.	Twaalf vrouwen zijn geselecteerd om getrouwde, samenwonende en alleenstaande vrouwen te hebben en ze hebben allen een verschillende socio-economische achtergrond.
Transparantie in data-analyse	Weinig inzicht op het tot stand komen van de thema's en er is geen controle uitgevoerd op de samenhang.	Een gedetailleerde beschrijving van het coderen van de data en hoe de codes zijn aangepast door vergelijking en overleg tussen de onderzoekers
Samenhang tussen het kwalitatieve ontwerp en de analyse en presentatie van de data	Gebaseerd op de frequentie van het voorkomen van de codes concludeert de onderzoeker dat twee derde van de alleenstaande vrouwen en slechts een derde van de	Gebaseerd op de kwalitatieve vergelijking van alle codes, zagen de onderzoekers dat er een trend was bij de alleenstaande vrouwen om een gebrekkige sociale steun te ervaren. Ook

	getrouwde vrouwen praten over een gebrek aan sociale steun. Zo een sterke kwantitatieve uitspraak is ongepast als je kijkt naar het kleine onderzoeksgroepje en als je weet dat de codes niet transparant zijn.	tegenstrijdige casussen worden besproken.
Impact van het onderzoek	De onderzoeker zegt dat de resultaten vergelijkbaar zijn met andere resultaten uit eerder onderzoek.	De onderzoeker legt uit hoe verschillende familiale situaties en relatievormen positieve of negatieve invloeden kunnen hebben op de ervaring van het moederschap, mogelijke vervolgonderzoeksvragen en manieren om om te gaan met vrouwen die een risico hebben op depressie.

6.1 GEVOELIGHEID VOOR DE CONTEXT

- Waarde van kwalitatief onderzoek: het vinden van patronen en betekenissen die nog niet door eerder onderzoek zijn blootgelegd.
- Belangrijke element van de context: bestaande theoretische en empirische literatuur.
 - Kan ook uit sociologie, antropologie, sociaal werkers,... wereld komen
- Gevoelig voor het perspectief en de socio-culturele context van de deelnemers
 - Mogelijke impact van het onderzoek en de onderzoeker op de deelnemers en van de setting van het onderzoek (zie box voor voorbeeld)
 - Bij analyse: redenen waarom een bepaalde mening gegeven werd of net niet en de manier waarop ze die mening geven

6.2 OVERGAVE EN BETROUWBAARHEID

- Aantonen dat je een analyse hebt gemaakt die voldoende diepte en breedte heeft om een nieuw inzicht te geven in het onderzochte onderwerp.
- Manier van analyseren leunt aan bij het doel van je studie

6.3 SAMENHANG EN TRANSPARANTIE

- Samenhang van een onderzoek gaat over de samenhang van het geheel
- Gaat ook deels over de duidelijkheid en de kracht van je argument en de manier waarop je dit hebt uitgewerkt.

- Dit gaat dan weer over het samengaan van je theoretische aanpak, de onderzoeksvraag, de gebruikte methodes en de interpretatie van je data.
- Essentieel om een goede achtergrond te hebben in de theorie en de methoden
- Vaak geziene fout: presentatie van de data die incompatibel is met de gebruikte methode
 - Meestal gaat het om het taalgebruik
- Transparantie gaat over het feit dat een lezer kan zien wat er gedaan is in het onderzoek en waarom
 - Voldoende details over de gebruikte methode, ondersteund door een papieren spoor (zie procedures voor het vergroten van validiteit)
- Reflexiviteit is belangrijk bij kwalitatief onderzoek
 - Openlijk beschrijven van zaken in de onderzoeksopzet die de data hebben beïnvloed

6.4 IMPACT EN RELEVANTIE

- Onderzoek heeft geen zin tenzij de resultaten een verschil kunnen maken.
- Praktische relevantie: direct bruikbaar voor mensen uit de praktijk, beleidsmakers en de maatschappij.
- Theoretische relevantie: helpt ons een fenomeen beter te begrijpen, wat dan weer een praktische uitwerking ten gevolge kan hebben
- Socio-culturele invloed: bv.: manier waarop we over de positie van de vrouw in de maatschappij denken
- De hoofdreden om aan te tonen dat je onderzoek valide is, is om een invloed uit te oefenen.
- Goed om op voorhand al na te denken over de impact en een antwoord klaar te hebben voor de scepticus die denkt: So what?

7 Conclusie

- Praktisch niet altijd mogelijk om de aan de criteria te voldoen
- De criteria zijn niet bedoeld om onderzoekers te ontmoedigen of te intimideren, het zijn richtlijnen bij het uitvoeren en het verantwoorden van je onderzoek
- De criteria zijn een representatie van de consensus tussen ervaren kwalitatieve onderzoekers
- Criteria evolueren en zijn nog steeds het onderwerp van debat zoals criteria voor kwantitatief onderzoek
- De huidige stand van zaken toont aan dat kwalitatief onderzoek evenwaardig is in het aantonen van validiteit en integriteit als kwantitatief onderzoek.

→ Hoofdstuk 24: mixed methods

1 Introductie

- Recent verhoogde interesse in gemengde methoden.
- Psychologen → slecht in het combineren van kwantitatieve en kwalitatieve methoden.
- Kwantitatief en kwalitatief worden vaak gezien als 2 geheel verschillende methoden in onderzoek → studenten worden aangemoedigd om zich vroeg in hun carrière te beperken tot één van de 2 kampen (kwalitatief – kwantitatief).

2 Gelijkenissen tussen methoden

- Kwantitatieve en kwalitatieve methoden zijn beter begrepen als families van methoden → meer verwant dan toegegeven wordt.
- **Gelijkheden tussen kwantitatief – kwalitatief:**
 - beide proberen psychologische processen te beschrijven of uit te leggen -> kan niet altijd direct geobserveerd worden
 - beide proberen om hun effecten te meten/registreren
 - beide produceren data -> dit is een vereenvoudigde vorm van 'raw experience'
 - ⇒ Kwantitatieve data: numeriek
 - ⇒ Kwalitatieve data: woorden of codes
 - beide staan toe dat data getransformeerd/geanalyseerd wordt op meer dan één manier
 - ⇒ onderzoekers moeten vaak een keuze maken over hoe ze hun data gaan vormen
 - beide zijn ontwikkeld om begrepen te worden door specifieke doelgroepen
 - ⇒ sommige onderzoeksgemeenschappen accepteren alleen gegevens die gepresenteerd zijn op een bepaalde manier
- Alle onderzoekers zouden bedreven moeten zijn in een variëteit van beide 'families' (=kwantitatief en kwalitatief).
- Er is bewijs dat een mengsel van kwalitatieve – kwantitatieve methoden vaak meer effectief is.
- Kwantitatieve en kwalitatieve methoden verschillen → maar wilt niet zeggen dat ze niet samen gebruikt kunnen worden op een manier dat de gegevens valide zijn.
- Methoden passen niet perse keurig op een paradigma (= referentiekader).
- Ook al zijn er vele voordelen van gemengde methoden (kwalitatief en kwantitatief) → ook vele potentiële problemen en valkuilen.
- Er zijn veel gelegenheden wanneer het beter is om de ene methode goed te gebruiken, en zich te concentreren op het produceren van gegevens die kennis toevoegen op een belangrijke manier → eerder dan oppervlakkige inzichten van meerdere methoden die van beperkte waarde zijn.

- Onwaarschijnlijk dat een enkel persoon voldoende geschoold zal zijn in een zeer breed scala van methoden om de gemende methoden uit te voeren → daarom teams van mensen die verschillende expertisen beheersen.

3 Vier modellen van gemengde methoden

- Er is geen enkele gids die een volledig inzicht kan geven in gemengde methoden.
- **Vier modellen:**
 - 1) model van voorbereiding (kwalitatief > kwantitatief > resultaten)
 - 2) model van generalisatie (kwalitatief > resultaten > kwantitatief)
 - 3) model van profoundisation (kwantitatief > resultaten > kwalitatief)
 - 4) model van triangulatie (kwalitatief + kwantitatief > resultaten)
 - ⇒ triangulatie kan ook verder opgesplitst worden in drie types: validiteit, complementariteit, trigonometrie (driehoeksmeting)
- ⇒ In phk : gemengde methoden kunnen zelden in zo'n 'hokje' gestopt worden.
- ⇒ = Deze modellen verwijzen naar gemengde methoden, niet naar enkele (single) methoden die inherent zowel een mix zijn van kwantitatieve – kwalitatieve benaderingen => dat zijn 'blended' methoden. (Blended methoden ≠ Gemengde methoden).

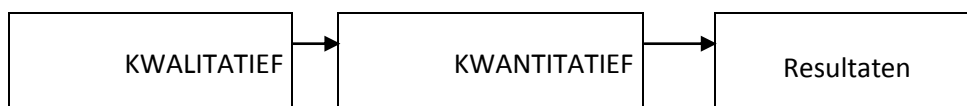
3.1 1) MODEL VAN VOORBEREIDING

= misschien wel de meest gebruikte vorm van gemengde methoden.

- Kwalitatieve data worden gebruikt om voorafgaande data te genereren → misschien afkomstig van focusgroepen of interviews.
 - ⇒ Deze worden vervolgens gebruikt om een vragenlijst of andere kwantitatieve maat te ontwerpen, waarin de belangrijke aspecten van de kwalitatieve gegevens vastliggen.

→ Kwalitatieve data = eerste stap.

→ Resultaten afkomstig vanuit kwantitatieve fase -> kwalitatieve data krijgen geen voorrang, wordt niet gewaardeerd in zijn eigen recht.

Box 24.1 Studiebox

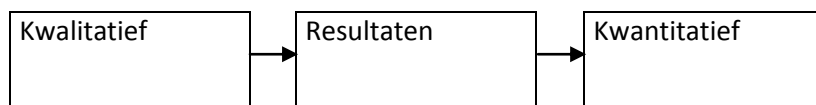
Gemengde methoden kunnen, zodra ze zijn ontwikkeld, gebruikt worden om bestaande vragenlijsten te verbeteren.

Ontwikkeling van vragenlijsten is volop bezig → kwantitatieve component wordt benadrukt, maar kwalitatieve data kan gebruikt worden ter voorbereiding, telkens een vragenlijst herzien wordt.

3.2 2) MODEL VAN GENERALISATIE

= prioriteit is gegeven aan de kwalitatieve component.

- Kwalitatieve component → wordt gewaardeerd in zijn eigen recht.
- Term 'generalisatie' → bedoeling is om resultaten van de kwalitatieve fase te generaliseren naar een grotere steekproef
→ of om de betrouwbaarheid te testen door de kwalitatieve gegevens om te zetten in kwantitatieve gegevens
- In generalisatie studies → resultaten zijn afkomstig vanuit de kwantitatieve fase.
→ de nadruk ligt op interessante en belangrijke functies v/d gegevens
- Kwalitatieve aspecten krijgen een hogere waarde.
- Focusgroepen zijn vaak gebruikt → kunnen potentiële problemen opsporen.
- Kwalitatieve resultaten zijn de meest belangrijke; ze worden gebruikt om eventuele problemen op te sporen.

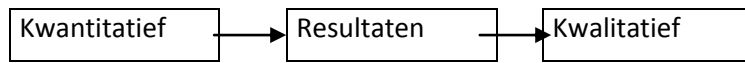

3.3 3) MODEL VAN 'PROFOUNDISATION' (DIEPGANG)

= begint met kwantitatieve methoden, produceren resultaten en dan worden kwalitatieve gegevens vervolgens gebruikt voor de verrijking van belangrijke aspecten van belangrijke gegevens.

- Deze benadering kan nuttig zijn bij:
 - 1) het onderzoeken van ongebruikelijke aspecten van data, uitschieters of tegenstrijdigheden
 - 2) om mechanismen en toevallige processen uit te leggen
- Kwalitatief onderzoek wordt vaak gebruikt naast gerandomiseerde gecontroleerde studies → met het oog op een beter begrip van waarom de 'trials' soms niet winnen.
 - ⇒ Trials zijn vaak afhankelijk van het bereiken van een hoog niveau van aanwerving, 'informed consent' en de naleving van de behandeling.
- Omdat de kwantitatieve component reeds heeft plaatsgenomen → is de kwalitatieve component gebruikt in het profoundisation model.
- De reden dat sommige personen weigeren om deel te nemen aan een proef (=trial) werden onthuld → de gegevens werden meer diepgaand gemaakt.
- Kwantitatieve data bevat vaak anomalieën die niet verklaard kunnen worden → uitschieters, correlaties (die het omgekeerde teken hebben dan verwacht).

- Grote dataset die alle nodige variabelen omvat → betekent niet dat al de kenmerken van de data begrepen worden.

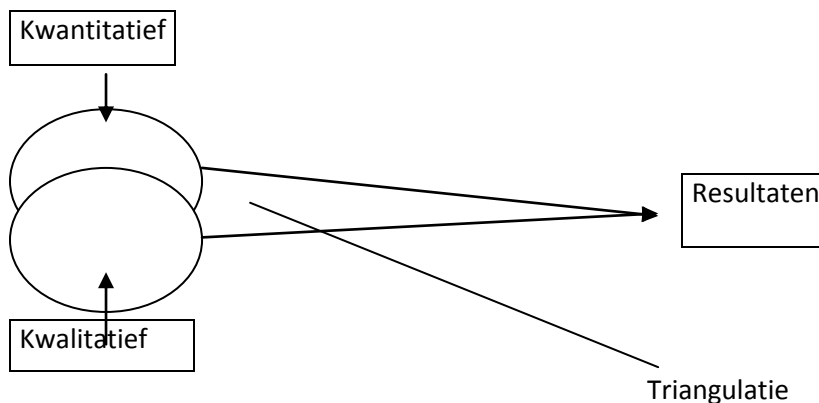

3.4 4) MODEL VAN TRIANGULATIE

= misschien de meest voorkomende term die gebruikt wordt om gemengde methoden te omschrijven.

= Hier wordt het gebruikt om een vierde model te omschrijven!

- ⇒ zowel kwantitatieve als kwalitatieve methoden worden gebruikt en de resultaten komen van beide componenten. (niet hetzelfde als 'blended' methoden)
- Cruciale verschil tussen het triangelmodel – voorbereidingsmodel – generalisatiemodel – profoundisationmodel = de resultaten duiken gelijktijdig op uit de verschillende componenten.
 - ⇒ er is geen fase waarin één methode voorrang krijgt

- Triangulatie is niet alleen van toepassing op methoden -> wordt ook gebruikt om het combineren van bredere functies van onderzoek te omschrijven:
 - 1) **“Triangulated data”**: wordt vaak gebruikt bij het omschrijven van ‘sampling strategies’ (= monster/staal strategies). Bv. Een vragenlijst die ontworpen is om persoonlijkheidseigenschappen te meten, kan misschien geadministreerd worden van mensen in verschillende landen.
 - 2) **“Triangulated researchers”**: onderzoekers werken vaak samen met mensen van buiten hun eigen vakgebied. Bv. Psycholoog die samenwerkt met een socioloog en een geograaf om te onderzoeken wat de psychologische impact is van te leven in een socio-economische beroofd gebied.
 - 3) **“Triangulated theories”**: Theorieën kunnen gecombineerd worden om een beter instrument te bieden dat het makkelijker maakt om complexe psychologische processen te begrijpen. Bv. Pratte et. al: combineerde normtheorie met communicatiepragmatiek om uit te leggen wat het fenomeen ‘impliciet racisme’ wil zeggen.

- 4) **“Triangulated methods”**: dit wordt verder in het hoofdstuk nog besproken. Verwijst naar de combinatie van kwantitatief en kwalitatieve methoden in het onderzoeksproces.

Box 24.2 Studiebox: “Triangulation theories” die verklaren waarom een wedstrijd kan doorgaan ‘zonder iets te zeggen’

Normtheorieën verklaren waarom kenmerken van een sociale categorie als meest opvallend ervaren worden in contrast met de normatieve kenmerken van deze categorie.

Kenmerken die meer typisch zijn voor een sociale groep worden als vanzelfsprekend beschouwd. Communicatiepragmatiek voorziet een aanvullend theoretisch hulpmiddel om beter te begrijpen waarom iets gebeurt.

We worden aangemoedigd om te zeggen wat we denken, zeg niet meer dan nodig is en blijf bij het onderwerp. Deze stelregels zijn overgenomen door communicatie pragmatiek.

Wanneer stereotypische kenmerken van categorieën aanvaardt worden als normatief, dan is er geen noodzaak om hen te bespreken in gesprekken. Prato et al. combineerde normtheorie met communicatiepragmatiek om een experiment te ontwikkelen.

Normtheorie wijst erop dat enkel atypische functies van een categorie eruitspringen.

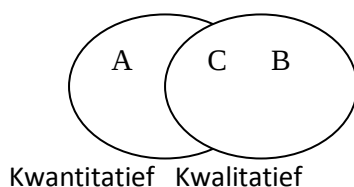
Communicatiepragmatiek wijst erop dat deelnemers weigerachtig staan tegenover het geven van meer informatie dan dat ze dachten dat nodig was.

4 Vier modellen van driehoek methoden

4.1 1) TRADITIONEEL MODEL (TRADITIONAL MODEL)

= Hier zijn beide methoden (gebied A en B) nodig om relevante resultaten te verkrijgen (gebied C).

⇒ Dit model is de oorspronkelijke reden voor het gebruik van gemengde methoden -> zonder het mengen is het niet mogelijk om gebied C te begrijpen!

4.2 2) COMPLEMENTARITEITSMODEL (COMPLEMENTARY MODEL)

= 2 methoden zijn gebruikt om elkaar aan te vullen (gebied A + B + C).

- Doel v dit model: de complexiteit vergroten door een groter beeld dan beschikbaar is, van elke component afzonderlijk, te verstrekken.
- De resultaten zijn groter dan de som van de afzonderlijke delen = interactief of ‘toegevoegde waarde’ ontwerp.

- Doel is om inzicht uit te breiden → daarom een stap verder dan validatie.

4.3 3) VALIDITEITSMODEL (VALIDITY MODEL)

= 2 methoden zijn gebruikt als een test van convergente validatie voor een construct. Gebied C is bewijs van convergente validiteit.

- Doel v triangulatie is één van wederzijdse validiteit of om betrouwbaarheid te verstrekken/verbeteren.
- “Inter-rater reliability” van kwalitatieve data is een gelijkaardige oefening.
- De methoden zijn gecombineerd validiteit te verbeteren en de gewenste uitkomst is om gelijkaardige resultaten te krijgen van elke onderzoeker.

4.4 4) UITEENLOPEND MODEL (DIVERGENT MODEL)

- Het is belangrijk om te erkennen dat kwantitatieve en kwalitatieve methoden het niet altijd eens zijn met elkaar.
- Dit model zorgt voor situaties waarin 2 methoden tegenstrijdig zijn (gebied A is het misschien niet eens met gebied B).
- Het zesstappenmodel kan gebruikt worden als je geconfronteerd wordt met uiteenlopende resultaten in een triangulatiemodel.
- **Zesstappen model:**
 - 1) Behandelen als fundamenteel verschillend.
 - 2) Verken de strengheid van elke component.
 - 3) Test de vergelijkbaarheid.
 - 4) Verzamel meer gegevens.
 - 5) Herevalueer het ‘studiedesign’.
 - 6) Vergelijk de uitkomst van de 2 componenten.

Box 24.3 Activity box: Het vinden van gemengde methoden in de literatuur.

Het doel van deze box: laten zien hoe gevarieerd de rapportage van gemengde methoden is in de psychologische literatuur.

zie tekst p485;

Box 24.4 Informatiebox: GRAMMS Goede reportage van een gemengde methode studie

Deze richtlijnen zouden gevolgd moeten worden wanneer de onderzoeker de resultaten van een gemengde methode studie opschrijft.

- 1) voordat onderzoeker kan starten: er zeker van zijn dat de onderzoeksvraag geen 2 vragen in vermomming zijn dat in 2 verschillende projecten opgedeeld kan worden.
- 2) Geen vage, holistische termen gebruiken.

Richtlijnen:

- Waarom? Vertellen waarom er voor gemengde methoden gekozen is.
- Welke? Welke methode wordt gebruikt? Wat is het doel, prioriteit en opeenvolging van elke methode?
- Hoe? Beschrijf het design. Wat is het doel, prioriteit en opeenvolging van elke methode?
- Wie? Beschrijf de 'sampling' en procedure, gegevenscollectie en analyse.
- Waar? Waar is de integratie?
- Wat? Wat zijn de verworven inzichten?

5 Gemengde of hybride methoden

- Sommige onderzoeksontwerpen zijn inherent gemengd -> passen niet netjes in één van de hierboven beschreven modellen.
- = 'blended' methoden → Vb: Q-methode.

5.1 Q METHODE

- Groeiende populariteit bij sociale onderzoekers.
- = Geschikt voor onderzoek bij thema's die inherent, subjectief en moeilijk te definiëren zijn.
- Q-methode = hybride methode, die elementen bevatten uit interviews, thematische analyse, correlaties, factor analyse en multidimensionale schaling.

5.2 DE Q-SET

- Nodig van een degelijke Q-set te ontwikkelen.
 - = bevat een set kaarten, elk met een verklaring over het onderwerp.
 - a. de verklaringen volgen dezelfde richtlijnen als de vragenlijstitems. (bv. Q- verklaringen mogen niet meer dan één mening bevatten, ..)
 - b. pilootstudie waar gestart wordt met een groot aantal kaarten, en deze reduceren tot 40 à 50 verklaringen (minder/meer verklaringen worden ook gebruikt en geaccepteerd). -> veel onderzoekers gebruiken 49 verklaringen, deze kunnen makkelijk gerangschikt worden in een gedwongen normale verdeling.

Box 24.5 Studiebox

De onderzoeksvraag, ontworpen door Bryant et. al is bij uitstek geschikt voor de gemengde methode techniek.

Het stelt de onderzoekers in staat om (1) rekening te houden met individuele subjectieve ideeën over het syndroom van Down en (2) overwegen v/h systematische of gedeelde thema dat herhaaldelijk in de steekproef voorkomt.

De Q-methode is een goede techniek voor beide doelstellingen.

Doel van Q is 'om de diversiteit van het begrip studie eerder dan inzicht in de prevalentie van' .

⇒ Willen de grote waaier van verschillende standpunten winnen.

Zie p 488

5.3 DE P-SET

- De deelnemers zijn een duidelijk omschreven steekproef, die gekozen zijn omdat ze specifieke groep zijn, een subcultuur of een ander belangrijk kenmerk bezitten.
- Hun standpunt of perspectief over de topic is het kwalitatieve element van de methode. Er zijn geen richtlijnen over hoe een steekproefomvang gekozen moet worden -> maar als er een heel scala van meningen in de P-set hebt dan is 20 voldoende om meer dan één opzicht op te sporen in de factoranalyse.
- Meestal bevat de P-set minder mensen dan het aantal kaarten in de Q-set.

5.4 DE Q-GRID

- = geforceerde normale verdeling.
- De 'grid' is bestempeld met 'eens' aan het ene einde en 'oneens' aan het andere einde.
- Er zijn 49 kaarten die elk toegewezen zijn door de deelnemer in een doos op de grid.
- Elke positie krijgt een numerieke waarde op basis van haar positie.

5.5 FACTORANALYSE

- = is een techniek die gewoonlijk wordt toegepast op variabelen met als doel datareductie.
- Psychologen gebruiken factoranalyse om vragenlijsten en psychologische testen te ontwerpen.
 - a. zij wijzen op vragenlijstitems die 'samen hangen' in vergelijkbare constructen, genoemd factors.
 - b. Sommige objecten correleren sterker met andere factoren dan anderen -> daarom beschouwd als voornamelijk goede indicatoren van de onderliggende constructie.
- In de Q-methode is factoranalyse uitgevoerd op een verschillende manier.

- a. de participanten (R-set) zijn factor geanalyseerd, niet de variabelen (de Q-set); dit resulteert in factoren die clusters van mensen definiëren. De clusters zijn prototypische gezichtspunten.
- De uitgangspunten van deze aanpak is dat er standpunten worden gedeeld - als iedereen een ander standpunt had zou factoranalyse v/d gegevens geen nut hebben -> omdat er geen correlatie tussen de rangorde die mensen voorzien voor de verklaringen.
- Cruciaal om veel tijd in het ontwikkelen van een Q-set te steken, die een reeks van concepten bevat, meningen, opvattingen en onduidelijkheden = opiniedomein.
- Moet in grote lijnen representatief zijn van het opiniedomein.

Box 24.6 Activity box: E-onderzoek for Q-methoden: Flash Q

Oefening Flash Q: zie p490

5.6 OVERZICHT: Q-METHODE

- Q is eerst en vooral een verkennende techniek. Het kan nuttig zijn om de resultaten te vergelijken met een andere P-set.
- De meeste tijd in het voorbereiden van een Q-studie steekt de onderzoeker in het schrijven van een goede Q-set.
 - als de onderzoeker weinig tijd heeft -> probeer een bestaande Q-set te gebruiken of een andere P-set.
 - Contacteer de auteurs van eerdere studies en vraag of je hun Q-set mag gebruiken.
- Maak een pilootstudie voordat een full-scale versie gemaakt is.
- Erken de kwantitatieve elementen van de studie. Negeer statistische zaken niet die te maken hebben met factor analyse.

6 Andere hybride methode

6.1 MULTIDIMENSIONAL SCALING

- = een krachtige statistische techniek die een 'map' voorziet van variabelen in een dataset → 'blended' methode.
- Het product v/d statistische analyse is een foto van de relaties tussen variabelen die dan subjectief geïnterpreteerd worden voor betekenis.
- De 'map' wordt de oplossing genoemd → het is de map die het beste de gelijkenis/verschil tussen elke combinatie van variabelen vertegenwoordigt.
 - ⇒ hoe dichter de variabelen liggen in de map, hoe meer ze op elkaar gelijken.
- Er is een directe relatie tussen correlaties en de map.
 - ⇒ correlaties worden gebruikt om de map te creëren.

- Een groot voordeel van dit model → het kan gebruikt worden bij parametrische data.

6.2 OVERZICHT: MULTIDIMENSIONAL SCALING

- MDS kan gebruikt worden als een verkennende, beschrijvende methode.
 - De oplossing is een 'map' van de gelijkheden tussen de variabelen
 - Het moedigt de onderzoeker aan om te vertrouwen op nummers wanneer gegevens geïnterpreteerd moeten worden.
 - Visualisatie is aantrekkelijk, omdat veel informatie overbrengt in een oogopslag.
 - Clusters, gelijkaardigheden, verschillen, 'chains' en lege regio's kunnen allemaal visueel voorgesteld worden.
- Meer formele testen zijn voorhanden, maar worden hier niet besproken.
- Subjectieve interpretatie alleen is meestal ontoereikend, in het bijzonder als de oplossing niet op voorhand gekend is.

7 Een laatste opmerking

- In dit hoofdstuk: voordelen van gemengde methoden.
- Er zijn duidelijke voordelen van ergens diep op in te gaan als onderzoeker.
- Werken met familiere methoden schept comfort.:
 - expertise ontwikkeld meer
 - Minder nodig om nieuwe lectuur te lezen
 - Grotere focus
 - Bevindingen kunnen makkelijker afgestemd worden op afzetmogelijkheden
 - Het is makkelijker om de juiste supervisie en steun te vinden.
 - Het is duidelijker welke conferenties de onderzoeker moet bijwonen.
 - Enkelvoudige families v methoden brengen een gevoel van identiteit en sociale cohesie.
 Gemengde methoden kunnen eenzaam zijn.
- Gemengde methoden zijn beschreven op vele verschillende manieren→ hoe ze beschreven zijn niet zo belangrijk.
- De onderzoeker moet zich op de onderzoeksvraag focussen, beslissen wat en welke methoden samen passen en welke methoden gecombineerd moeten worden, dan de gegevens rapporteren volgens de GRAMMS criteria.
- Gemengde methoden → niet gebruiken om meer dan één vraag te beantwoorden.

→ Hoofdstuk 25: the ethics and politics of psychological research

1 Inleiding

- Onderzoek kan een negatieve impact hebben op mensen, zelfs wanneer je die als onderzoeker niet verwacht
- Vroeger: andere houdingen tov psychologisch onderzoek en men hield minder rekening met ethiek en de gevolgen of impact op de 'subjecten' die deelnamen. → onderzoek aan iedere kost, veel mensen werden geschaad.
- Meest fundamentele ethische principe
 - Deelnemers behandelen met respect
 - Verzekeren dat deelnemers geen schade ondervinden.
- Verandering in houding tov ethiek
 - Verandering v/d term gebruikt voor mensen die deelnemen aan het onderzoek
 - Vroeger: subjecten: werden onderworpen aan de procedure
 - Nu: participanten / deelnemers: nemen deel aan het onderzoek
 - Is een kleine stap maar moedigt aan om deze personen te zien als medemensen en hun daarom met meer respect te behandelen

2 Ethische grondbeginselen

- Ethische principes v vandaag zijn het resultaat van een lange traditie van filosofisch werk
 - Veel verschillende problemen ("issues")
 - Maar vooral het begrijpen van hoe en waarom we onderscheid maken tussen gedrag / acties die juist of fout zijn.

2.1 SLEUTELELEMENTEN IN FILOSOFISCHE ETHIEK

- Ethiek wordt meestal gezien als
 - Een systeem van morele principes en niet als een onderscheiden zaak.
 - Gevolg: ethische principes stammen af van morele posities en niet van een onafhankelijke ethische manier van denken.
 - Op morele manier handelen ≠ handelen op een noodzakelijk conservatieve manier.
 - Bv. 'casual sex': kan als immoreel beschouwd worden, maar moet niet.
 - Dit soort debatten doen ons eraan denken dat ethiek gidslijnen zijn die niet zomaar blindelings gevolgd moeten worden, MAAR belangrijke principes zijn die in acht genomen moeten worden.
- 2 verschillende scholen i/d filosofische ethiek
 - **Consequentialisme:**
 - De juist of foutheid v/e handeling is afhankelijk van de **gevolgen**.

- Men moet zo handelen om de best mogelijke gevolgen te krijgen
 - Wat de best mogelijke zijn, is discutabel
 - Utilitarianisme = subtype van consequentialisme → legt nadruk op de rol van plezier en blijheid als een gevolg
 - **Deontologie:**
 - Bepaalde handelingen zijn juist en andere zijn fout, niet noodzakelijk in functie van hun gevolgen.
 - Bepaalde handelingen mogen dus absoluut niet gedaan worden
 - 2 problemen
 - Hoe weten we wat juist en wat fout is?
 - Moeilijkheid bij onderscheiden van handelen en verzuim.
- ⇒ Beiden hebben implicaties voor wat we beschouwen als ethisch onderzoek
- Duidelijk voorbeeld: dierenexperimenten
 - Consequentialisme: zijn hier niet tegen, want het aanvankelijke lijden van dieren zorgt er in de toekomst mogelijk voor dat mensenlevens gered worden (= gevolg) → rechtvaardigt de gevolgen voor de dieren, en mensenleven is (volgens deontologie) belangrijker dan dierenleven.

3 Vertrouwelijkheid en anonimiteit

- 2 v/d meest belangrijke ethische principes
- Informatie verkregen van een deelnemer is vertrouwelijk, tenzij anders overeengekomen (op voorhand)
 - Info mag niet doorgegeven worden aan anderen
 - Toch moet onderzoeker deelnemers deze vertrouwelijke band telkens opnieuw expliciet maken
- Sommige onderzoeken geven de mogelijkheid om anoniem te blijven → ook dit moet geëxpliciteerd worden a/d deelnemer
- Als vertrouwelijkheid/anonimiteit niet gegarandeerd kan worden, moet de deelnemer dit op voorhand weten en akkoord gaan met deelname.

4 Deceptie

- Vroeger: veel voorkomend
 - Veranderd over de laatste jaren
- BPS richtingslijnen
 - Het weerhouden van informatie is onaanvaardbaar als deelnemers ongemak vertonen als ze debriefed zijn.
 - Deelnemers mogen nooit opzettelijk om de tuin geleid worden
- Onderscheid tussen
 - het opzettelijk voorzien van valse informatie: vereist rechtvaardiging
 - het weerhouden van enkele details van de studie: meer aanvaardbaar en in experimenteel onderzoek soms zelfs nodig.

- indien er toch sprake is van deceptie, moet de onderzoeker aandacht schenken aan:
 - voldoende informatie voorzien in het vroegste stadium (debriefing)
 - voldoende raadplegen over hoe de deceptie ontvangen zal worden
 - → debriefing is zeer belangrijk bij deceptie! Zo kan men het begrip v/d aard v/h onderzoek vervolledigen, voor de deelnemer het onderzoek verlaat.
- **Debriefing**
 - Moet actieve interventie zijn
 - Niet enkel brochure geven, ook zorgen dat ze dit lezen en dat ze vragen kunnen stellen
 - Biedt geen rechtvaardiging voor onethische aspecten in een onderzoek! Iedere deceptie moet gerechtvaardigd worden op basis v sterke wetenschappelijke of medische grond.
- Bewust worden van psychologische of fysieke problemen die mogelijk zijn door onderzoek
 - Deelnemer moet ingelicht worden!
 - Ook erop letten wanneer deelnemer professioneel advies zoekt tijdens een onderzoek, als dit buiten eigen expertise valt → doorverwijzen.

5 Ongemak en schade

- Primaire verantwoordelijkheid om deelnemers te beschermen tegen fysieke en mentale schade
 - Risico op schade mag niet groter zijn dan in het dagelijks leven → welke schade is dat dan? Geen eenduidig antwoord, verschilt van persoon tot persoon.
 - Risico tot absoluut minimum houden en deelnemers informeren over risico's en er moet *informed consent* zijn !
 - Ook aan deelnemers vragen of er factoren zijn die risico kunnen vormen (fysiek, mentaal)

6 Consent

- BPS richtlijnen
 - Alle deelnemers moeten voldoende geïnformeerd zijn over de studie
 - Als deelnemer niet de volledige aard v/h onderzoek kent: consent is er niet en dus ook niet valide.
- Deelnemers <16 j
 - Hun consent +consent van de ouders
- Volwassen deelnemers die zelf geen informed consent kunnen geven
 - Een ander familielid of betrokkene
- Machtspositie van de onderzoeker: geeft hun de mogelijkheid invloed uit te oefenen → deze machtsrelatie moet met voorzichtigheid benaderd worden.

6.1 PARTICIPANT OBSERVATIE

- Specifieke ethische knelpunten
 - Sommigen suggereren dat het onethisch is om als onderzoeker opzettelijk hun eigen identiteit fout te representeren met als doel een privé domein te betreden waar ze anders niet zouden mogen komen

- Ook onethisch om opzettelijk het karakter v/h onderzoek fout te representeren.
- Ethische knelpunten op tijd bespreken met ervaren collega's.

7 Niet-deelname en terugtrekking

- Bij begin v onderzoek: duidelijk maken dat deelnemers op elk moment het recht hebben om deelname stop te zetten, onafhankelijk of het gaat om betaling of dergelijke.
 - Deelnemers zijn niet verplicht een reden te geven, maar onderzoeker mag er wel altijd naar vragen
- 1 v/d moeilijkste delen v onderzoek is het vinden van deelnemers
 - Zorgt ervoor dat onderzoekers neiging hebben om deelnemers niet voldoende te informeren over de mogelijkheid tot terugtrekken.
- Als 'drop-out' hoog is
 - Kan implicaties hebben voor de resultaten v/d studie
 - Mogelijk is er een gemeenschappelijk element bij de gestopte deelnemers
- Deelnemers hebben ook het recht om hun consent terug in te trekken en te vereisen dat alle data over hun vernietigd wordt. Want data zijn het eigendom v/d deelnemer.

7.1 OBSERVATIONELE STUDIES

- Naturalistische observatie: specifieke problemen voor consent
 - In natuurlijke setting is consent verkrijgen mogelijk problematisch
 - Men kan altijd vragen of iemand het erg vindt geobserveerd te worden, maar kan de natuurlijkheid wel 'besmetten'
- Observationeel onderzoek is enkel aanvaardbaar in situaties waar de geobserveerden verwachten dat ze geobserveerd kunnen worden door vreemden
 - Studenten die observatietaak kregen gingen naar porno-cinema: is inderdaad een openbare plaats waar men geobserveerd kan worden, maar was toch niet aanvaardbaar.
- Belang van aandacht besteden aan lokale culturele waarden en de privacy van individuen zelfs bij observatie op publieke plaats.

8 Onderzoek met (niet-menselijke) dieren

- Controversieel onderwerp
- Wordt als aanvaardbaar gezien zolang de verstoring tot een absoluut minimum wordt gehouden

Box 25.1 P 506: Ethische richtlijnen voor onderzoek met dieren

- Legale knelpunten
- Het vervangen van het gebruik van dieren
 - Alternatieve methoden: voorgaand onderzoek, computersimulatie
- Keuze van diersoort

- Geschikt soort kiezen zodat schade geminimaliseerd wordt
 - Ook belangrijk om te weten of het dier in gevangenschap is gekweekt
 - Aantal dieren
 - Kleinste aantal dat nodig is
 - Experimentele procedures
 - Deprivatie en aversietechnieken: met zorg en specifieke behoeftes per soort.
 - Geschikte huisvesting zodat ze zo min mogelijk stress ondergaan
 - Confrontatie tussen jager en prooi vermijden
 - Voldoende zorg bij chirurgische procedures zodat stress minimaal blijft
 - Dieren met erge pijn of stress: op humane manier afmaken met gekeurde techniek
 - Veldwerk
 - Bestuderen van vrij-levende dieren: zo min mogelijk tussenkomst met individuele dieren en hun omgeving
 - Dieren verkrijgen
 - Bepaalde goedgekeurde settings
 - Huisvesting en zorg
 - Verantwoordelijk voor condities waarin dieren leven
 - Minimale verwachten: hoeveelheid vrijheid v beweging, eten, water, zorg,.. natuurlijke levensomstandigheden moeten zoveel mogelijk behouden worden.
 - Dieren bij psychologisch leren
 - Studenten moeten geen experimentele procedure op dieren uitvoeren waarvan zij vinden dat het niet kan →eigen oordeel vormen.
 - Het gebruik van dieren voor therapeutische doeleinden
 - Bv. honden of paarden
 - Bv. voor gedragsmatige blootstelling bij behandeling van fobieën
 - Stress moet geminimaliseerd worden
 - Klinische assessment en behandeling voor dierlijk gedrag
 - Sommige dieren hebben gestoord gedrag → specifieke richtlijnen van BPS volgen.
-

9 Gelijke kansen

- 7 bronnen van seksisme bij onderzoek
 - *Androcentriciteit*: het zien van de wereld vanuit een mannelijk perspectief. De mannelijke reactie wordt meestal gezien als de normale reactie, die van de vrouw als abnormaal
 - *Overgeneralisatie*: men bestudeert 1 geslacht en generaliseert ook naar het andere
 - *Geslachtsongevoeligheid*: men negeert geslacht als mogelijke variabele
 - *Dubbele standaard*: identiek gedrag bij mannen en vrouwen als verschillend behandelen
 - *Geslachtsgeschiktheid*: bepaald gedrag wordt gezien als vrouwelijk/mannelijk. Vorm van dubbele standaard.
 - *Familism*: neiging om de familie als kleinste eenheid van analyse te zien.

- *Seksueel dichotisme*: mannen en vrouwen worden als 2 volledig gescheiden groepen behandeld, zonder enige overlap.
- ⇒ Sommige van deze biasbronnen zijn mogelijk maar niet noodzakelijke bronnen van seksisme. Soms is het gerechtvaardigd.

- Onderzoekers moeten ook letten op gelijke kansen op gebied van
 - Leeftijd, sociale klasse, etniciteit en cultuur, religie, seksualiteit, ...
 - Onderzoek is voor iedereen, niet bevoordeelden.

10 Politiek en psychologisch onderzoek

- Traditie van positivistisch onderzoek
 - Men ging er vanuit dat dit objectief en dus waardenvrij was
 - MAAR komt verandering in, oa door invloed van kwalitatief onderzoek
- **Onderzoek is nooit waardenvrij**
 - De keuze van onderwerp, formuleren van onderzoeksvragen, keuze van methode,.. worden allemaal gekleurd door bepaald oordeel, waardensysteem.
- Hammersley: 4 manieren waarop waarden betrokken zijn bij sociaal onderzoek
 - Het feit dat we kennis boven onwetendheid verkiezen = politiek
 - Nood aan bronnen is afhankelijk v politieke keuzes
 - Alle onderzoek valt terug op waarden van de onderzoeker. Afhankelijk van zijn demografische variabelen (geslacht, leeftijd, etniciteit,...)
 - Sociaal onderzoek heeft altijd effect op mensen hun leven. Hoe resultaten weergegeven worden zullen afhangen v/h waardesysteem v/d onderzoeker
- ⇒ Belangrijk dat we ons kritisch bewust zijn van onze eigen waardesystemen en de invloed die zij hebben op ons werk!

11 Evaluatie onderzoek

- Evaluatie van de waarde of de winst van een bepaalde interventie
 - Wordt steeds belangrijker
 - Bv. een school: evalueren of hun programma's wel effectief zijn.
 - Dit type onderzoek doet veel significante ethische vragen en politieke knelpunten rijzen.
- 1 van de unieke aspecten v dit onderzoek is
 - De nood om groepsvaardigheden, managementmogelijkheden, politieke handigheid en gevoeligheid voor meerdere aandeelhouders te bespreken.

12 Nood aan balans

- Recente jaren: toegenomen zorg voor ethische knelpunten en de groei van ethische comitees.
 - Maar veel onderzoekers toch ongerust : mogelijke groei van conservatisme.
 - De angst voor schade is vaak buiten proportie met het echte risico
- Mensen moeten met respect benaderd worden maar moeten niet behandeld worden met kinderhandschoentjes

- Gevoelige onderwerpen mogen aangehaald worden, indien het met zorg gedaan worden.